

(דף ל"ד ע"א) אַחְרִית אִיּוֹב מִרְאשִׁיתוֹ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, הָאִי דְאִיּוֹב, לָאוּ נְסוּתָא דְנַפְסֵי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, פְּנִסוּתָא דְנִשְׁאֵר צַדִּיקָא,
דִּהָא לֹא כְּתִיב וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. כְּמָה דְכַתִּיב, (בראשית כ"ב) וְהֶאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם.
דְּאַבְרָהָם, אִיהוּ בִּידֵיהּ אַקְרִיב לְבְרִיָּהּ יְחִידָאֵי דִּילֵיהּ לְגַבֵּי קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאִיּוֹב לֹא יְהִיב
כְּלוּם, וְלֹא מָסַר לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּלוּם.

וְלֹא אֲתַמַּר לֵיהּ, דִּהָא גַלְיָ קַמֵּיהּ, דְּלֹא יָכִיל לְקַיְימָא בֵּיהּ, אֲבָל אֲתַמַּסֵּר בִּידָא דְמַקְטָרְגָא. וּבְדִינָא
דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַעְבִּיד, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַעֲרֵר דִּינָא (בְּדִינָא) דָּא, לְהַחֲוֵי מַקְטָרְגָא לְגַבֵּיהּ,
דְּדָא הוּא דְכַתִּיב, (איוב א') הַשְׁמַתָּ לְבָבְךָ עַל עַבְדֵי אִיּוֹב וְגו'.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית ד') וַיְהִי מִקְצֵי יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרֵי הָאָדָמָה. מִקְצֵי יָמִים, וְלֹא מִקְצֵי יָמִין. אִיהוּ
דְּחָה לְקוּצֵי יָמִין, וְאֲתַקְרִיב לְקוּצֵי יָמִים. וְהָא אֲוֹקִימָנָא, (דניאל י"ב) וְאַתָּה לֵדָּ לְקוּצֵי. וְאָמַר דְּנִינְאֵל, לְאֵן
קוּצֵי, לְקוּצֵי תִּימִין, אוֹ לְקוּצֵי תִּימִים. עַד דְּאָמַר לֵיהּ לְקוּצֵי תִּימִין. וְעַל דָּא דוּד דְּחִיל וְאָמַר, (תהלים ל"ט)
הוֹדַעְנִי יְיָ קַצְוֵי וּמַדַּת יָמֵי מַה הֵיא, אוֹ לְקוּצֵי תִּימִים אוֹ לְקוּצֵי תִּימִין. וְהִכָּא מַה כְּתִיב וַיְהִי מִקְצֵי יָמִים,
וְלֹא מִקְצֵי יָמִין, וּבְגִין כֹּד לֹא אֲתַקְבַּל קַרְבְּנֵיהּ, דִּהָא מַסְטָרָא אַחְרָא הָוָה. (כלא).

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב וְהִבֵּל הֵבִיא גַם הוּא. מָאִי גַם הוּא. לְאַסְגָּאָה דָּא בְּדָא, קַרְבְּנֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא הָוָה כְּלָא, וְעַקְרָא דְקַרְבְּנָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְיַהֵב חוּלְקָא לְסַטְרָא אַחְרָא, כְּמָה דְאֲתַ
אָמַר וּמַחְלֵבִיהוּ. וְקוּצֵי, עַקְרָא עַבְדֵי מִקְצֵי יָמִים, רָזָא דְסַטְרָא אַחְרָא, וְיַהֵב חוּלְקָא לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, וְעַל דָּא לֹא אֲתַקְבַּל.

בְּאִיּוֹב מַה כְּתִיב, (איוב א') וְהָלְכוּ בָנָיו וְעֵשָׂו מִשְׁתַּח וְגו', וְשָׁלְחוּ וְקָרְאוּ לְשִׁלְשֵׁת אַחֵיוֹתֵיהֶם לְאָכַל
וּלְשִׁתוֹת עִמָּהֶם וַיְהִי כִּי הִקִּיפוּ יָמֵי הַמִּשְׁתַּח וְגו', וּבְמִשְׁתַּח בְּכָל יוֹמָא מַקְטָרְגָא שְׂכִיחַ, וְלֹא יָכִיל
לֵיהּ. מִנָּא לָן. דְכַתִּיב, (איוב א') הֲלֹא אֲתָה שֹׁכֵת בַּעֲדוֹ וּבַעֲדוֹ בֵּיתוֹ וּבַעֲדוֹ כָּל אֲשֶׁר לֹא מִסְבִּיב וְלַעֲוֹלָם
לֹא יְהִיב חוּלְקָא כְּלָל לְגַבֵּיהּ, דִּהָא (נ"א מַה) כְּתִיב (איוב א') וְהֶעֱלָה עוֹלוֹת מִסְפֵּר כְּלָם. עוֹלָה סְלָקָא
לְעִילָא לְעִילָא, וְלֹא יְהִיב חוּלְקָא לְסַטְרָא אַחְרָא. דְאֲלֵמְלָא יְהִיב לֵיהּ חוּלְקָא, לֹא יָכִיל לֵיהּ לְבַתָּה,
וְכָל מַה דְנִטְל מִדִּילֵיהּ נִטְל.

וְאִי תִימָא אֲמַאי אַבְאִישׁ לֵיהּ קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. אָלָא. דְאֲלֵמְלָא יְהִיב לֵיהּ חוּלְקָא, יַפְנִי אַרְחָא
וְיִסְתַּלַּק מֵעַל מַקְדְּשָׁא, וְסַטְרָא דְקוּדְשָׁא אֲסַתְלִיק לְעִילָא לְעִילָא. וְאִיהוּ לֹא עַבְדֵי כּוֹ, וְעַל דָּא
קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא תַבַּע בְּדִינָא.

תָּא חֲזִי, כְּמָה דְאִיהוּ אֲתַפְרֵשׁ, וְלֹא אַכְלִיל טוֹב וְרַע, אִיהוּ דִן לֵיהּ בְּהַחֲוֵי גְוֹנָא, יְהִיב לֵיהּ טוֹב,
וּלְבַתָּר רַע, וּלְבַתָּר אַהֲדַרְיָה לְטוֹב. דְהִכִּי אֲתַחֲזִי לְפַר נֶשׁ, לְמַגִּיד טוֹב, וּלְמַגִּיד רַע, וְלֹא אַהֲדַרְיָא
גְרַמֵּיהּ לְטוֹב, וְדָא אִיהוּ רָזָא דְמַהִימְנוּתָא. תָּא חֲזִי, אִיּוֹב מֵעַבְדֵי פְרַעָה הָוָה, וְדָא הוּא דְכַתִּיב בֵּיהּ,
(שמות ט') תִּקְרָא אֶת דְבַר יְיָ מֵעַבְדֵי פְרַעָה.

תָּא חֲזִי, דְּלֹא בָּעָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְקְרָא אִיבּ מֵאַתְרֵיהּ דְּאִיהוּ תְּהוּ מַכְסִי (נ"א כְּלֵא בָּעָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְקְרָא מֵאַתְרֵיהּ אִיבּ תְּהוּ מַכְסִי) (נ"א אִיבּ חֲכִים תְּהוּ) עַל פְּרֵעָה כִּינּוּ דְאַתְחַלֵּשׁ עֲבַד נּוֹקְמִין לְפִרְעָה)

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הַשְׁתָּא אֵית לְגַלְגָּלָה רְזִין, דְּאִינוּן מִתְדַבְּקִין לְעִילָא וְתַתָּא, מַה כְּתִיב בֵּא אֶל פְּרֵעָה, לָךְ אֶל פְּרֵעָה מִיבְעִי לִי, מָאִי בֵּא. אֶלָּא, דְּעִיל לִי הָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲדָרִין בְּתַר אֲדָרִין, לְגַבִּי תַנְיָנָא חֲדָא עַלְגָּא תַקִּיפָא, דְּכַמְּחָ דְּרַגְזִין מִשְׁתַּלְּשְׁלִין מִנְיָה. וּמֵאַן אִיהוּ. רְזָא דְהַתַּנִּין הַגְּדוֹל.

וּמִתְּשָׁה דְחֵיל מִנְיָה, וְלֹא קָרִיב אֶלָּא לְגַבִּי אִינוּן יְאוּרִין, וְאִינוּן דְּרַגְזִין דִּילֵיהּ, אֲבָל לְגַבִּיהּ דְּחֵיל וְלֹא קָרִיב, בְּגִין דְּחֻמָּא לִיהּ מִשְׁתַּרְשֵׁי בְּשַׁרְשֵׁין עַלְאִין.

כִּינּוּ דְחֻמָּא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְדְחֵיל מִשְׁתָּה, וְשְׁלִיחוּ מִמֶּנּוּ אַתְרֵיהּ לְעִילָא, לֹא יִכְלִין לְקַרְבָּא לְגַבִּיהּ. אָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (יחזקאל כ"ט) הִנְנִי עָלֶיךָ פְּרֵעָה מְלֻךְ מְצַרִּים הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרוּבֵץ בְּתוֹךְ יְאוּרִין. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲצַטְרִיךְ לְאַגְחָא בֵּיהּ קַרְבָּא, וְלֹא אַחְרָא. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, אֲנִי ה', וְאוֹקְמוּהָ רְזָא דְחֻמְמָתָא דְהַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרוּבֵץ בְּתוֹךְ יְאוּרִין לְאִינוּן מֵאֲרִי מַדִּין, דִּידְעִין בְּרִזִין דְּמֵאֲרִיהוּן.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית א') וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדוֹלִים וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרוֹמְשֶׁת אֲשֶׁר שָׂרְעוּ הַמַּיִם לְמִינֵיהֶם. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ לִי. אֲבָל וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנִּינִים הוּא רְזָא דָּא (דף ל"ד ע"ב) לְוִיתָן וְכַת וּזְגוּ. תַּנִּינִם חֲסֵר כְּתִיב, בְּגִין דְּקַטְל לְנוֹקְבָא, וְסִלְקָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְצַדִּיקָא וְאוֹקְמוּהָ.

הַתַּנִּים הַגְּדוֹל, תַּשַּׁע יְאוּרִין אִינוּן, דְּאִיהוּ רְבִיץ בִּינְיָהוּ, וְחַד יְאוּרָא אִיהוּ, דְּמִימֵי שְׂכִיכִין, וּבְרַבָּאן דְּמִימֵי דְגַנְתָּא, נִפְלִין בֵּיהּ תַּלְתָּ זְמַנִּין בְּשַׁתָּא. וְכַד תַּרִּין זְמַנִּין, מִתְפַּרֵּךְ הַהוּא יְאוּרָא וְלֹא כָּל כַּד, וְכַד חַד לָאו חֲבִי.

וְהָאִי תַנְיָנָא, עָאֵל בְּהַהוּא יְאוּרָא, אֶתְתַּקִּיף וְאֶזֶל וְשָׂאט עָאֵל גּוּ יִמָּא, וּבְלַע נּוֹגִין לְכַמְּחָ זִינִין, וְשְׁלִיט, וְתַב לְהַהוּא יְאוּרָא. אֶלִּין תַּשַּׁעָה יְאוּרִין אֶזְלִין וְסִלְקִין וְסַחְרֵיהּ כְּמָה אֶלִּין וְעִשְׂבִין לְזַנְיָהוּ.

יְאוּרָא קַדְמָאָה, נִפְקָא מִסְטָרָא שְׂמָאֵלָא, בְּחַד צַנּוּרָא דְנִגִּיד וְנִפְיק תַּלְתָּ טַפִּין, וְכָל טַפְּהָ וְטַפְּהָ אֶתְפַּרְשֵׁי לְתַלְתָּ טַפִּין, וְכָל טַפְּהָ וְטַפְּהָ אֶתְעַבִּיד מִנְיָה יְאוּרָא חַד, וְאֶלִּין אִינוּן תַּשַּׁעָה יְאוּרִין, דְּמִתְתַּקְפִּין וְאֶזְלִין וְשָׂטָאן וְסַחְרִין בְּכָל אִינוּן רְקִיעִין.

כְּמָה דְאַשְׁתָּאֵר מֵאִינוּן טַפִּין כַּד סִימִין לְמִיפְק, אֶשְׁתָּאֵר טַפְּהָ חֲדָא, דְנִפְקָא בְּשְׂכִיכוּ, נִפְל בִּינְיָהוּ, וְאֶתְעַבִּיד מִנְיָה יְאוּרָא חֲדָא. הָאִי יְאוּרָא אִיהוּ, הַהוּא דְאַמְרִין דְּאֶזְלָא בְּשְׂכִיכוּ.

הָאִי יְאוּרָא, כַּד הַהוּא נְחָר דְנִגִּיד וְנִפְיק, אֶפְיק טַפִּין אַתְרֵיהּ רַבְרָבָא (ס"א דְבְרַבָּאן) מִסְטָרָא דִּימִינָא, מַה דְאַשְׁתָּאֵר מֵאִינוּן טַפִּין, אֶשְׁתָּאֵר טַפְּהָ חֲדָא בְּשְׂכִיכוּ מֵאִינוּן בְּרַבָּאן, וְנִפְל בְּהַהוּא יְאוּרָא דְאִיהוּ שְׂכִיכָה. וְהָאִי אִיהוּ יְאוּרָא דְעָדִיף מִפְּלָהוּ.

כִּד נִפְקִין וּמִתְפָּרְשִׁין אֵינֹן אַרְבַּע נְהָרִין דְּנִפְקִין מִגְּנֵתָא דְעֵדֶן, הֵהוּא דְאֶקְרִי פִישׁוֹן, נִפְּלִיל בְּהֵהוּא יְאוּרָא וְאֵתְפְּלִיל בֵּיהּ. וְעַל דָּא מְלָכוֹת בְּבַל, אֵתְפְּלִיל בְּהֵאֵי. וּפִישׁוֹן אִיהוּ מְלָכוֹת בְּבַל. מִיְאוּרָא דָּא אֵתְזַנְּנוּ וְאֵתְמַלְּיִין כָּל אֵינֹן יְאוּרִין אַחֲרֵנִין.

בְּבַל יְאוּרָא וְיְאוּרָא, אֵזְלָא וְשָׂאט חַד תַּנְיָנָא, וְאֵינֹן תַּשַּׁע. וְכָל חַד וְחַד נִקְיַב נִוְקָבָא בְּרִישִׁיָּה, כְּמָה דְאֵת אָמְרָה, (תהלים ע"ד) שִׁבְרַת רָאשֵׁי תַנְיָנִים וְגו'. וְאֵפְלוּ הָאֵי תַנְיָנִין הַגְּדוֹל הָכִי הוּא, בְּגִין דְּכָלְהוּ נִפְחִין רוּחִין לְגַבֵּי עֵילָא וְלֹא לְתַתָּא.

כְּתִיב (בראשית א') בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. וְכְתִיב וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּנְיָנִים הַגְּדוֹלִים, בְּכָל עוֹבְדָא דְאֵינֹן עֶשֶׂר אַמְיָרֹן, כְּיִמִּין לְקַבְּלֵיהוּ אֵינֹן עֶשֶׂר יְאוּרִין. וְחַד תַּנְיָנָא מִתְפָּרְפָּא (ס"א מִתְפָּרְשָׁא) (ס"א מִתְפָּרְפָּא) בְּרוּחָא, לְקַבֵּל כָּל חַד וְחַד.

וְעַל דָּא, חַד לְשַׁבְעִין שָׁנִין מְזַדְעָע עֲלָמָא, בְּגִין דְּהָאֵי תַנְיָנִין הַגְּדוֹל כִּד הוּא סָלִיק סְנַפִּירוֹי וְאֵזְדָעָע, כְּדִין כָּלְהוּ מְזַדְעָעֵן בְּאֵינֹן יְאוּרִין, וְכָל עֲלָמָא מְזַדְעָעָא, וְאַרְעָא מִתְחַלְחֶלֶת, וְכָלְהוּ כְּלִילֵן בְּהָאֵי תַנְיָן הַגְּדוֹל.

וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תוֹהוּ וְגו', אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, עוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, חֲבָרְיָא לְעָאן בֵּיהּ, וַיְדַעִין בֵּיהּ, אָבֵל יְעִירִין אֵינֹן, דְּיִדְעִין לְרַמְזָא עוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, בְּרֹזָא דְתַנְיָן הַגְּדוֹל. וְעַל דָּא תַנְיָנֹן, דְּכָל עֲלָמָא לֹא מִשְׁתַּלְּשָׁלָא אֶלָּא עַל סְנַפִּירוֹי דְדָא.

תָּא חַזִּי וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תוֹהוּ וְגו', תַּנְיָנִין הִיְתָה, וְאִוְקִימָנָא. בְּגִין דְּבִתְהֵא יְאוּרָא קַדְמָאָה דְקֵאמְרֹן, כִּד הָאֵי תַנְיָן הַגְּדוֹל עָאֵל בֵּיהּ, כְּדִין אֵתְמַלְּיָא, וְשָׁטִיף וְדַעִיף נִיעוּצִין דְאֵתְלַקְטוּ בְּאֵינֹן עֲלָמִין דְאֵתְחַרְבוּ בְּקַדְמִיתָא.

אֵינֹן תַּנְיָנִין אַחֲרֵנִין דְקֵאמְרֹן, הוּוּ וְלֹא הוּוּ, אָמַאי. בְּגִין דְאֵתְחַלְּשׁ חִילְיָהוּ דְלֹא יִטְשָׁטְשׁוּן עֲלָמָא, כִּד לְשַׁבְעִין שָׁנִין, חַד זְמַנָּא, וְאֵינֹן אֵתְתַקְפוּ בְּחֵילָא דְהֵהוּא תַנְיָן הַגְּדוֹל, וְהָאֵי אִיהוּ בְּלַחֲדוּי לְאֵתְתַקְפָּא. וְאֵלְמָלָא נִוְקָבִיָּה כְּיִמֵּת לְגַבִּיָּה, לֹא יָכִיל עֲלָמָא לְמַסְבֵּל לֹון. (ובגין כֹּה)

עַד לֹא קָטַל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנוֹקְפָא, הָאֶרֶץ הִיְתָה תוֹהוּ. (ובהו) תוֹהוּ הִיְתָה. וְלִבְתֵּר דְקָטַל לָהּ, תוֹהוּ בָהּ, שָׂרְאֵת לְאֵתְקִימָא. וְחֲשָׁד עַל. עַד לֹא הוּוּ נְהִירָא עוֹבְדָא דְעֵבֶד.

מָה עֵבֶד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְחִץ רִישִׁיָּה דְדְכּוּרָא לְעֵילָא, וְאֵתְפָּפִיא, בְּגִין דְּהָא תְהוּמָא לְתַתָּא, לֹא תוֹהוּ נְהִיר. מָאי טַעְמָא לֹא תוֹהוּ נְהִיר, בְּגִין דְּהָאֵי תַנְיָן הַגְּדוֹל, תוֹהוּ נָשִׁיב רוּחָא עַל תְהוּמָא, וְאַחֲשִׁיף לִיָּה, וְלֹא מְרַפְרְפָּא לְתַתָּא.

וְעֵבֶר (נ"א וְעַם כָּל דָּא) רוּחָא אַחֲרָא דְלְעֵילָא, וְנָשִׁיב (נ"א דְנָשִׁיב) וּבְטִישׁ בְּהֵהוּא רוּחָא, וְשָׁכִיף לִיָּה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. וְהֵינֵנוּ דְתַנְיָנֹן, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּטִישׁ רוּחָא בְּרוּחָא, וּבְרָא עֲלָמָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, נְהִיר נְהִירוּ דְלַעֲיָלָא, וּבְטִישׁ (דף ל"ה ע"א) עַל גְּבִי רוּחָא דְנָשִׁיב,
וְאַסְתֵּלֵק מֵעַל תְּהוּמָא, וְלֹא חָפָא לִיה. פִּינּוּ דְתְהוּמָא אַתְנַהֲרִי, וְאַיְהוּ אַסְתֵּלֵק, כְּדִין תְּנִה נְהִירוּ.

דֵּא נְהִיר עַל רִישִׁיָּה, וּמִיָּא הוּוּ נְפָקִי מִגּוּ אַפּוֹתִיָּה, וְרוּחָא נָשִׁיב לְעֵילָא. וְנְהִיר מְנַהֲרִי דֵּא, עַד
דְּהוּ נְחִית נְהוּרִיָּה, מְנַצְנָא לְשַׁבְעִין וְתֵרִין נְהוּרִין דְשִׁמְשָׁא, פִּינּוּ דְאַיְנוּן נְהוּרִין אַתְרִישִׁמוּ בְּגוּ
שִׁמְשָׁא לְתַתָּא, הוּוּ חֲיִיבָא דְעֵלְמָא יְדַעִין בְּהוּ, וְהוּוּ פְּלַחִין לְשִׁמְשָׁא. פִּינּוּ דְאַסְתֵּלֵק קְדָשָׁא בְּרִידָ
הוּוּ בְּאַיְנוּן חֲיִיבָא, סְלִיק נְהוּרִיָּה וְגַנְזִי לִיה. אַמְאִי גַנְזִי לִיה. בְּגִין דְּתַהוּא תַנּוּן, תְּנִה סְלִיק וְנְחִית,
וּבְטִישׁ בְּאַיְנוּן יְאוּרִין, עַד דְּגַנְזִי לִיה וְלֹא אַתְגַּלְיָא.

וְזַרְע לִיה זְרוּעָא בְּחַד צַדִּיק, דְּאַיְהוּ גַנְנָא דְגַנְתָּא, וְזְרוּעָא דְזַרְע בְּגַנְתָּא, בְּגַנְזִי בְּטַמִּירוּ (ס"א הא)
דְּהֵאִי אֹר אִיְהוּ.

כִּד הֵאִי תַתַּנּוּן הַגְּדוֹל, חָמִי דְצַמַּח בְּגַנְתָּא זְרוּעָא דְאֹר דֵּא, כְּדִין אַתְעַר לְסַטְרָא אַחְרָא, לְתַהוּא
נְהַר דְאַקְרִי גִיחוּן. וְאַתְפְּלָגוּ מִימּוֹי דְהֵאִי גִיחוּן, חַד שְׁבִילָא דִילִיָּה, אִיְהוּ אָזִיל גּוּ תַהוּא זְרוּעָא
דְאַצְמַחָא גּוּ גַנְתָּא, וְאַנְהִיר בִּיה בְּרַבּוּ דְזְרוּעָא דֵּא, וְאַקְרִי גִיחוּן.

וּמִגּוּ תַהוּא רַבּוּ דְזְרוּעָא דֵּא, אַסְתֵּלֵק לְרַבּוּ דְשַׁלְמָה מְלָפָא, כִּד אַסְתֵּלֵק לְמַלְכוּ, דְכַתִּיב, (מלכים א'
א) וְהוֹרְדִתֶם אֹתוֹ אֶל גִּיחוּן, וּכְתִיב וּמָשַׁח אֹתוֹ שֵׁם. שֵׁם, וְלֹא בְאַתְרַי אַחְרָא, בְּגִין דְּתַהוּא יְדַע דְּדוּד
מְלָפָא דֵּא, וּמִימּוֹי אַחְרֵינִין אַסְתֵּלְקוּ לְמַלְכוּ אַחְרָא, וְדֵּא אִיְהוּ מְלָפָא דְאַיְהוּ תַקִּיפָא.

וְהֵאִי תַתַּנּוּן הַגְּדוֹל, אַתְעַר לִיה, וְאַסְתֵּלֵק סְנַפִּירוֹי דְהֵאִי תַנּוּן, בְּתַהוּא נְהַר, לְאַתְתַּקְפָּא בִּיה. וְכָל
אַיְנוּן שְׂאֵר יְאוּרִין פְּלַהּוּ, סְלִקוּ וְנְחִיתוּ בְּתַקְפָּא דְהֵאִי תַתַּנּוּן הַגְּדוֹל, וְתַאבּ וְעָאֵל לְתַהוּא יְאוּרָא
שְׁכִיכָא, וְאַשְׁתַּכַּח בִּיה.

וּכְדִין, כִּד תַהוּא אֹר אַתְגַּנְזִי (ס"א לְנִטְלָא) לְעֵיוֹלָא לִיה תַהוּא גַנְנָא דְקַאמְרוּ, כְּדִין נְפָק חֲשֵׁף קְדָמָאָה,
וּבְטִישׁ עַל רִישִׁיָּה, בְּתַהוּא נִקְפָּא דְאַתְמַתְחָא בִּיה, וְאַתְפְּרִישׁ חַד חוּטָא, פִּין תַהוּא נְהִירוּ דְאֹר דֵּא
דְאַתְגַּנְזִי, וּבִין תַהוּא חֲשׂוּכָא דְחֲשֵׁף דֵּא, דְכַתִּיב, (בראשית א') וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין חֲשֵׁף.
הֵאִי תַנּוּן, תַב בְּתַהוּא פְרִישׁוּ דְהֵאִי חוּטָא דְאַפְרִישׁ, וְאַפְרִישׁ לְאַיְנוּן (נ"א בִין אִינוּן) יְאוּרִין, גּוּ חֲשׂוּכָא,
וְאַתְפְּרִישׁוּ נִנְגִין לְזַנְיָהוּ אֵלִין מְאֵלִין, בְּתַהוּא פְרִישׁוּ.

וּכִד אַתְפְּרִישׁוּ מִיין עֵלְאִין קְדִישִׁין, כָּל אִינוּן יְאוּרִין אַתְפְּרִישׁוּ, וְעָאֵל לְגוּ תַהוּא יְאוּרָא שְׁכִיכָא
דְאַתְבְּרִיר מְפְלַהּוּ, וְנְפָקִין וְעָאֵלִין בִּיה תַלַּת זְמַנִּין בְּיוֹמָא.

וְכָל אִינוּן נִנְגִין דְמַגְדְּלוּ גּוּ אִינוּן יְאוּרִין, פְרִישָׁן אֵלִין מְאֵלִין, וְאַקְרוּן לִילוֹת, וְאַלִין אִינוּן רֵאשִׁין
לְכָל אִינוּן נִנְגִין דְנְפָקִין לְבַר, וְאַלִין שְׁלֵטִין עַל פְּלַהּוּ. וְאַלִין אַקְרוּן בְּכוּרֵי מְצָרִים, וּמַחְכָּא אַתְבְּדַר
לְבַר בּוּכְרִין, וּכְלַהּוּ אַתְזַנּוּ מִשְׁקִיו דְאַיְנוּן יְאוּרִין. וְהֵאִי תַתַּנּוּן הַגְּדוֹל, שְׁלֵטָא עַל פְּלַהּוּ.

וּבְלֵא בְּפְרִישׁוֹ דְּמִיין עֲלָאין, דְּכְתִיב וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, וְאַתְרִישִׁמוּ מִיין קְדִישִׁין עֲלָאין,
וְאַתְפְּרִישׁוּ לְעֵילָא, וּמִיין תְּתָאין, אֶתְפְּרִישׁוּ כְּלָהוּ אֵלָין מֵאֵלָין, קְדִישִׁין וְדָלָא קְדִישִׁין, וְעַל דָּא
אֶקְרוּ מְלֵאכִין עֲלָאין פְּרִישׁוֹ, בְּגִין דְּאַתְפְּרִישׁוּ אֵלָין מֵאֵלָין לְזַנְיָהוּ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֲשֵׁב מְזִרְע זְרַע, רְזָא דָא, כִּד הָאִי תַתְּנִין הַגְּדוֹל, הָוָה נָשִׁיב
רוּחָא בְּהָוָא נּוֹקְבָא, וּמְרַפְרָפָא לְגַבֵּי עֵילָא, כִּל אֵינּוֹן עֲשֻׁבִין הָוָה מְהַפֵּךְ לֹון לִיבִישׁוֹ, עַד דְּרוּחָא
אַחְרָא נָשִׁיב בְּהָוָא רוּחָא, וְשָׂכִיד לִיהַּ לְתַתָּא, וְעֲשֻׁבִין צְמַחוּ כְּמַלְקְדִמִין. וְשְׁלֵטִין וּמְשַׁבְּחִין וְאוֹדִין
קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מְסֻטְר שְׁמֵאֵלָא, וְלָגוּ יֵאוּרָא שְׂכִיכָא, נְפָקִין בְּעִירִין לְזַנְיָהוּ, וְאוֹלִין לְמַקְרַב לְגַבֵּי דְאֵינּוֹן עֲשֻׁבִין
וְלֹא יִכְלִין, וְתַבִּין לְאַתְרֵיהוּ. כִּל אֵלָין יֵאוּרִין אֵזְלִין וְשִׂאטִין, עִם הָהוּא תַנְיָנָא דְשְׁלֵט בְּהוּ, וְסַחְרִין
לְאֵינּוֹן עֲשֻׁבִין, וְלֹא יִכְלִין. כִּר לְזַמְנִין, דְּרוּחָא עֲלָאָה לָא נָשִׁיב, וְאֵיהוּ מְרַפְרָפָא רוּחָא בְּהָוָא
נּוֹקְבָא דְלְעֵילָא, כְּמָה דְאוּקִימְנָא, כְּדִין שְׁלֵט הָהוּא רוּחָא עַל אֵינּוֹן עֲשֻׁבִין.

וַיֵּאוּרָא שְׂכִיכָא תַב לְאַתְרֵיהַּ, וְסֻלְקָא וְנַחְתָּא. וּבְגִין דְּמִימּוֹי שְׂכִיכִין, אֵזְלִיל בְּשְׂכִיכּוֹ, וְהָאִי תַתְּנִים
הַגְּדוֹל סֻלְקָא לְגַבֵּי אֵינּוֹן יֵאוּרִין, וְעֲשֻׁבִין כְּלָהוּ מְגַדְלִין סַחְרָנִיהַּ דְּהָהוּא יֵאוּרָא שְׂכִיכָא וְאֵלָין (נ"א
וְאֵינּוֹן) מְגַדְלִין בְּכָל עֵיבָר, כְּדִין סֻלְקָא הָהוּא תַנְיָנָא וְאַתְרַבֵּי בִינְיָהוּ, וְתַב לְכָל אֵינּוֹן יֵאוּרִין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, דָּא אֵיהוּ נְחֹשׁ בְּרִיחַ. אַמַּאי בְּרִיחַ. בְּגִין דְּסָגִיר לְתַרִין
סְטֵרִין, וְלֹא נָפִיק לְעֲלָמִין אֲלָא חַד זְמַנָּא לְיוֹבְלָא.

וּבְסַפְרֵי קְדָמָאִי, דָּא נְחֹשׁ עַקְלָתוֹן, דְּאֵיהוּ בְּעַקְמִוּוֹ תְּדִירָא, וְאֵייתִי לְוֹוֹטִין עַל עֲלָמָא, כִּד הָאִי קָם,
אַתְבַּר תּוֹקְפִיָּה (דף ל"ה ע"ב) דְּהָהוּא תַנְיָנָא, וְלֹא יִכִּיל לְמִיקָם, עַד דְּאַבִּיד גְּשָׁמִיָּה. בְּגִין דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא כְּפִירָא לִיהַּ גּוּ יִמָּא, כִּד עָאֵל לְגַבֵּיהַּ. וְאֵיהוּ דְרַךְ עַל תְּקִפִּיָּה דְיִמָּא. וְתַקְפִּיָּה דְיִמָּא דָּא,
אֵיהוּ תַנְיָנָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (איוב ט) וְדוֹרָךְ עַל כַּמְתֵּי יָם.

וְכִד הָאִי נְחֹשׁ קָם, כְּדִין מַה כְּתִיב, (ישעיה כ"ז) וְהָרַג אֶת הַתַּנְיָן אֲשֶׁר בַּיָּם, דָּא אֵיהוּ תַתְּנִין הַגְּדוֹל.
וְעַל דָּא כְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הַנְּנִי עֲלֶיךָ. וְדָא נְחֹשׁ, אֵיהוּ מְאֹרֶת, בְּלֹוֹטִין לְכָלָא, בְּגִין דְּאֵיהוּ תְּקִיפָא
עֲלֵיהַּ, בְּתַקְפִּיָּה דְּהָהוּא נְהַר רַבְרָבָא, דְּאַקְרִי תְּדַקְל, וְהָאִי אֲוִקִימְנָא.

הָהוּא נְחֹשׁ אֵיהִי בְּנִבְשָׁתָא כִּד נְפָקִין דָּא בְּדָא, דָּא דְבִיבְשָׁתָא אֶתְתַּקַּף תְּדִירָא, בְּגִין דְּכָל אוֹרְחוֹי
וְתַקְפוֹי בִּיבְשָׁתָא אֵיהוּ, וְאִכִּיל אֲרַעָא וְעַפְרָא תְּדִירָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (בראשית ג') וְעָפָר תֹּאכַל כָּל
יְמֵי חַיֶּיךָ. דָּא גְּדִיל בְּעַפְרָא, וְדָא גְּדִיל בְּמִיָּא. נְחֹשׁ דְּאַתְּגְּדִיל בְּמִיָּא, לָאוּ תְּקִיפָא כְּהָאִי דְאַתְּגְּדִיל
בְּנִבְשָׁתָא, וְעַל דָּא כְּתִיב (בראשית א') מְאֹרֶת חֶסֶד.

וְדָא אֲוִדְמִין לְגַבֵּי הָהוּא דְמִיָּא. וְאַרְף עַל גַּב (וְדָא לֹא) דְּאוֹדְמִין לְגַבֵּיהַּ, לֹא אַנְחָ לְגַבֵּיהַּ, אֲלָא קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּלַחְדוּדֵי, דְּקָטִיל לִיהַּ מְגוּ יִמָּא, כְּמָה דְאוּקִימְנָא בְּגִין גְּסוּת רוּחָא דְבִיָּהַ, כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר (יחזקאל כ"ט) אֲשֶׁר אָמַר לִי יְאֹרִי וְגו'.

וְעָבַר י"י לְנִגּוּף אֶת מִצְרַיִם וְגו'. תִּנָּא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, הָאִי קָרָא קִשְׁיָא, וְכִי וְרָאָה אֶת תְּדָם וְאַחַר כֵּן וּפְסָח, דְּמִשְׁמַע דְּסִימְנָא הוּא דְעָבִיד. וְאִי תִימָא בְּגִין דְּמָא דְאִיהוּ מִצְוָה, אָמַאי לְבַר. וְאָמַאי בְּתַלְתּוּ דְיוֹכְתִי דְפִתְחָא. וְהָא כְּתִיב (דְּנִיאל ב') הוּא גְלִי עִמִּיקְתָּא וְגו'. וּמַאי טַעְמָא בְּעָא דְאִתְגַּלְיָא דְמָא עַל הַמְשַׁקּוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְזוּזוֹת.

אָלָא תִנָּא, כְּתִיב, (דְּבָרִים ל"ב) וַיֵּרָא י"י וַיִּנְאֹץ, וְכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית ו') וַיֵּרָא י"י כִּי רָבָה רַעַת הָאָדָם בְּאָרְץ. וְתִנְיִן לֹא אֶתְחַזֵּי אֲשַׁנְחוּתָא דְלַעֲיָלָא, אָלָא כַּד אֶתְחַזֵּי לְתַתָּא עוֹבְדָא דְאִתְעָבִידוּ עוֹבְדָא מִנֵּיהּ וְעַל דָּא (נ"א וְעַד דְּעָבְדִין עוֹבְדָא לְתַתָּא) לֹא מִשְׁגִּיחִין לְאַבְאָשָׁא, בַּר הִרְהוּרָא דְעָבְדָה זָרָה, דְכְתִיב, (דְּבָרִים י"א) הִשְׁמְרוּ לָכֶם פֶּן יִפְתָּה לְבַבְכֶם. וּמִדְאִתְעָבִיד עוֹבְדָא, אֲשַׁנְחוּתָא דְלַעֲיָלָא אֶתְעַר, וּבְגִין כֵּן, כְּלָא, בֵּין לְטַב וּבֵין לְבִישׁ, בְּעוֹבְדָא תְלִיא מְלִתָּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, כָּל שְׂוָקֵי מִצְרַיִם, מְלִיִין טַעוּן הוּוּ, וְעוֹד דְּבָכַל בִּיתָא וּבִיתָא, הוּוּ שְׂכִיחֵי זִינִין, דְּמִתְקַטְרֵי בְּחַרְשֵׁיהוּ, בְּאִינוּן כְּתָרִין תַּתְּאִין דְּלִתְתָּא, וּמִתְעָרִין רִיחַ מִסְּאַבָּא בְּגוּוֹיֵיהוּ.

וַיֵּרָא דְמִלְּהָ תִנָּא, כְּתִיב, וּלְקַחְתֶּם אֶגְדַּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף וְהִגַּעְתֶּם אֶל הַמְשַׁקּוּף וְאֶל שְׁתֵּי הַמְזוּזוֹת. אֶגְדַּת אֲזוּב לְמָה. בְּגִין לְבַעֲרָא רִיחַ מִסְּאַבָּא מִבִּינֵיהוּ, (נ"א הָאִי קָרָא קִשְׁיָא וְכִי וְרָאָה אֶת תְּדָם וְאַחַר כֵּן וּפְסָח דְּמִשְׁמַע דְּסִימְנָא הוּא דְעָבִיד אָמַאי וְהָא כְּלָא גְלִיאַי קַמֵּיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְכְתִיב הוּא גְלָא עִמִּיקְתָּא וּמִסְתְּרָתָא אָלָא תִנָּא כְּתִיב וַיֵּרָא י"י וַיִּנְאֹץ וְגו' וְכְתִיב וַיֵּרָא י"י כִּי רָבָה רַעַת וְגו' וְתִנְיִן לֹא אֶתְחַזֵּי אֲשַׁנְחוּתָא לַעֲיָלָא אָלָא כַּד אֶתְחַזֵּי לְתַתָּא עוֹבְדָא וּמִדְאִתְעָבִיד עוֹבְדָא אֲשַׁנְחוּתָא לַעֲיָלָא אֶתְעַר וּבְגִין כֵּן פּוֹלָא בֵּין לְטַב בֵּין לְבִישׁ בְּעוֹבְדָא תְלִיא מְלִתָּא. וּלְקַחְתֶּם אֶגְדַּת אֲזוּב וְגו' אֶגְדַּת אֲזוּב לְמָה וּמַאי טַעְמָא בְּעָא דְאִתְגַּלְיָא דְמָא עַל הַמְשַׁקּוּף וְעַל שְׁתֵּי הַמְזוּזוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי כָּל שְׂוָקֵי מִצְרַיִם מְלִיִין טַעוּן הוּוּ וּבְכַל בִּיתָא וּבִיתָא הוּוּ שְׂכִיחֵי זִינִין דְּמִתְקַטְרֵי בְּחַרְשֵׁיהוּ בְּאִינוּן כְּתָרִין תַּתְּאִין דְּלִתְתָּא וּמִתְעָרִין רִיחַ מִסְּאַבָּא בְּגוּוֹיֵיהוּ וְעַל דָּא אֶגְדַּת אֲזוּב בְּגִין לְבַעֲרָא רִיחֵי מִבִּינֵיהוּ) וְלֹאֲחַזְאָה בְּפִתְחֵיהוּ, בְּהִנֵּי תַלְתּוּ דְיוֹכְתִי, מְהִימְנוּתָא שְׁלִימְתָּא. חַד הֶכָא, וְחַד הֶכָא, וְחַד בְּגוּוֹיֵיהוּ, בְּגִין כֵּן, וּפְסָח י"י עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמְשַׁחִית לְבֹא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגּוּף, מִשּׁוּם דְּחַמֵי שְׂמָא קְדִישָׁא רְשִׁים עַל פִּתְחָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי אָמַאי דְמָא, דְהָא תִנְיִן, חַנּוּר וְסוּמְק וְחַד דְּכִלִּיל בִּינֵי גּוּוֹנֵי. אָמַר לֵיהּ, תִּרֵי דְמֵי הוּוּ, חַד דְּמִלְּהָ, וְחַד דְּפִסְחָא. דְּמִלְּהָ רַחֲמֵי. דְּפִסְחָא דִּינָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לָאוּ הָכִי, אָלָא כְּמָה דְאֹלִיפְנָא, דְאֶחָזֵר קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּהוּא דְמָא לְרַחֲמֵי, כְּאִילוּ הוּוּ חַנּוּר בְּגוּ גּוּוֹנֵי, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (יחזקאל ט"ז) וְאֶעֱבֹר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ מִתְּבוֹסֶסֶת בְּדַמֶיךָ וְאֹמַר לָךְ בְּדַמֶיךָ חַיִּי וְגו'. וְאֵף עַל גַּב דְּהִנְה סוּמְקָא, אֶתְחַזֵּר לְרַחֲמֵי, דְכְתִיב בְּדַמֶיךָ חַיִּי. וּבְגִין כֵּן, רְשִׁים פִּתְחָא בְּתַלְתּוּ סְטָרִין, חַד הֶכָא, וְחַד הֶכָא, וְחַד בִּינֵיהוּ.

תַּאנִּי ר' הִזְקִיָּה, תִּרִין דְּמֵי אֶתְחַזֵּוּ, לְקַבֵּל תִּרֵי כְּתָרִין, דְאֶתְחַזֵּוּ (נ"א דְאֶתְעָר) לַעֲיָלָא כְּהֵיִא שְׁעָתָא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, חַד כְּתָרָא דְכִלִּילָא בְּתָרִין סְטָרִין סְטָרִין, (דף ל"ו ע"א) בְּרַחֲמֵי וְדִינָא.

אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּכְמָה אֶתְרִין חָס קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל בְּנוֹי: עָבִיד בַּר נִשׁ בִּיתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לֵיהּ, כְּתוּב שְׂמִי, וְשׁוּי לְפִתְחָה, וְאֶת שְׂרֵי לְגוּ בִיתָא, וְאָנָּא אוֹתִיב לְבַר בְּפִתְחָה לְנִטְרָא

לָהּ. וְהָכָא אָמַר, רְשִׁים עַל פִּתְחָא רְזָא דְמַחֲמִינְוֹתָא דִּילִי, וְאֵת שְׂרִי לְגוּ בֵּיתָהּ, וְאַנָּא נָטִיר לָהּ לְבַר, דְּכִתִּיב וְאַתֶּם לֹא תַעֲזֹאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בִּקְרָה, וְכִתִּיב וּרְאֵה אֶת הַדָּם עַל הַמִּשְׁקוּף וְעַל שְׂתֵי הַמְּזוּזוֹת וּפְסַח ד' עַל הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחֵית לְבֹא אֶל פְּתִיכְכֶם לְנִגּוּף.

תו אָמַר רַבִּי אַבְא, פְּגוּנָא דְשָׂמְא קַדִּישָׁא עֲבָדוּ בְּהוּא שְׁעָתָא. מַה שָׂמְא קַדִּישָׁא ה' אֶתְחַזֵּר בְּהָאֵי שְׁעָתָא דִּינָא, אוֹף הָכִי אֶתְחַזֵּר הָאֵי דְמָא בְּהָאֵי שְׁעָתָא דִּינָא, דְכִתִּיב וּרְאֵה אֶת הַדָּם עַל הַמִּשְׁקוּף וְעַל שְׂתֵי הַמְּזוּזוֹת, רְשִׁימָא דְכְּלָהּ סוּמְקָא, לְאֶתְחַזְּאָה, דְהָא אֶתְחַזֵּר בְּדִינָא, לְמַעַבְד נִיבְמִין.

וְרְזָא דְמַלְאָה, פְּגוּנָא דְתוּי לְעִילָא בְּהוּא שְׁעָתָא, כַּד בְּעִי לְאֶתְחַזְּאָה לְתַתָּא, אֵי רַחֲמֵי רַחֲמֵי, וְאֵי דִינָא דִינָא, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, וְטַבְלָתְכֶם בְּדָם אֲשֶׁר בַּסֶּף וְהִנֵּעְתֶם וְגו'. וְלִזְמַנָּא דְאֶתִּי כְּתִיב, (ישעיה ס"ג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּעָרָה. דְזִמִּין לְאֶתְחַזְּאָה (נ"א לְאֶתְחַזְּאָה) כְּלָהּ דִּינָא לְמַעַבְד נִיבְמִין.

וְאַתֶּם לֹא תַעֲזֹאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בִּקְרָה. מָאֵי טַעֲמָא, מִשּׁוּם דְתַנִּינֵן, אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, (אָמַר רַבִּי רְמִיָּה) לָא לִיבְעִי לִיה לְאִינְשׁ לְמִיזַל בְּשׁוּקָא, וְלֹאֲשַׁתְּכָהּ בְּשׁוּקָא, בּוּמָנָא דְדִינָא תְלִיא בְּמַתָּא, דְכִינּוּן דְרִשׁוּתָא אֶתִּיחֵיב לְמַחְבְּלָא, מָאֵן דְפָנַע בֵּיה אֶתְנִיק. וְהָכָא מִשּׁוּם דְדִינָא אֲשַׁתְּכַח, לָא בְעִיא לְנַפְקָא לְבַר.

תַּנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּהוּא מִמְּשׁ דְאֲשַׁתְּכַח דִּינָא לְמַעְרָאֵי, בְּהוּא מִמְּשׁ אֲשַׁתְּכַח רַחֲמֵי לְיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכִתִּיב, וּרְאִיתִי אֶת הַדָּם וּפְסַחְתִּי עֲלֵיכֶם. וְכֵן תֵּנָא, בְּכַל אִינּוּן כְּתָרִין קַדִּישִׁין דְלְעִילָא, כְּמַה דְאֲשַׁתְּכַח דִּינָא, אֲשַׁתְּכַח רַחֲמֵי, וְכִלְא בְשְׁעָתָא חָדָא. תַּנְיָא רַבִּי חֲזַקְיָה, כְּתִיב, (ישעיה י"ט) וְנָגַף יְי' אֶת מְעַרְיִים נְגוּף וְרַפָּא. נְגוּף לְמַעְרָיִם, וְרַפָּא לְיִשְׂרָאֵל. מָאֵי וְרַפָּא. מִמְּאֵי שְׁנִימוּלוּ צְרִיכִים רַפּוּאָה.

וְתַנָּא, בְּאוּתָהּ שְׁעָה שְׁנַנְפּוּ מְעַרָאֵי, בְּאוּתָהּ שְׁעָה נְתַרְפָּאוּ יִשְׂרָאֵל. דְתַנְיָא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, (אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה) מַהוּ דְכִתִּיב, וּפְסַח יְי' עַל הַפֶּתַח, מָאֵי עַל הַפֶּתַח. וּפְסַח יְי' עֲלֵיכֶם מִיבְעִי לִיה. אָבַל עַל הַפֶּתַח, עַל הַפֶּתַח מִמְּשׁ זְהוּ פֶתַח הַגּוּף. וְאֵי זְהוּ פֶתַח הַגּוּף. הָוִי אוֹמַר זוּ מִיְלָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשְׁעָתָא דְאֶתְפְּלַג לִילִיא, וְכִתְרָא קַדִּישָׁא אֶתְעַר לְגַבְהָ (נ"א אֶתְעַרְב בֵּיה) דְכּוּרָא. וּמָאֵן דְכּוּרָא. חֶסֶד עֲלָאָה, דְמִשְׁמַע, דְדָא בְלָא דָא לָא סְלָקָא, וּבְגִין דָּא, דָּא מְחִי, וְדָא מְסִי, וְכִלְא בְשְׁעָתָא חָדָא.

וְכִתִּיב, וּפְסַח יְי' עַל הַפֶּתַח הַיְדוּעַ. מָאֵי הַפֶּתַח, מִשּׁוּם דְאִיהוּ פֶתַח וּמְשִׁיכָא דְרוּחָא וְגוּפָא, וְתָא חַזִּי, עַד לָא אֶתְגַּזֵּר אַבְרָהָם, הוּהוּ אָטִים וְסִתִּים מִכָּל סְטְרוֹי. מִדְּאֶתְגַּזֵּר אֶתְפֶּתַח מִכְּלָא, וְלֹא הָוִי אָטִים וְסִתִּים כְּקַדְמִיתָא.

כהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוקי
ר' בניהו שמואלי שליט"א

וְהִינֵנוּ רָזָא דְתַנְיָנָן, (בראשית י"ח) וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל. מִשּׁוֹם דְּאִתְגַּלְיָא יו"ד. מָאֵי קָא מִיִּירֵי. אָלָא
אָמַר רַבִּי יִצְחָק דְּהוּא אֲשֵׁרִי בְּגַלְיָא דָּא, חֶסֶד בְּצַדִּיק. וְדָא הוּא פֶּתַחָא, דְּמִשְׁכְּנָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא,
מִשְׁמַע דְּכְתִיב הָאֵהֶל, הָאֵהֶל הִידוּעַ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּד אִתְגַּלְיָא הָאֵי יו"ד, אִתְבְּשָׁר, (נ"א אִתְבְּשָׁם) וְאִתְבְּרָךְ בְּפֶתַח הָאֵהֶל, דְּהוּא צַדִּיק,
לְאִתְבְּסָמָא בְּחָס"ד. הִדָּא הוּא דְכְתִיב, כְּחוֹם הַיּוֹם, דְּהוּא שְׁעָתָא דְשִׁלְטָא חֶסֶד, הוֹלְקָא דְאִבְרָהָם.
וּמָנָא לָן דְּהָאֵי פֶתַח הָאֵהֶל, אִתְבְּסָם לְקַבְלִיָּה דְאִבְרָהָם. דְכְתִיב, (בראשית כ"ד) וַיִּי בְרַךְ אֶת אֲבִרְהָם
כָּפֹל, דְּאִתְבְּסָם בְּחָס"ד, מִדְּאִתְגַּלְיָא יו"ד.

אָמַר רַבִּי אַבְרָהָם, וְהוּא יוֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהֶל, כְּמָה דְכְתִיב וַיִּי בְרַךְ אֶת אֲבִרְהָם כָּפֹל. הִדָּא הוּא פֶּתַחָא
קַדִּישָׁא, פֶּתַחָא עֲשִׂירָאָה. כְּחוֹם הַיּוֹם, כְּמָה דְאִתְיַהֵיב לִיָּה פֶתַחָא דְחֶסֶד, הִדָּא הוּא דְכְתִיב כְּחוֹם
הַיּוֹם. כְּמָה דְכְתִיב בְּהָאֵי, כְּדָא יִתִּיב בְּהָאֵי, דְּלָא סָלִיק הָאֵי בְּלֵא הָאֵי.

דְּבַר אַחַר (ד' ט"ו ע"ב) וְעֵבֶר יִי לְגַגְוָה אֶת מְצָרִים. מָאֵי וְעֵבֶר. דְּעֵבֶר עַל שְׁוֵרֵי דִינָא דְכְתָרִין, (נ"א
דְּמִצְרִין) וְהוּוּ מִתְקַשְׁרֵי בְּכְתָרִין אַחְרָנִין דְּלֵעִילָא, וְשָׂרָא לְהוּוּ מְקִיזְמִיָּהוּן, וְעֵבֶר עַל אוֹרְחוֹי, בְּגִין
לְמַעַבְדַּב בְּהוּוּ דִינָא, וְלִנְטָרָא לְהוּוּ לְיִשְׂרָאֵל, וּכְדִין הוּא, כָּל וְעֵבֶר, וְעֵבֶרְתִּי, וַיִּעֵבֶר, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֶעֱבֵר עַל כָּל אוֹרְחוֹי, אוּ לְדִנָּא, אוּ לְרַחֲמֵי. הִכָּא וְעֵבֶר, בְּגִין לְמַעַבְדַּב דִינָא, הִתָּם וַיִּעֵבֶר, בְּגִין
לְרַחֲמָא.

וַיְהִי בְּחַצֵי הַלַּיְלָה וַיִּי הִכָּה כָּל בְּכוֹר וְגו' (פְּתִיב (תהלים ס"ט) וַאֲנִי תַפְלִי לָךְ יִי עַת רְצוֹן וְגו') ר' חֲטִיָּא וּר' יוֹסִי
הוּוּ אֲזִלִּי מְאוּשָׁא לְלוּדָה, וְהוּוּ רַבִּי חֲטִיָּא רַכִּיב בְּחַמְרָא. אָמַר ר' יוֹסִי, נִיתִיב הִכָּא וְנִצְלִי, דְּהָא מְטָא
זְמָנָא דְצִלוֹתָא דְמִנְחָה, וְתַנְיָנָן, לְעוֹלָם יְהִי אָדָם זְהִיר בְּצִלוֹתָא דְמִנְחָה. אֲמַאי זְהִיר. מִשּׁוֹם דְּהָא
שְׁעָתָא דְתַלְיָא דִינָא וּבְעֵי בַר נָשׁ לְכוּנָא דְעֵתִיָּה, נַחַת ר' חֲטִיָּא וְצִלִּי.

עַד דְּהוּוּ אֲזִלִּי, נְטָה שְׁמִשָׁא לְמִיעַל. אָמַר רַבִּי חֲטִיָּא לְר' יוֹסִי אֲמַאי אַתְּ שְׁתִּיק. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
מִסְתַּכַּל הוּוּנָא בְּדַעְתָּאֵי, דְּלִית עֲלֵמָא מִתְקַיָּמָא, אָלָא עַל רִישִׁיהוּן דְּעַמָּא. אֵי רִישֵׁי עַמָּא זְכָאִין,
טַב לְעַלְמָא, טַב לְעַמָּא. וְאֵי לָא זְכָאִין, וְוִי לְעַלְמָא, וְוִי לְעַמָּא.

אָמַר רַבִּי חֲטִיָּא, וְדָאֵי כְּדָא הוּא, מְנַלְן. דְכְתִיב, (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב', י"ח) רְאִיתִי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל נְפוּצִים עַל
הַהָרִים כְּצֹאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶן רוּעָה וַיֹּאמֶר יִי לֹא אֲדַנִּים לְאַלֶּהָ יִשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. יִשׁוּבוּ,
יִשְׁבוּ מִיבְעֵי לִיָּה. לְבֵיתוֹ, בְּבֵיתוֹ מִיבְעֵי לִיָּה. דְּהָא בְּאִתְרִיָּהוּ קְוִימִי.

אָלָא הָכִי תַנְיָנָן, אֵי רִישָׁא דְעַמָּא לָא זְכִי, עַמָּא מִתְפָּסָן בְּחוּבִיָּה. מְנַלְן. דְכְתִיב, (שְׁמוּאֵל ב', כ"ד)
וַיֹּאמֶר דָּוִד וְגו' הִנֵּה אֲנֹכִי חֲטָאתִי וְאֲנֹכִי הַעֲוִיתִי וְאַלֶּהָ הַעֲזָן מִה עֲשׂוּ, (ס"א וּכְתִיב (דְּבָרֵי הַיָּמִים
א' כ"א) וַאֲנִי הוּא אֲשֶׁר חֲטָאתִי וְגו') דָּוִד חָב, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ. וְאֵי רִישָׁא דְעַמָּא מִתְפָּסָן בְּחוּבִיָּה,
עַמָּא מִשְׁתַּזְבֵּן. דְּהָא דִינָא לָא שְׂרִיָּא עֲלִיָּהוּ. דְכְתִיב, וַיֹּאמֶר יִי לֹא אֲדַנִּים לְאַלֶּהָ, כְּלוּמַר, (ס"א
אִם אֵלֹהִי) אֵלֹהִי לָא הוּוּ רִישִׁין לְעַמָּא, מִהָאֵי אוֹרְחָא יִשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. כְּלוּמַר, אֵי מִשְׁתַּזְבֵּן, אֵי

רישיהון מתפסן. ואפילו יהושפט אתגזר עליה לאתענשא, משום דאתחבר באהאב. אי לאו
ההוא צווחא, דכתיב, (מלכים א', כ"ב) ויזעק יהושפט.

עד דהוו אזלי רמש ליליא, אמרו, מה נעביד, אי ניזיל חשד ליליא, אי ניתב דחלא הוא. סטו
מאורחא, יתבו תחות אילנא חד. ויתבו והוו אמרי מלי דאורייתא, וקא דמיכו.

בפלגות ליליא, חמו חד אילתא דעברא קמיהו, והות צוחת ורמיאת קלין שמעו, קמו ר' חניא
ור' יוסי ואידעו. שמעו חד קלא דמכרוא ואמר, מתערין קומו. נימין אתערו. עלמין, אידיקנו
לקדמת מריבון. (דהא קלא נפק דכאיב אילתא דלעילא ותמא. דכתיב (תהלים כ"ט) קול יי' יחולל אילות ויחשף יערות)
דהא מריבון נפיק לגן עדן, דאיהו היכליה, לאשתעשעא עם צדיקיא, דכתיב ובהיכלו בלו אומר
קבוד.

אמר רבי חניא, השתא פלגו דליליא ממש. וקלא דא, הוא קלא דנפק, וכאיב אילתא דלעילא
ותמא, דכתיב קול יי' יחולל אילות. זכאה חולקנא, דזכינא למשמע דא.

ותא חזי רזא דמלה, בשעתא דקודשא בריה הוא אתחזי על גנתא, פל גנתא אתפנש, ולא
מתפרש מעדן. ומהאי עדן מבועי נפקין, לכמה אורחין ושבילין, והאי גנתא, אתקרי צורא
דחיי, דתמן מתעדין צדיקיא, מנהירו דעלמא דאתי. ובהאי שעתא, קדשא בריה הוא אתגלי
עליהו. ותנין בשעתא דקודשא בריה הוא אתער בגנתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקיא
קרויא נפיק וקרי עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמי יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדו
מאי ויאכל פרי מגדו אלן קרבין דאתקרבו קמיה מנשמתיהון דצדיקיא הא בפלגות ליליא
בשעתא אחרא שאר קרבין ממש.

יתבו רבי חניא ורבי יוסי, אמר רבי יוסי, בכמה זמנין שאילנא, האי דכתיב, ויהי בחצי הלילה ויי'
הפה כל בכור בארץ מצרים אמאי לא הוה ביממא, דיתגלי לכלא פרסומי ניסא, ואמאי מיתו
כל אינון חלשי דבתר רחמיא, ואינון טלייא דבני עאנא, ולא מיתו מלכי ופרדשבי, וגוברי מגיחי
קרבא, כמה דהוה בסנחריב, דכתיב, (מלכים ב', י"ט) ויצא מלאך יי' ויך במחנה אשור וגו'. ותנין,
פלחו מלכין בני מלכין רופינוס ופרדשבי, התם (דף ק"ט ע"א) אתחזי גבורתא דחד שליחא דיליה,
יתיר מהאי, דהוה יאות למהוי דיליה יתיר.

אמר ליה יאות שאלת, ואנא לא שמענא מידי בהאי, ולא אימא, אבל הא זכינא לכל האי,
וארחא אתתקו קמו. אנא שמענא דרבי שמעון בן יוחאי מדכי שוקין דטבריה, ניזיל גביה. יתבו,
עד דהוה נהיר יממא. פד סליק נהורא, קמו ואזלו. פד מטו גביה. אשכחוהו, דהוה יתיב, וספרא
דאגדתא בידיה.

פתח ואמר, (ישעיה מ') כל הגוים פאין נגדו מאפס ותהו נחשבו לו. פיון דאמר, כל הגוים פאין
נגדו, למה פתיב מאפס ותהו נחשבו לו. אלא אוליפנא, דעתיהו דכל עמין דעלמא, דמהימנותא
דלהון הוא כאין, דלא אדפקו עלאין ותתאין, (בתתאין) ושוין לקבליהו מהימנותא דשטותא, אבל

מֵאַפֶּס וְתָהוּ נִחְשְׁבוּ לוֹ, כִּהְיָא עֲלֵעוּלָא, דְּסַחְרָא (ס"א דְּפִרְחָא) בְּרוּחָא, וּמִתְגַּלְגְּלָא בְּקוּטָא בְּרִיקְנָא,
הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דניאל ד') וְכָל דְיִירֵי אַרְעָא פְּלֵא חֲשִׁיבִין.

עוֹד פִּתַּח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אֵת דָּא יְמִינָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְאֵת דָּא שְׁמַא לָא. אוֹלִיפְנָא, דְּסָטָא קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינֵיהּ, וּבְרָא ית שְׁמִיָּא, וְסָטָא שְׁמַא לָא,
וּבְרָא ית אַרְעָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה מ"ח) אַף יְדֵי יִסְדָּה אָרֶץ וַיְמִינֵי טַפְחָה שָׁמַיִם קוּרָא אֲנִי
אֱלֹהִים יַעֲמְדוּ יַחְדוּ.

מָהוּ יַעֲמְדוּ יַחְדוּ. סְלָקָא דְעַתְדָּא שְׁמִיָּא וְאַרְעָא לָאו חֲכִי, (ג"א מִהַשָּׁמַיִם קוּרָא אֲנִי אֱלֹהִים וְהָאָרֶץ לָאו חֲכִי) אֵלָּא
יְמִינָא וְשְׁמַא לָא דְאֵינּוֹן א"ת וְא"ת, וְהִיאָּד יַעֲמְדוּ יַחְדוּ. בְּזֹאת הֵהִיא, דְשִׁלְטָא בְּפִלְגוֹת לִילְיָא,
דְכְּלִילָא א"ת בְּזֹאת.

וְתַנְיִן, פְּתִיב (קהלת ג) אֵת הַכֹּל עָשָׂה יְפֶה בְעֵתוֹ. א"ת, הָא דְאַמְרֵן. הַכֹּל, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית
כד) וַיְיָ בְרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. וְתַאנָּא, דְהִיא כְּתָרָא דְאַתְקַרֵי וְא"ת, דְכְּלִילָא מֵא"ת וְא"ת. וְשִׁלְטָא
בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, בְּתַרְיִן סְטְרוֹי, בְּרַחֲמֵי וְדִינָא, רַחֲמֵי לְיִשְׂרָאֵל, וְדִינָא לְעַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת.
פִּתַּח ר' חֵיָּא וְאָמַר, אִי נִיחָא קַמֵּיהּ דְמֹר, דְנִימָא חַד מְלָה, עַל מַה דְאַתִּינָא כְּתִיב, וַיְהִי בַחֲצֵי
הַלַּיְלָה וַיְיָ הַכָּה כָּל בְּכוֹר בְּאָרֶץ מִצְרַיִם. וּמַהֲאִי דְאָמַר מַה, אֲשַׁתְּמַע דְהֵאִי פְסוּקָא בְּהַהוּא מְלָה
אַתָּא וְאַנְן אוֹרְחָא אֲתַתְקַנָּא קַמּוֹ, לְמִיתֵי לְמִשְׁאֵל קַמָּה.

פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קיג) מִי כִיֵּי אֱלֹהֵינוּ הַמְגַבִּיחֵי לְשִׁבְתָּ וְגו'. מִי כִיֵּי אֱלֹהֵינוּ, דְסָלִיק
וְאַתְעֵטֵר לְאַתִּישְׁבָּא בְּכְתָרָא עֲלָאָה קְדִישָׁא, נְהִירוֹ עַל פֶּל בּוּצִינֵי דְנִתְרוּ כְּתַרְיִן וְעַטְרִין. הַמְשִׁפִּילֵי
לְרֵאוֹת, דְנִתְרוּ בְּכְתָרֵי, מִכְּתָרָא לְכְתָרָא, מִנְזָרָא לְנִזְרָא, מִנְהִירוֹ לְנִהִירוֹ, מִבּוּצִינָא לְבּוּצִינָא.
לְאַשְׁגָּחָא בְּעֲלָאִין וְתַתְאִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים יד) וַיִּי מִשְׁמַיִם הִשְׁקִיף עַל פְּנֵי אָדָם וְגו'.

תָּא חֲזוּ, פְּתִיב, וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה. פְּחֲצֵי מִיבְעֵי לֵיהּ, אוּ פְחֲצוֹת, פְּגוּוֹנָא דְאָמַר מִשָּׁה. וְאִי כְּמָה
דְאָמְרֵי חֲבָרָנָא, דְלֵא יִמְרוֹן אֲעֻטְגִנִי פְרַעָה, מִשָּׁה בְדַאי הוּא. הָא קוּשְׁיָא בְּאַתְרֵיהּ קְנִימָא,
בְּתַלְת גּוּוֹנֵי, דְאַפִּילוּ יִשְׂרָאֵל יִמְרוֹן חֲכִי. חַד, דְאִי חֲכִי הָוָה לֵיהּ לְמִימַר וַיֹּאמֶר מִשָּׁה כְּחֲצוֹת
הַלַּיְלָה. אֲמַאי קָאמַר, כַּה אָמַר יי' וְגו'. כְּמָה דְלֵא אֲתַפְּוֹן שְׁעֵתָא, דְהֵא לָא יִתְפַּסוֹן בְּמִשָּׁה, אֵלָּא
בְּפִטְרוֹנָא, בְּגִין דְאָמַר כַּה אָמַר יי' וְגו'. תְּרִי, דְהֵא מִשָּׁה אָמַר, עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה אֲשֶׁר אַחַר
הַרְחִיב, וְלֵא הָוָה חֲכִי, אֵלָּא עַד בְּכוֹר הַשָּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבוֹר. עַל פֶּל פְּנִים אֲפִילוּ יִשְׂרָאֵל נְמִי
יִמְרוֹן חֲכִי, דְהֵא לָא אֲתַפְּרִיזוֹן מְלִי. תַּלְת דְאֵיהּ אָמַר מִשְׁמָא דְפִטְרוֹנָא כְּחֲצוֹת, וּכְתִיב וַיְהִי בַחֲצֵי
הַלַּיְלָה.

וְעוֹד, שְׁאַלְתָּא דִּילְכוּן, יִתִּיר עַל מְטוּל דְלֵא יִכִּיל בְּעִירָא לְמַסְבֵּל. אֲמַאי הָוָה בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, וְלֵא
בִּמְמָא. וְאֲמַאי מִיתוּ כָּל אֵינּוֹן חֲלָשִׁין דְבִתְר רַחֲמָא. אֵלָּא פְּלֵא רְזָא עֲלָאָה הוּא, בִּין מְחַצְדֵי חֲקָלָא,
וּכְלָא אֲתַבְּשֵׁר (ג"א אֲתַבְּשֵׁר) בְּנִבְיָאָה מְהִימָנָא.

זָפָאָה חוֹלְקִיָּה דְּמִשָּׁה, דְּעֲלִיָּה פְּתִיב (תהלים נה) יִפְּיִית מִבְּנֵי אָדָם הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתֶיהָ עַל פֶּן
בִּרְכָה אֱלֹהִים לְעוֹלָם. אַהֲבַת צְדָק וְתִשְׁבָּא רִשְׁע עַל פֶּן מִשְׁחָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵיהָ שְׁמֹן (דף ל"ז ע"ב)
שְׁשׁוֹן מַחְבְּרִיהָ. יִפְּיִית מִבְּנֵי אָדָם: מִשֵּׁת וְחִנּוּף. הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתֶיהָ: מִנַּח וּבְנִיּוֹ. עַל פֶּן מִשְׁחָה
אֱלֹהִים אֱלֹהֵיהָ: מַאֲבָרְהֶם וַיִּצְחָק. שְׁמֹן שְׁשׁוֹן: מִיַּעֲקֹב. מַחְבְּרִיהָ: מִשְׁאֵר נְבִיאִי. וְכִי גָבַר דְּסָלִיק
בְּדַרְגִּין עֲלָאִין דְּלֵא סָלִיק בְּר נֶשׁ אַחְרָא, לָא יָדַע מַה דְּאָמַר.

אָלֵא הָכִי תְנִינֵן, הָאִי כְּתָרָא דְאַקְרִי זֵא"ת, אַתְקְרִי אַשְׁ"ה, פְּמָה דְאֵת אָמַר, (בראשית ב) לְזֹאת יִקְרָא
אִשָּׁה. אָמַאי. מְשׁוּם פִּי מְאִישׁ לְקַחָה זֹאת. מָאן הוּא אִישׁ. הָהוּא דְאַקְרִי זְה. וְדָא הוּא אִישׁ
דְּכָר, פְּמָה דְאֵת אָמַר (שמות לב) כִּי זֶה מִשָּׁה הָאִישׁ. הָאִישׁ הַזֶּה. וְאַקְרִי אִישׁ זְה, וְזֶה אִישׁ. וְזֹאת,
אַתְנַסִּיבַת מְזָה דְאַקְרִי זָכָר.

וּבְגִין דָּא, אִיהִי תְמֹר דְּכָר וְנוֹקְבָא, דְּלֵא סָלִיק דָּא בְּלֵא דָּא. תְּמֹר: פְּמָה דְאֵת אָמַר, (שיר השירים ג)
כְּתִמְרוֹת עֲשׂוּ. מַה עֲשׂוּ, סָלִיק חִנּוּר וְאוּכָם, אוֹף הָכָא, פְּלֵא כָּלִיל בְּהַ בְּפִלְגוֹת לִילְיָא, לְמַעַבְד
נִימוּסוֹי בְּחַד שְׁעֵתָא, חִנּוּר לִישְׂרָאֵל, וְאוּכָם לְעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת.

וְעוֹד דְּהָאִי לִילְיָא לָא אַתְפְּלַג, לָא עָבִיד נִימוּסוֹי. מִנָּא לָן. מַאֲבָרְהֶם. דְּכְתִיב, (בראשית יד) וַיִּחַלֶּק
עֲלֵיהֶם לִילְיָה, דְאַתְפְּלַג לְמַעַבְד נִימוּסוֹי. אוֹף הָכָא מִשָּׁה אָמַר פְּחֻצוֹת (מהו כחצות פְּמָה דְאֵת אָמַר
(מלכים ב' ג) כְּעֻלוֹת הַמִּנְחָה (איוב ה') כְּעֻלוֹת גְּדִישׁ אוֹף הָכָא כְּחֻצוֹת) כְּמַפְלַג. דְּמִשָּׁה יָדַע דְּלֵא יַעֲבִיד נִימוּסוֹי, עַד
דְּאַתְפְּלַג.

וְהָכִי הָוָה, דְּלֵא עָבִיד לִילְיָא נִימוּסוֹי, עַד דְאַתְפְּלַג, בְּפִלְגוֹת בְּתִרְאָה, עָבִיד נִימוּסוֹי, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלִּילְיָה. מְאִי בְּחֻצֵי. בְּפִלְגוֹת בְּתִרְאָה, בְּזִמְנָא דְאִיהִי שְׁלֵטָא, וְאַשְׁתַּכַּח הָאִי
זֹאת, לְמַעַבְד נִימוּסוֹי תְּדִירָא, וְכָל נִימוּסָא דְאַתְעָבִיד בְּלִילְיָא, בְּפִלְגוֹתָא בְּתִרְאָה אַתְעָבִיד.

וַיְיָ הָפָה כָּל בְּכוֹר, וַיְיָ: הוּא וּבֵית דִּינּוּ, וַיְיָ: הוּא וְנִימוּסוֹי. הָפָה כָּל בְּכוֹר הָפָה, מִשָּׁה לָא אָמַר
אָלֵא וּמַת וְגו', מַהוּ הָפָה. אָלֵא, דְאַתְעָר פּה, כְּמָה דְאַגְזִים מִשָּׁה, דְּכְתִיב וְהִנֵּה לָא שְׁמַעְתָּ עַד פּה.
וְתִאנָא, פְּרַעַה חַפִּים הָוָה מִפְּל חֲרָשׁוֹי, וְאַסְתַּפַּל בְּהָאִי זֹאת, דְּיַעֲבִיד בֵּיהּ דִּינָא, וְזִמְיָן לְחֲרָבָא
אַרְעִיָּה, כְּמָה דְאַמַר מִשָּׁה, בְּזֹאת תִּדְרַע כִּי אֲנִי יי'. וּבְאִיהוּ מַה כְּתִיב, וַיִּפֶן פְּרַעַה. מַהוּ וַיִּפֶן. דְאַפְנִי
לְבֵיהּ מַהֲרַהוּרָא דָּא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (במדבר יב) וַיִּפֶן אֶהָרֶן. וַיִּבּוֹא אֶל בֵּיתוֹ וְלֹא שָׁת לְבֹו גַם לְזֹאת.
גַם לְרַבּוֹת הָאִי דְזִמְיָנָא לְחֲרָבָא אַרְעִיָּה, וְלָא שׁוֹי לְבֵיהּ לְקַבְּלִיהּ דְזֵא"ת.

כָּל בְּכוֹר, אָפִילוּ דְרַגִּין עֲלָאִין וְתִתְאִין, אַתְבְּרוּ מִשְׁוֹלְטָנְהוֹן, (ס"א מְשִׁלְשׁוּלִיָּהוֹן) כָּל אִינוּן דְּשִׁלְטִין
בְּחֻכְמָתָא דְלָהוֹן, דְּכְתִיב, בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם. וּכְלָהוּ דְרַגִּין, עֲלָאִין וְתִתְאִין, דְאַתְבְּרוּ מִשְׁוֹלְטָנְהוֹן, (ס"א
מְשִׁלְשׁוּלִיָּהוֹן) כְּלָהוּ בְּפִסּוּקָא אַתְחִזּוֹן, (ס"א אַתְרַמִּיּוֹ) דְּכְתִיב מִבְּכוֹר פְּרַעַה הַיּוֹשֵׁב עַל פֶּסָאֵו עַד בְּכוֹר
הַשְּׁפָחָה אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִים וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה, הָא כְּלָהוּ אַתְחִזּוֹן בְּפִסּוּקָא.

סְתָמָא דְמַלְיָה, מִבְּכוֹר פְּרַעַה הַיּוֹשֵׁב עַל פֶּסָאֵו, כְּתָרָא תְתָאָה דְקוּזְמִיטָא דְמַלְכוּתָא (נ"א מְמַלְכוּתָא)
דְּלַעֲלָא. עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה, כְּתָרָא שְׁמַאֲלָא, תְתָאָה מִינָהּ, דְקוּזְמִיטָא מִכְּתָר אַרְבַּע (נ"א מִכְּתָרָה)

כהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוקי
ר' בניהו שמואלי שליט"א

אחר רחיו, ארבע משיריו. (משמע) משום דכתיב אחר הרחים, (ולא מן הרחים) וכל בכור בהמה, תתאין מתתאין, נוקבא מנוקבתא, דאשתכחו באתני בבעירי וחמרי, פרברבי בזוטרי, ומקבלין מנהון גוברין ונוקבין. עד בכור השבי אשר בבית הפור, אינו דנפקין משפחה. די בהון עבדין לאסירי, דישתעבדון בהון לעלמין, ולא יפקון לחירו.

וברוחצנותא דאלין דרגין, סריבו מצראי, די בהון עבדו קשרא לישראל, דלא יפקון מן עבדותהון לעלמין. ובהאי אתחזי גבורתא ושלטנותא דקודשא בריה הוא, ודכרנא דא לא ישתצי מישראל לדרי (דף ל"ח ע"א) דרי, דאי לא הוה חילא וגבורתא דקודשא בריה הוא, פל מלכי עמין, וכל חרשי עלמין, וחפימי עלמין, לא יפקון לישראל מן עבדותא, דשרא קטרין דלהון, ותבר פל אינון כתרין, בגין לאפקא לון. על דא כתיב, (ירמיה י) מי לא יראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין פמוך.

בכה רבי שמעון, ארים קליה ואתנה, אמר קנטורא דקיטפא אשתכח, חשבתון דשבח קדשא בריה הוא כמה זמנין, (דברים ה) אשר הוצאתיך מארץ מצרים, (דברים טז) הוציאך יי אלהיך ממצרים, (דברים ה) ויציאך יי אלהיך משם, (שמות יב) הוצאתי את עבאותיכם, (שמות יג) זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, (דברים יד) ויציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים, (שמות יג) הוציא יי אתכם מזה.

אלא תאנא, עשרה כתרין, אינון לתתא, בגוונא דלעילא, וכלהו סתימין בתלתא אלין דאמרן. ותלת קשרין קשירו בהו, על תלת דרגין אלין דבהו עבדו, דישראל לא יפקון משעבודהון לעלמין.

זכאין אתון אברהם יצחק ויעקב, דבזכותכון שריאו קטרין, וקודשא בריה הוא דכר תלת קטרי מהימנותא דלכון הדא הוא דכתיב, (שמות ב) ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב. את אברהם, הא קשרא חדא, דאברהם. את יצחק, הא קשרא תניינא, דיצחק. ואת יעקב, הא קשרא תליתאה, שלימתא דיעקב.

תנא, פל זמנין וחגין ושפתין, בלהו דוכרנא להאי, ועל האי אתקיימו בלהו, דאלמלא האי, לא הוה נטורא דזמנין וחגין ושפתין. ובגיני כה, לא אשתצי דכרנא דמצרים מפל זמנין וחגין ושפתין. תא חזי דינא (ס"א דא) הוא יסודא ושרשא דאורייתא, וכל פקודיו, וכל מהימנותא שלימתא דישראל.

ועוד אמאי לא הוה ביממא דשאילתו. תנינן, פתיב היום אתם יוצאים, וכתיב הוציאך יי אלהיך ממצרים לילה. אלא תאנא, עקרא דפורקנא דישראל, לא הוה אלא בלילה, דליליא שרא קטרין, ועביד נוקמין, ויומא אפיק לון פריש גלי, הדא הוא דכתיב, (במדבר לג) יצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים. (נ"א ועוד לילה שארי קטרין ועבד נוקמין ודינין ויומא גלי ופרסם ניסא ונוקמא דאתעביד הדא הוא דכתיב יצאו בני ישראל ביד רמה וגו') וכתיב ומצרים מקברים את אשר הפה יי בהם כל בכור, דא הוא פרסומי ניסא.

אתו ר' חייא ור' יוסי, אשתתחו קמיה, ונשקו ידוי. ובכו ואמרו, גליפין עלאין ותתאין, זקפן רישא בגינה, עבד קדשא בריה הוא ירושלים לתתא, פגוונא דלעילא. עבד (רשב"י) שורי קרתא קדישא ותרעוי. מאן דעייל, לא עייל, עד דיפתחו תרעין. מאן דסליק, לא סליק, עד דיפתקנון דרגין דשורי מאן יכיל למפתח תרעין דקרתא קדישא, ומאן יכיל לאתקנא דרגין דשורי, דא רבי שמעון בן יוחאי, דאיהו פתח תרעין דרגין דקמתא, ואיהו אתקין דרגין עלאין, וכתיב (שמות לד) יראה כל זכורה את פני האדון יי'. מאן פני האדון יי', דא רבי שמעון בן יוחאי, דמאן דאיהו דכורא מן דכרניא, בעי לאתחזקה קמיה.

אמר לון, עד השתא, לא סיימנא מלה דשאלתא דילכוון, דהא תנינן, ויי' הפה כל בכור, כל בכור סתם, בדקאמרן. וכלא הוה כמה דאינון דמיתו, אינון קטורי קטרין, דהוו משתמשי בתרשייהו באינון בתרין. מנהון משתמשי בעלא, ומנהון בתתא, ואף על גב דכלהו תתאין אינון. וכל ארעא דמצרים מליא חרשין הוה. וכתיב פי אין בית אשר אין שם מת.

ואתעביד דינא בכלא, בשעתא דאתפנשו בלהו בבתיהון, ולא הוו מתפזרי במדברא ובחקלא, אלא בלהו אשתתחו בבתיהון, (ואור הנר יפה לבדיקה מבחין) ועבד ליליא דינוי בכלא בההיא שעתא. ותנא הוה נהיר ליליא פיומא דתקופה דתמוז, וחקא כל עמא דינוי דקודשא בריה הוא, הדא הוא דכתיב (תהלים קלט) ולילה כיום יאיר פחשכה כאורה.

ובשעתא דנפקו אשתתחו בלהון מתין בשוקין לעיניהון דכלא, בעיין לאקפרא להו ולא אשכחו, ודא אקשי להו מבלא. חמו לישראל נפקין (דף ל"ח ע"ב) לעיניהון בחד גיסא, וחקמו למיתיהון באידך גיסא. ובכלא הוה פרסומי ניסא, דלא הוה כהאי מיומא דאתברי עלמא.

ותא חזי, פתיב ליל שמרים הוא ליי' להוציאם וגו', הוא הלילה הזה ליי' שמרים לכל פני ישראל וגו', האי פסוקא קשיא כיון דאמר ליל, מהו שמרים, ולא שמורה, שמור מיבעי ליה. וכתיב הוא הלילה הזה, ליל קאמר בקדמיתא, ובתר לילה.

אלא הכי תנינן, פתיב, (דברים כב) פי יהיה נערה בתולה. נער פתיב, מאי טעמא. משום דכל זמן דלא קבילת דבר, אתקרי נער, מדקבילת דבר, אתקרי נערה. אוף חכא, ליל עד לא קבילת דבר, ואף על גב דכתיב ביה שמורים דבר הוה זמין לאתחברא עמה ובשעתא דאתחבר עמה דבר, פתיב, הוא הלילה הזה ליי' שמרים. שמרים: דבר ונוקבא. ובגיני כן פתיב הלילה הזה.

ובאתר דאשתתחו דבר ונוקבא, לית שבחא אלא לדכורא. והכי שפחו ישראל בתושבתיהו. לדכורא ולא לנוקבא, הדא הוא דכתיב, (שמות טו) זה אלי ואנוהו. דלית שבחא באתר דדכורא ונוקבא אשתתחו, אלא לדכורא. ועל דא (נ"א ולדא) מחכאן ישראל, דכתיב, (ישעיה יב) זה יי' קנינו לו נגילה ונשמחה בישועתו. משום דהכי זמין למעבד להו, דכתיב, (מכה ו) כימי צאתה מארץ מצרים אראנו נפלאות.

וְרָא דָּא הָכִי הוּא, כְּגוֹנָא דְהָכָא לַיְל וְלַיְלָה, בְּךָ זְמִין קְדוּשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַעְבַּד לְהוּ, דְכְּתִיב,
(ישעיה כא) שׁוֹמֵר מַה מְלִילָה שׁוֹמֵר מַה מְלִיל. מַה לְחַלֵּן שְׁמִירָה וְלַיְל, אוּף פֶּאן שְׁמִירָה וְלַיְל. מַה
לְחַלֵּן שְׁמִירָה וְלַיְלָה, אוּף פֶּאן שְׁמִירָה וְלַיְלָה.

וְלַיְלָה אֲתַקְרִי אֲגַב דְּכוּרָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה כא) אֲתָא בְּקָר וְגַם לַיְלָה. בְּקָר: כְּמָה דְאֵת
אָמַר (בראשית יט) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר. דְּהוּא מְדַתּוּ מִמֶּשׁ. וְכְתִיב (תהלים ה) יי' בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי,
בְּקָר מִמֶּשׁ.

יְתַבּוּ ר' תְּיֵא ור' יוֹסִי, וְאוֹלִיף לְהוּ רָאָה דְתוֹרַת כְּהֻנִּים, וְהוּוּ מְהֻדְרֵי בְּכָל יוֹמָא וַיְתַבֵּי קָמִיָּה. חַד
יוֹמָא נִפְק רַבֵּי שְׁמַעוֹן לְבַר, אֲזֵלוּ בְּתַדִּיָּה, מְטוּ לְחַד חֻקְלָא יְתַבּוּ.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, תָּא חוּזִי, כְּתִיב, (קהלת ז) אֵת הַכֹּל רֵאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצַדִּיקוֹ
וַיֵּשׁ רָשָׁע מֵאֲרִיךְ בְּרַעְתּוֹ, שְׁלֹמֹה דְהוֹת חֻכְמָתָא יְתִירָא (נ"א גְּיָרָא) עַל פְּלָא, מָאִי קָאָמַר כְּהָאִי
קָרָא. אֵלָּא, שְׁלֹמֹה רְמִז דְּחֻכְמָתָא קָא רְמִז. דְּהָא חוּזִין אוּרְחֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְלָאוּ הָכִי,
דְּהָא כְּתִיב, (ירמיה יז) וְלִתְתּוּ לְאִישׁ בְּדַרְכּוֹ וּבְפִרְיָ מַעֲלָלוֹ. אֵלָּא תְרֵי עֲנִינֵי נִינְהוּ, דְּקָא רְמִז הָכָא.

דְּתַנִּין, פֶּד עֵינֵי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּעָאן לְאַשְׁגָּחָא בְּעֵלְמָא, וְלַעֲיִנָּא בִּיָּה, כְּמָה דְכְּתִיב (ס"א)
עֵינֵי ה' הִפְּחָה מְשׁוּטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ (זכריה ד') וְכְתִיב פִּי וְגו') (דברי הימים ב טז) פִּי יי' עֵינֵי מְשׁוּטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ,
וְאַשְׁפִּחֵן חַיִּיבִין בְּעֵלְמָא, הֵהוּא צַדִּיקָא דְאַשְׁתַּכַּח בְּדָרָא, אֲתַפְּס בְּחוּבֵיָּהוּ. וְחַיִּיבֵיָּא מֵאֲרִיךְ קְדוּשָׁא
בְרִיךְ הוּא רּוֹגְזִיָּה עֲמַהוֹן עַד דִּיתוּבּוּן. וְאִי לָאוּ, לָא יִשְׁתַּפַּח מָאן דִּיתַבַּע רַחֲמֵי עֲלֵיהוֹן, הָדָא הוּא
דְכְּתִיב, יֵשׁ צַדִּיק אוֹבֵד בְּצַדִּיקוֹ, מְשׁוּם דְּהָהוּא זַכָּאָה, אֲסַתְלַק מַעֲלָמָא.

בְּגִינֵי כְּךָ תַנִּין, לְעוֹלָם אַל יְדוּר אָדָם אֵלָּא בְּמִקּוֹם שְׁאֲנִשֵּׁי מַעֲשֵׂה דְרִים בְּתוּכּוּ. מָאִי טַעְמָא.
מְשׁוּם דְּוֵוִי לְהָאִי דְמְדוּרִיָּה בֵּין חַיִּיבֵיָּא, דְּהוּא אֲתַפְּס בְּחוּבֵיָּהוּ, וְאִי דִיּוּרִיָּה בֵּין זַכָּאִין, אוֹטִיבִין
לִיָּה בְּגִינֵיָּהוּן.

דְּהָא רַב חֲסֵדָא, הָוָה דִּיּוּרִיָּה בְּקַדְמִיתָא בִּינֵי כַּפּוּטְקָאִי, וְהָוָה דְּחִיקָא לִיָּה שְׁעָתָא, וּמְרַעִין רַדְפִּין
אַבְתְּרוּן. נִטְל וְשׁוּנֵי מְדוּרִיָּה בֵּין מֵאֲרִי תְרִיסִין דְּצַפּוּרִי, וְסָלִיק, וְזָכָה לְכַמְּה טָבִין, לְכַמְּה עוֹתִירָא,
לְכַמְּה אוּרִיָּתָא, וְאָמַר, כָּל הָאִי זְכִינָא, עַל דְּעָאֲלִית בֵּין אֵינוֹן דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח לְאוֹטְבָא
לְהוּ.

דְּבַר אַחַר, אֵת הַכֹּל רֵאִיתִי בְיַמֵּי הַבְּלִי. וְכִי שְׁלֹמֹה, דְּדַרְגִּין עֲלָאִין דְּחֻכְמָתָא הוּוּ בִּיָּה, עַל כָּל בְּנֵי
דְרָא דְכְּתִיב (מלכים א ה) וַיִּחַפְּס מִכָּל הָאָדָם, (וְאַשְׁתַּדְלוּתִיָּה בְּאוּרִיָּתָא לְמַעְבַּד טִיבּוּ וְקִשּׁוּט) דְכְּתִיב, (דברי הימים
א כט) וַיֵּשֶׁב שְׁלֹמֹה עַל כִּסֵּא יי' לְמַלְכָּה, אָמַר בְּיַמֵּי הַבְּלִי. וְכְתִיב, (קהלת א) הַבֵּל הַבְּלִים אָמַר קַהֲלָת.
וְתַנָּא, שְׁבַעָה שְׁמוֹת נִקְרָא: שְׁלֹמֹה. יְדִידֵיָּה, אֲגוּרָה, בֶּן יֶקֶבֶא, אִיתִיא"ל, לְמוֹזָאֵל, קַהֲלָת. קַהֲלָת
כְּנַגְד כְּלָם. וְכָלָם נִקְרָא (דף ל"ט ע"א) כְּעִין שֶׁל מַעֲלָה, קַהֲלָת כְּנֻפִיא קְדִישָׁא דְבִי עֲשָׂרָה, בְּגִין כְּךָ
קַהֲלָת אֵין פְּחוֹת מַעֲשָׂרָה. וְקַהֲלָת אֲפִילוּ מֵאַה, וְקַהֲלָת כְּלָלָא דְכָלָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים לג) קַהֲלָת
יַעֲקֹב.

וְתֵאנָא, שְׁמוֹתָיו עַל שֵׁם הַחֲכָמָה אֲתִקְרוּן, וּבְגִין כֵּן תִּלְת סְפָרִין עֲבַד, שִׁיר הַשִּׁירִים. קַהֲלַת. מִשְׁלִי. וְכִלְהוּ לְאַשְׁלָמָא חֲכָמְתָא. שִׁיר הַשִּׁירִים לְקַבֵּל דְּחֶסֶד. קַהֲלַת לְקַבֵּל דְּדִינָא. מִשְׁלִי לְקַבֵּל דְּרַחֲמֵי. בְּגִין לְאַשְׁלָמָא חֲכָמְתָא, וְהוּא עֲבַד כֹּל מַה דְּעֲבַד בְּגִין לְאַחֲזָא חֲכָמְתָא, וְלְקַבֵּל דְּרַגְנָא (נ"א וְלְקַבֵּל דְּרַגְנָא) עֲלָאָה, וְהוּא אָמַר בְּיַמֵּי הַבְּלִי הַבֵּל הַבְּלִים.

אָלָא, רַזָּא דְּהָבֵל יִקְרָא הוּא. וְהוּא הָבֵל דְּנִפְיָא מִפּוּמָא, וְרַזָּא דְּהָבֵל דְּנִפְיָא מִפּוּמָא, קָלָא אֲתִעְבִּיד מְנִיָּה. וְתֵאנָא, אִין הַעוֹלָם מִתְקַיִם אָלָא בְּהָבֵל פִּיָּהֶם שְׁל תִּינוּקוֹת שְׁל בֵּית רַבִּין שְׁלֵא חֲטָאוּ. שְׁלֵא חֲטָאוּ מִמֶּש. (וְקָלָא) וְהָבֵל אֲתִעְבִּיד בְּרוּחָא וּמִיָּא, וְכֹל מַה דְּאֲתִעְבִּיד בְּעֵלְמָא בְּהָבֵל אֲתִעְבִּיד. וְרַזָּא (דְּמִיָּלָה) דְּהָאֵי הָבֵל שְׁל תִּינוּקוֹת אֲתִעְבִּיד קָלָא, וְאֲתִפְשִׁט בְּעֵלְמָא, וְאִינוּן נְטוּרֵי עֵלְמָא, וּנְטוּרֵי קַרְתָּא, הָדָא הוּא דְּכִתְיֵב, (תהלים קכז) אִם יִי לֹא יִשְׁמַר עִיר וְגו'.

וְתֵא חַזִּי, הוּא הָבֵל, הוּא קָלָא. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. הָבֵל (הוּא קָלָא) קָאִים בְּחִילָא, לְמִיפְק קָלָא. קָלָא מִמֶּש קָאִים בְּקִיּוּמָה (דָּלָא) לְאַפְקָא (אֲחֵרָא) מְלָחָה. וְהָהוּא הָבֵל דְּהָהוּ אֲחִסְנִתִּיה דְּאָבוּי קַרְיִיָּה הָבֵל, וּמְנִיָּה חַזָּא כֹּל מַה דְּחַזָּא. וְאֵרַךְ עַל גַּב דְּסִיּוּעִין סְגִיָּאִין מְעִילָא אֲחֵרְנִין הוּוּ לִיָּה, וְלֹא שְׁתַּמּוּדְעָא מְלָחָה, אָמַר בְּיַמֵּי הַבְּלִי. דְּמְלָחָה דָּא מִתְמָן אֲתָא.

וְרַזָּא דְּמְלָחָה, הַבֵּל הָבֵל אֶת הַבֵּל רְאִיתִי בְּיַמֵּי הַבְּלִי, יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדִּיקוֹ, דָּא הוּא רַזָּא דְּמְלָחָה, דְּגַלְיָ וּפְרָסָם, דְּכֹלָא תִלְיָא בְּיַמֵּי הַבְּלִי, כְּלוּמַר בְּזַמְנָא דְּהָאֵי הָבֵל יִנְקָא מִן דִּינָא, בְּגִין לְמַעְבַּד דִּינָא, צְדִיק אוֹבֵד בְּצַדִּיקוֹ, וּבְזַמְנָא דְּהָאֵי הָבֵל יִנְקָא מִרַחֲמֵי. רְשָׁע מֵאֲרִיָּה בְּרַעְתּוֹ. וְתַרְוּיָהוּ תִלְיִין בְּהָאֵי הָבֵל, וּבְגִין כֵּן כְּתִיב בְּיַמֵּי, וְלֹא כְּתִיב בְּיוֹם. וְכֹלָא תִלְיִין בְּיַמֵּי הָבֵל דָּא. מָאן דְּאֲעָרַע בְּדִינָא, בְּדִינָא. מָאן דְּאֲעָרַא בְּרַחֲמֵי, בְּרַחֲמֵי.

וְאִי תִימָא יֵשׁ צְדִיק אוֹבֵד וְלֹא קָאֵמַר אֲבוּד. הֵכִי הוּא אוֹבֵד מִמֶּש. דְּהָהוּא דִּינָא אוֹבֵד לְצְדִיק מְעֵלְמָא וּמְדָרָא. וְיֵשׁ רְשָׁע מֵאֲרִיָּה בְּרַעְתּוֹ, מֵאֲרִיָּה מִמֶּש, דְּהָהוּא דִּינָא (ס"א הַבֵּל) כֵּד יִנְקָא מִרַחֲמֵי, עֲבִיד רַחֲמֵי לְהָהוּא רְשָׁע, וּמֵאֲרִיָּה לִיָּה.

עַד דְּהוּוּ יִתְבִי חֲמוּ קַטְוֵרָא דְּהוּוּ סְלִיק לְעִילָא וְנַחֲתִית לְתַתָּא. אָמַר אֲתַעְטְרוּתָא אֲתַעְטְר בְּטִינְתָא (נ"א בְּעִיּוּתָא) דְּאֲרַעָא, מַגּוּ לְעִילָא. אֲדִהֲכִי, סְלִיק תְּהוּוּ חֲקָלָא רִיחָא, מִכָּל בּוּסְמִין, אָמַר נִיתִיב הָבָא, דְּשִׁכְיִנְתָּא גַבְּן אֲתִקְיִים. בְּגִין כֵּן, כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרַכּוּ יִי.

פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כז) וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רֵאחַ רִיחַ בְּנִי וְגו', וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו, מִשְׁמַע דְּאִינוּן לְבוּשֵׁין הוּוּ סְלִיקוּן רִיחָא טָבָא, (ס"א דָּלָא אֲתַעְדִי) וְלִבְתָּר אֲתַעְדִי מִנְהוּן תְּהוּוּ רִיחָא. הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתְּפִלָּא, כְּתִיב, רִיחַ בְּגָדָיו, וְכְתִיב רִיחַ בְּנִי, וְלֹא אָמַר רִיחַ הַבְּגָדִים, אָלָא רִיחַ בְּנִי. אָלָא תֵאנָא, כִּיּוֹן שְׁנַכְנַס יַעֲקֹב, נִכְנַס עִמּוֹ גַּן עֵדֵן. וְתֵאנָא, אוֹתָן הַבְּגָדִים הָיוּ שְׁל אָדָם הָרֵאשִׁוֹן, דְּכְתִיב, (בראשית ג) וַיַּעַשׂ יִי אֱלֹהִים לְאָדָם וְלֹא שְׁתוּ כְּתַנּוֹת עוֹר וַיִּלְבְּשֵׁם, וְהוּצִיאֶם מִגֵּן עֵדֵן.

וְאִי תִימָא, דְּכְתִיב וַיִּתְפָּרוּ עֲלֶיהָ תְּאַנָּה דְּאִינוּן הוּו, אִי הָכִי, אֲמַאי כְּתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים. וְכְתִיב
פְּתֻנֹת עוֹר, הָא לָא הוּו אֲלָא עֲלֶיהָ תְּאַנָּה אֲלָא כְּתֻגְמוֹ, לְבוּשִׁין דִּיקָר וְהוּו סְלָקִין רִיחִין מְבוּסְמָא
דְּעָדָן.

וְתִנְיָא, בְּשֵׁם מְלֵא אֲתַעְבִּידוּ, דְּכְתִיב וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים. מַה דְּלָא אֲתַעְבִּידוּ בֵּיה שְׂמִיָּא וְאַרְעָא.
וְלָא. וְהָא כְּתִיב, (בראשית ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְי' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם. לָא קִשְׂיָא הָאִי כִּד אֲתַעְבִּידוּ, לָא
אֲתַעְבִּידוּ בְּשֵׁם מְלֵא, פֶּר פֶּר אֲתַקְיָמוּ, בְּשֵׁם מְלֵא אֲתַקְיָמוּ.

וּמַה דְּאָמְרוּ דְּאִינוּן לְבוּשִׁין אֲתוּ לְהַהוּא רְשַׁע דְּעָשׂוּ, דְּנָסִיב לוּ מִן נְמָרֹד הָכִי אֲוִקִימָנָא, וְקִשְׂיָא
מְלָה, דְּאִי הָכִי הָא כְּתִיב לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ, לְבוּשִׁין לְאָדָם, וּלְבוּשִׁין לְחַוָּה. לְבוּשִׁין דְּחַוָּה מַה
אֲתַעְבִּידוּ. וְתוּ, דְּאִי הָכִי (דף ל"ט ע"ב) בְּמַאי אֲתַקְבְּרוּ, סְלָקָא דְּעַתְדָּא דְּאִינוּן שְׂבָקוּ וְרָאמוּ מְנַהוּן
זִהְרָא עֲלָאָה, דִּיהִיב לוֹן קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא.

אֲלָא אִינוּן לְבוּשִׁין דְּאֲתַלְבְּשׁוּ בְּהוּ אָדָם וְאֲתַתִּיה, לָא אֲתַלְבְּשׁ בְּהוּ בַר נָשׁ אַחְרָא, דְּבְּאִינוּן לְבוּשִׁין
דְּמוּ כְּגוֹנָא דְּלַעִילָא וְאִי סְלָקָא דְּעַתְדָּא, דְּאִינוּן אֲתַלְבְּשׁוּ מְגַרְמִיהוּן בְּהוּ. תָּא חֲזִי, כְּתִיב וַיִּלְבְּשֵׁם,
דְּקוֹדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲלִבִּישׁ לוֹן, זְכָאָה חוּלְקִיהוּן.

כְּתִיב (תהלים קד) ה' אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהִדְר לְבָשָׁתָּ. וְכְתִיב (תהלים צו) הוֹד וְהִדְר לְפָנָיו. וְכְתִיב (תהלים
קד) עוֹטָה אֹר פִּשְׁלָמָה וְגו'. כִּיִּן דְּאֲתַלְבְּשׁ (מַה דְּאֲתַלְבְּשׁ) עֶבֶד מַה דְּעֵבֶד. מְלָמָה, שְׁנַתְעַטְפָּר קִדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא פְּאוֹר, וּבְרָא ית שְׂמִיָּא. אֲלָא בְּמַאי אֲוִקִימָנָא חֲחֻמְדַּת אֲשֶׁר אֲתָה בְּפִית. חֲחֻמוֹדוֹת:
בְּגַדֵי מַלְכוּת בְּמִשֵׁי וְזָהָב, וְאַרְחָא דְּעֲלָמָא דְּגַנְזֵי לוֹן בְּבוּסְמִין וְרִיחִין, לִיקְרָא דְּלְבוּשִׁיהוּן.

תָּא חֲזִי וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו, בְּתַחֲלָה. וְכִּד אֲרַגְיִשׁ, אָמַר רָאָה רִיחַ בְּנִי, דִּידַע דְּבִיָּה הָוָה תְּלִיא
מְלָתָא, דְּבְּגִינִיה סְלִיק רִיחָא. פְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יְי', וְכִי מְנִיין הָוָה יָדַע יִצְחָק רִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר
בְּרָכוּ יְי'.

אֲלָא, תִּרִין מְלִין אִינוּן, וְכִלָּא הוּא חַד. דְּכְתִיב, (בראשית כד) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בִּשְׂדֵה לְפָנֹת עָרֵב.
וְכִי לָא הָוָה לִיָּה בִּיתָא, אוּ מְקוּם אַחַר לְהַתְפַּלֵּל. אֲלָא אוֹתָהּ הַשְׂדֵה הִיָּה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם
סְמוּדָא לְמַעְרָה, דְּכְתִיב, (בראשית כג) הַשְׂדֵה אֲשֶׁר קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי חֵת. וּבִשְׂעֵתָא דְּהָוָה יִצְחָק
עָאֵל גַּבִּיָּה, חָמָא שְׂכִינְתָא עֲלִיהָ, וְסְלִיק רִיחִין עֲלָאִין קִדְשִׁין, וּבְגִינֵי כַּד הָוָה מְצַלֵי תַמְזָן, וְקִבְעִיהָ
לְצִלוֹתֶיהָ.

וְאַבְרָהָם אֲמַאי לָא הָוָה מְצַלֵי תַמְזָן, מִשּׁוּם דְּקִבְעִיהוּתָא דְּאַחְרָא אַחְרָא הָוָה לִיָּה בְּקִדְמִיתָא, וּמְלָה
אַחְרָא רִיחָא דְּחָמָא בְּחַר הַמּוֹרִיָּה. וְלָמָּה נִקְרָא מוֹרִיָּה. עַל שֵׁם הַמּוֹר הַטּוֹב דְּהָוָה תַמְזָן.

וְכִלָּא הָוָה, וְגַן עֵדֵן דְּעָאֵל עֲמִיהָ וּבְרַכִּיהָ. וּבְגִין כַּד לָא תְלָה מְלָה בְּלְבוּשִׁין, אֲלָא בִיעֻקֵּב מִמֶּשׁ,
דְּחָמָא דְּבִיָּה הָוָה תְּלִיא מְלָה (ס"א וַיֵּאֹת הָוָה לְאַתְבְּרָכָה) וְאַתְחֲזִי, וְזִכְוִתִּיה סְלִיק לְאַתְבְּרָכָא, וְעָאֵל
עֲמִיהָ גַן עֵדֵן. וּבְגִין כַּד פֶּד אֲתַרְעֵם עֲשׂוּ, אָמַר גַּם בְּרִידָא יְהִיָּה.

אמר רבי יצחק, לא אצטריך אורייתא למכתב אלא מהחדש הוה לכם ראש חדשים. מאי טעמא. משום דשירותא דסיתרא הוי, ועל דא אורייתא הוה אצטריך למכתב מהכא, דהא בקודשא בריך הוא אתקשר מלה.

ולא קשיא, דלא כתיב זאת, החדש הזאת, דהא זה וזאת כחד מתקשרין ובאתר דאית ביה דכר ונוקבא כחדא, לית שבחא אלא לדבורא, ועל דא ראשון הוא לכם לחדשי השנה, לחדשי השנה ודאי. אמר רבי יהודה, לכם תרי זמני למה. אמר רבי יצחק, מנייהו, אשתמע יתיר, כמה דכתיב, (דברים לב) כי חלק ה' עמו. אתקשרותא דא לכם, ולא לשאר עמין.

דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שפה וגו', (שמות יב) בעשור, אמאי בעשור. אמר רבי אבא, בזמנא דאנהיר יובלא לסיתרא, דכתיב פיובלא, בעשור לחדש השביעי הוה יום הפורים הוא.

ויקחו להם איש שפה לבית אבות, אמאי, בגין דבזמנא דא אצטריך למיגד ליה. דהא תנינן, במלתא דא אתבר פתרא (תרא) תתא, דמתאחדין ביה כל שאר פתרין תתאין, ועל דא פריש משה ואמר, משכו וקחו לכם צאן, כמה דכתיב, צאן ועבד ושפחה.

אמר קדשא בריך הוא, עבדו אתון עובדא לתתא, ואנא אתבר תקפיהון לעילא, וכמה דתעבדון בנורא אתון, דכתיב פי אם עלי אש, אנא אוף הכי אעביר אותו פאש בנהר דינור.

אמאי אתנגיד בעשרה, ואתנכים בארבעה עשר. אמר רבי אבא בדא אתקשרו ישראל ארבע מאה שנין. ואף על גב דארבע מאה שנין לא אשתעבדו בהו, מפל מקום, הואיל והוה זמין לאתקשרא בהו, אתחשיב עליה פאילו אשתעבדו בהו כל ארבע מאה שנין. בגין כה, מעפבין ליה ארבע יומין, קטירא ברשותיהו דישראל, ולבתר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים.

אמאי בין הערבים. בשעתא דדינא תליא, ובשעתא דאתמסר (דף מ' ע"א) מלה דא ליה, על ידוי דאברהם, דכתיב (בראשית טו) ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברהם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו. אימה: פתרא חדא. חשכה: פתרא אחרא. גדולה: האי דהיא רברבא מפלא. ואף על גב דאוקימנא קרא דא על שאר שעבודיהו דישראל, וכלא הוה. פגוונא דא, (שמות י"ז) כי מחה אמהה, אתון מתתא, ואנא מעילא.

תנא, לא נפקו ישראל ממצרים, עד דאתברו כלהו שלטונין דלעילא (משלשוליהון) משולטניהון, ונפקו ישראל מרשותהון, ואעלו לרשותא קדישא עלאה בקודשא בריך הוא, ואתקטירו ביה, דהא הוא דכתיב, (ויקרא כה) פי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. מאי טעמא עבדי הם. אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, דאפקית להו מרשותא אחרא, ועאלית לון ברשותי.

והיינו דאמר רבי שמעון, מאי דכתיב, אף ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם פי כל אוכל מחמץ. אלא הכי אוקימנא, האי שאור, והאי מחמץ, דרנא חד אינון, וכלהו חד. רשו אחרו,

אינון שְׁלֵטְנִין, דְּמִמְנָן עַל שְׂאֵר עַמִּין, וְקָרִינָן לְהוּ יַעַר הָרַע, וְשׁוֹתָא אַחְרָא, אֵל נִכְרָה אֱלֹהִים אַחְרִים. אוּרְ הָכִי, שְׂאֹר, וּמְחֻמָּצָת, וְחֻמְץ, וְכֹלָא חַד. אָמַר קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כֹּל הַיְי שְׁנֵי, קְרִימְתוּ בְרִשׁוּתָא אַחְרָא, עֲבָדִין לְעַם אַחְרָא, מִכְּפֹאן וּלְהִלָּאָה דְאַתּוּן בְּנֵי חוּרִין, אֵדָּ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבִּיתוּ שְׂאֹר מִבְּתִיכֶם. כֹּל מְחֻמָּצָת לֹא תֹאכְלוּ. וְלֹא יֵרָאָה לְךָ חֻמְץ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִי הָכִי כֹל יְמֵי שְׁתָּא נְמִי, אָמַאי שְׁבַעַת יוֹמִין, דְּכִתִּיב שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמְצָא בְּבִתְיֶכֶם, שְׁבַעַת יָמִים, וְלֹא יִתִּיר. אָמַר לִיה, כֹּל זְמַנָּא דְאַתְחֻיִב בְּר נֶשׁ לְאַתְחֻזָּאָה גְרַמִּיה בֶּן חוּרִין, הָכִי אַצְטְרִיךְ, כֹּל זְמַנָּא דְלֹא אַתְחֻיִב לֹא אַצְטְרִיךְ.

לְמַלְפָּא דְעֶבֶד לְחַד בְּר נֶשׁ רוֹפִינוֹס, כֹּל אִינוּן יוֹמִין דְסָלִיק לְהֵאִי דְרַגָּא, חֲדִי, וְלָבִישׁ לְבוּשֵׁי יְקָר, לְבַתָּר לֹא אַצְטְרִיךְ. לְשְׁתָּא אַחְרָא נְטִיר אִינוּן יוֹמִין דְסָלִיק לְיִקְרִי דָא, וְלָבִשׁ אִינוּן לְבוּשֵׁין, וְכֹן בְּכֹל שְׁתָּא וְשְׁתָּא. כְּהֵאִי גְוֹנָא יִשְׂרָאֵל, כְּתִיב, שְׁבַעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמְצָא, דְאִינוּן יוֹמֵי חֲדוּתָא, יוֹמִין דְסָלִיקוּ לְיִקְרָא דָא, וְנִפְקוּ מִשְׁעִבּוּדָא אַחְרָא. וּבְגִין כֵּן, נְטִרִין בְּכֹל שְׁתָּא וְשְׁתָּא, יוֹמִין דְסָלִיקוּ לְהֵאִי יְקָר, וְנִפְקוּ מִרִשׁוּתָא אַחְרָא, וְעֵאלוּ בְרִשׁוּתָא קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא כְּתִיב, שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, מִצַּת כְּתִיב, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (יחזקאל א) מִרְאֵת אֱלֹהִים. וְלָמָּה אַתְּקָרִי מִצַּת. דִּינָא. דִּינָא קַדִּישָׁא. דִּינָא דְאַתְאֲחֻדָּא בְשִׁמָּא קַדִּישָׁא. דִּינָא דְלֹא תְּוָה תְּקִיפָא כֹל הַהוּא זְמַנָּא בְּגוּוֹיָהוּ דִּישְׂרָאֵל, דְהָא קְרִימָא סִיחְרָא בְּפִגְמֻתָא. וְעַל דְקְרִימָא סִיחְרָא בְּפִגְמֻתָא, (דברים טז) לֶחֶם עֲנִי כְּתִיב.

מָאִי טַעְמָא קְרִימָא בְּפִגְמֻתָא. בְּגִין דְלֹא אַתְפְּרַעוּ, וְלֹא אַתְגַּלְיָא הֵאִי אֶת קַדִּישָׁא. גְוִירִין הוּוּ וְלֹא אַתְפְּרַעוּ, אִימְתִי אַתְפְּרַעוּ, בְּשַׁעְתָּא דְכְּתִיב, (שמות טו) שָׁם שָׁם לֹא חָק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִסְחָו, וְאֵף עַל גַּב דְאֹקִימָנָא הֵאִי קָרָא בְּמַלְחָה אַחְרָא, כֹּלָא תְּוָה וַיֹּאֲת.

וְאִי תִימָא דְבִימֵי יְהוֹשֻׁעַ אַתְפְּרַעוּ. לָאוּ הָכִי, אֶלָּא אִינוּן דְכְּתִיב, (יהושע ה) וְכֹל הָעָם הִילֻדִים בְּמִדְבַר בְּהַרְדָּ וְגו', בְּתַר דְאַתְפְּרַעוּ, אָמַר קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּקַדְמִיתָא אַכְלָתוּן מִצּוֹת, דְקְרִימָא סִיחְרָא בְּפִגְמֻתָא, וְאִקְרִי לָחֶם עֲנִי, מִכְּפֹאן וּלְהִלָּאָה הֵאִי לָחֶם מֵאַתְרַּא אַחְרָא לְחַוִּי. מָאִי הוּא. דְכְּתִיב, (שמות טז) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לָחֶם מִן הַשָּׁמַיִם. לֹא מִן סִיחְרָא כְּהַהוּא זְמַנָּא, אֶלָּא מִן הַשָּׁמַיִם מִמֶּשׁ, כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית כז) וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם.

וַיִּשְׂרָאֵל קַדִּישֵׁין, נְטִרִין אִינוּן יוֹמִין דְעֵאלוּ תַּחֲוֹת גְּדַפּוּי דְשְׁכִינְתָּא, וְנְטִרִין הַהוּא נְהֵמָא דְאַתְנָא מִסְטְרָהָא, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות כג) אֶת חֹג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר וְגו', וּכְתִיב וְשִׁמְרְתֶם אֶת הַמִּצּוֹת. מַהוּ וְשִׁמְרְתֶם אֶת הַמִּצּוֹת. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות יט) וְשִׁמְרְתֶם אֶת בְּרִיתִי. וְכֹלָא בְּחַד דְרַגָּא סְלִקָא וְאַתְאֲחֻד.

וְאִי תִימָא מִשָּׁה הִיךָ לָא פֻרַע לְהוּ. אֶלְא, בְּגִין דְּלֵא יִתְעַבְבוּן יִשְׂרָאֵל תַּמָּן עַד דִּיתְסִיאוּ, וְעַל דָּא
כְּתִיב, (דברים זט) שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל עֲלִיו מִצֹּת לֶחֶם עֲנִי. מְאִי טַעְמָא לֶחֶם (דף מ' ע"ב) עֲנִי, מְשׁוּם
פִּי בְּחַפְזוֹן יִצְאֵת וְגו' וְכְתִיב וְלֹא יִכְלוּ לְהַתְמַהֲמַה.

תָּא חֲזִי, פִּד עָאלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, עָאלוּ גְזִירִין וְאַתְפְּרַעוּ. וְמַה כְּתִיב, (דברים ח) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא
בְּמִסְפַּנֵּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מְאִי בְּמִסְפַּנֵּת. לֶחֶם עֲנִי. אִמְאִי אֶקְרִי לֶחֶם עֲנִי. מְשׁוּם דְּקִימָא סִיחָרָא
בְּפִגְמוּתָא, וְלֹא מִתְבָּרְכָא מִשְׁמִשָּׂא, וְלֹא מִתְנַהֲרָא מִן שְׁמִשָּׂא, כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (דברי הימים א כט)
כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֶרֶץ, וְלֹא אֶתְנַהֲרָא (מכל) מִיּוֹבְלָא. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּלֵא אֶתְפְּרַעוּ. אֲבָל הָכָא,
דְּאֶתְגְּזִרוּ יִשְׂרָאֵל וְאַתְפְּרַעוּ, לֹא תַחְסֵר כָּל בָּהּ פְּתִיב, וְעַל דָּא לֹא בְּמִסְפַּנֵּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מְאִי
טַעְמָא. מְשׁוּם דְּלֵא תַחְסֵר כ"ל בָּהּ, כְּמַה דְּחִסְרוּ לִיהּ בְּמַצְרִים.

וּבְכָל שְׁתָּא וְשְׁתָּא דּוּכְרָנָא דְּמַצְרִים קָא עֲבִדִי יִשְׂרָאֵל וְאֲכָלִי, וְלֹא אֲשְׁתַּנְצִי מִדְּרִין. וּבְגִין דְּלֵא
אֶתְפְּרַעוּ הָכָא בְּמַצְרִים, חִסְרוּ לִיהּ לְהָאִי כָל, וְקִימָא סִיחָרָא בְּפִגְמוּתָא, וְאֶקְרִי לֶחֶם עֲנִי, עֲנִי:
כְּתַרְגוּמוֹ מִסְפַּנֵּת. וְמִי דְּאֲכָלוּ לִיהּ תַּמָּן בְּאַרְעָא, בְּגִין דּוּכְרָנָא דְּמַצְרִים הָוָה, וְהָאִי לְדְרִין דְּרִין,
וְלִזְמַנָּא דְּאֵתִי כְּתִיב, (ישעיה ס) לֹא יבֹא עוֹד שְׁמִשָּׁה וִירְחָה וְגו'.

תָּנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּתִיב בְּעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם וְגו', וְכְתִיב (ויקרא כג) אַךְ בְּעֵשׂוֹר
לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא, אֲשֶׁתַּמַּע כְּמַה דְּאֶתְמַר, דְּכְתִיב בְּעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ הַזֶּה. מְאִי
קָא מִיִּרִי. אֶלְא בְּעֵשׂוֹר, מְלָה דָּא בְּעֵשׂוֹר תִּלְיָא. לַחֲדָשׁ הַזֶּה בְּחֲדָשׁ הַזֶּה מִיבְעִי לִיהּ. אֶלְא, פִּד
אַתָּא נִימוּסָא לְהָאִי דְּרָגָא, כְּתִיב לַחֲדָשׁ הַזֶּה דִּיקָא.

וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת שָׂה לְבֵית. (שמות יב) תָּנָא תַּלְתַּת קְשָׁרִין אֵינּוּן, בְּכוֹר בְּהֵמָה, בְּכוֹר
הַשְּׁבִי, בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה. (תַּלְתַּת קְשָׁרִין) דְּכָל שְׂאֵר מִתְקַשְׁרִי בְּהוּ בְּאֶלִין תַּלְתַּת גְּוֹנֵי דְּלַעֲיָלָא. וּבְהָאִי
דְּאֶתְקַרֵי צֹאן, אֶתְקַשֵּׁר כְּלָא, וְכָלֵל כְּלָא, אֶתְקַשֵּׁר צֹאן בְּצֹאן, וְלֹא יִכִּיל לְאֶתְפְּרָשָׁא מִקְטָרוֹ,
וּבְהָאִי כְּלָהוּ אֶתְקַשְׁרוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת, קְטִירוֹ לִיהּ בְּקִטְרוּתָא, וְהָאִי אֶתְמַסֵּר
בְּיַדִּיכוֹן בְּרִשְׁוֹתְכוֹן, עַד דְּתַנְכְּסוּ לִיהּ, וְתַעֲבְדוּן בֵּיהּ דִּינָא, וְלִזְמַנָּא דְּאֵתִי כְּתִיב (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא
מֵאֲדוּם. וְכְתִיב, (ישעיה לד) כִּי זָבַח לִי בְּבַצְרָה. וְכְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יְיָ לְמִלְחָה עַל כָּל הָאֶרֶץ בַּיּוֹם
הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

רעיא מהימנא

וַיִּשָּׂא הָעַם אֶת בְּצֻקוֹ טָרִם יַחְמִין וְגו'. (שמות יב) כ"ה פְּקוּדָא דָּא, לְבַעַר חֲמִין. דְּהָא פְּקוּדָא דָּא,
אֶתְמַסֵּר לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל וַיִּשָּׂא הָעַם אֶת בְּצֻקוֹ טָרִם יַחְמִין. וְכְתִיב שְׂאֹר לֹא יִמְצָא בְּבֵיתְכֶם, וְהָאִי
אוּקְמוּהָ חֲבָרְיָא, וְרוּא אוּקְמִנָּא, בֵּין חֲמִין וּמְצָה דְּכְמַה דּוּכְתִי, דָּא יַעַר רַע, וְדָא יַעַר טוֹב.

כ"ו פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיעִיצָת מַצְרִים, דְּאֵיהוּ חֵינְבָא עַל פִּר נֶשׁ, לְאֲשְׁתַּעֲי בְּהָאִי
שְׁבַחָא לְעֵלְמִין. הָכִי אוּקְמִנָּא, כָּל פִּר נֶשׁ דְּאֲשְׁתַּעֲי בִיעִיצָת מַצְרִים, וּבְהָהוּא סְפוּר חֲדֵי בְּחֻדָּה,

זמין איהו למחדי בשכינתא לעלמא דאתי דהוא חדו מבלא, דהאי איהו בר נש דחדי במריה,
וקודשא בריה הוא חדי בההוא ספור.

ביה שעתא, פניש קדשא בריה הוא לכל פמליא דיליה, ואמר לון, זילו ושמעו ספורא דשבחא
דילי, דקא משתעו בני, וחדאן בפורקני. פדין פלהו מתפנשין, ואתיין ומתחברין בהדיהו
דישראל, ושמעו ספורא דשבחא, דקא חדאן בחדא דפורקנא דמריהון, פדין אתיין ואודן ליה
לקודשא בריה הוא, על כל אינון נסין וגבורין ואודאן ליה על עמא קדישא דאית ליה בארעא,
דחדאן בחדוה דפורקנא דמאריהון.

פדין אתוסף ליה חילא וגבורתא לעילא, וישראל בההוא ספורא יתבי חילא למאריהון, פמלפא,
דאתוסף חילא וגבורתא, פד משבחין וגבורתיה, ואודן ליה, וכלהו דחלין מקמיה, ואסתלק יקריה
על פלהו. ובגין כה, אית לשבחא ולאשתעי בספור דא (דף מ"א ע"א) פמה דאתמר. פגוונא דא, חובה
איהו על בר נש, לאשתעי תדיר קמי קדשא בריה הוא, ולפרסומי ניסא בכל אינון ניסין דעבד.
ואי תימא, אמאי איהו חובתא, והא קדשא בריה הוא ידע פלא, כל מה דהוה, ויהוי לבתר
דנא, אמאי פרסומא דא קמיה, על מה דאיהו עבד, ואיהו ידע. אלא ודאי אצטריך בר נש
לפרסומי ניסא, ולאשתעי קמיה בכל מה דאיהו עבד, בגין דאינון מלין סלקין, וכל פמליא
דלעילא מתפנשין, ודמאן לון, ואודאן פלהו לקודשא בריה הוא, ואסתלק יקריה עליהו עילא
ותתא.

פגוונא דא, מאן דאשתעי ומפרט חטאוי על כל מה דעבד, אי תימא למאי אצטריך. אלא מקטרנא
קאים תדיר קמי קדשא בריה הוא, בגין לאשתעי ולמתבע חובי בני נשא, ולמתבע עליהו דינא.
פיון דאקדים בר נש, ומפריט חטאוי, כל חד וחד, לא אשאיר פטרא דפומא לההוא מקטרנא,
ולא יכיל למתבע עליה דינא. דהא תדיר תבע דינא בקדמיתא, ולבתר משתעי ומקטרג פלוני
עבד כה. ועל דא, אצטריך ליה לבר נש לאקדמא, ולפרט חטאוי.

פיון דמקטרנא חמי דא, לית ליה פטרא דפומא עליה, וכדין אתפרש מניה מפל וכל. אי תב
בתיובתא יאות, ואי לאו, הא מקטרנא אשתכח עליה, ואמר פלוני דאתא לקמוך בתוקפא דאפינ,
פעט במריה, חובוי כה וכה. על דא יאות לאזהרא בר נש בכל הנני, בגין דישתכח עבדא
מהימנא קמי קדשא בריה הוא.

כ"ז פקודא בתר דא, לאכול מצה בפסח, בגין דאיהו הוכרנא לדרי דרין, על רזא דמהימנותא.
והא אוקמוה, דישראל נפקו בההוא זמנא מרזא דטעוון אחרן, ועאלו ברזא דמהימנותא. והא
אוקמוה רזא דנא בכמה דוכתי.

ויאמר יי אל משה ואהרן זאת חקת הפסח וגו'. (שמות יב) כ"ח פקודא דא, למשחט פסח בין
הערבים, בי"ד בניסן, הוכרנא דההוא פסח דמצרים. ודא איהו חובתא על פלא, פמה דאת אמר,
ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים.

פֶּסַח דָּא, אֲצַטְרִיף לְמַהוּי נְטִירָה, מַעֲשֶׂרָה יוֹמִין וּלְהִלָּאָהּ, דְּכִתִּיב בְּעֵשׂוֹר לְחֹדֶשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם וְגו'. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּהָא כְּדִין שְׂרִיאת סִיחָרָא לְאַחֲרָא, מַעֲשֶׂרָה יוֹמִין וּלְהִלָּאָהּ, עַד דְּאַשְׁתַּלִּים בְּחַמִּיסָר. וְאַרְבִּיסָר דְּלִיהוּי נְכִיס, בְּשַׁעְתָּא דְּדִינָא תְּלִיא עַל עֲלָמָא.

רְזָא דָּא, לְאַעֲבָרָא זֹהַמָּא, מְקַמֵּי בְרִית קְדִישָׁא, וּלְאַתְהַנָּאָה בְּהַהוּא רִיחָא דְנִדְיָה טוֹי נוֹרָה. וְעַל דָּא לֹא אֲתִיָּא אֱלֹא עַל שְׁבַעָא. וְעַל דָּא, וְכָל עָרְל לֹא יֵאכַל בּוֹ. מָאִן דְּאִית בֵּיהּ בְרִית קְדִישָׁא, יִיכּוּל בֵּיהּ. מָאִן דְּלֹא אִית בֵּיהּ בְרִית קְדִישָׁא, לֹא יִיכּוּל בֵּיהּ. דְּהָאִי מְבַנֵּי בְרִית אִיהוּ לְתַבְרָא תוּקְפָא דְחִילָא אַחֲרָא, לְאַעֲבָרָא עָרְלָה מְקַמֵּי בְרִית. בְּגִין כֵּהָּ, הָאִי בְבַנְי בְרִית אִיהוּ לְמַעֲבָד, וְלֹא בְבַנְי עָרְלָה.

כִּד אֲתָא קְדָשָׁא בְרִיף הוּא לְמַצְרִים, חָמָא דְמָא דְהַהוּא פֶּסַח, דְּהוּוּ רְשִׁים עַל פְּתַחָא, וְדָמָא דְבְרִית, הִיף הוּוּ קְוִימִין עַל פְּתַחָא, דְכִתִּיב, וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בְּדָם אֲשֶׁר בְּסֹף וְהִגַּעְתֶּם וְגו'. אֲזוּבָא, הָא אֲוִקִימָנָא דְאִיהוּ מַעֲבַר רוּחִין בִּישׁוּן, וְכָל סֵטֵר רוּחַ בִּישָׁא, מַעֲבַר בְּאַתְעָרוּתָא דִּילֵיהּ, בְּפוּרְקָנָא עֲלָאָה דִּישְׂרָאֵל.

לְזַמְנָא דְאִתִּי, יִיתִי קְדָשָׁא בְרִיף הוּא לְיַצֵּר הָרַע וּפְּחוּס לֵיהּ. וְהַשְׁתָּא בְּפוּרְקָנָא דָּא, כְּתִיב וְשַׁחַטוּ אוֹתוֹ כָּל קַהֲל עַדְת יִשְׂרָאֵל וְגו'. הוּכְרָנָא דְזַמְנָא דְאִתִּי, בְּהַהוּא פּוּרְקָנָא עֲלָאָה.

עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמְּשַׁקּוּף בְּהָאִי רְשִׁימוֹ דְאֵת יו"ד, וּבְהָאִי רְשִׁימוֹ דְאֵת יו"ה, לְאַחֲזָאָה רְשִׁימוֹ דְבְרִית קְדִישָׁא, וְאַתְבַּר עָרְלָה מְקַמֵּי דְמָא דְבְרִית, רְשִׁים עַל כְּלָא, וְאַתָּא דְמָא עַל דְמָא. כִּד עֲבַר הַהוּא מְשַׁחִית, הָוּה חָמֵי דְמָא, וְאַזְדַּקִּיף מִבִּיתָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית וְגו'.

אִי קְדָשָׁא בְרִיף הוּא הָוּה בְּלַחֲדוּי קְטִיל, אֲמַאי כְּתִיב וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחִית, דְּמִשְׁמַע דְּמְשַׁחִית הָוּה אֲזִיל וְלֹא קְדָשָׁא בְרִיף הוּא. אֲלֵא וְדָאִי קְדָשָׁא בְרִיף הוּא הָוּה קְטִיל, וּמְשַׁחִית הָוּה אֲזִיל (ד) מ"א ע"ב) לְאַשְׁכַּחַא עִילָה לְיִשְׂרָאֵל, בִּינּוּ דְהָוּה חָמֵי הַהוּא תְּבִירוֹ דְעָרְלָה, בְּתַרִּין סְטָרִין, הָוּה עָרְק וְאַתְפָּרֵשׁ מִבְּנֵיהוּ.

וְעַל דְקָטַל קְדָשָׁא בְרִיף הוּא כָּל אֵינּוּן פּוּכְרִין דְהַהוּא סְטָרָא, יְהִיב פּוּכְרִין דִּישְׂרָאֵל לְפוּרְקָנָא, דְלֹא יִשְׁפַח עַלֵּיהּ סְטָרָא אַחֲרָא עִילָה כְּלָל, וּבְכָלֵא נְטִיר לֹון לְיִשְׂרָאֵל קְדָשָׁא בְרִיף הוּא, פֶּאֶפֶא עַל בְּנִין.

בְּבֵית אֶחָד יֵאכַל לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת וְגו', (שְׁמוֹת יב) כ"ט פְּקוּדָא דָּא, לְמִיכַל הָאִי פֶּסַח עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִין, מַצּוֹת מַצַּת כְּתִיב. מָאִי הָאִי לְקַבֵּל הָאִי, אֲלֵא לְאַחֲזָאָה גְלוּתָא דְשְׁכִינְתָא עִמְהוֹן דִּישְׂרָאֵל, בְּהַהוּא מְרִירוֹ דְלָחוֹן, דְכִתִּיב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בַּעֲבוּדָה קִשָּׁה וְגו'. וְכִד אֲכַלִּין לְהָאִי פֶּסַח, לְאַחֲזָאָה כָּל הָאִי דְעֲבָדוּ לֹון בְּמַצְרַיִם, בְּהַהוּא גְלוּתָא וּבְהַהוּא שְׁעִבּוּדָא.

מַה כְּתִיב וְעַצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, לְאַחֲזָאָה בֵּיהּ קְלָנָא, וּבְכָל אֵינּוּן טַעוּן דְמַצְרָאִי. דְהָא גְרַמִּין הוּוּ רְמָאן בְּשׁוּקָא, וְאַתּוּ כְּלָבִי וְהוּוּ גְרַמִּי לֹון מַאֲתָר לְאַתָּר, וְדָא קְשִׁיא לֹון מְכָלֵא, דְהָא גְרַמִּי אֵינּוּן

תְּקוּנָא דְגוּפָא, וְדָמִי לְגוּוּנָא אַחְרָא, וְיִשְׂרָאֵל רְמָאן לֹון בְּשׁוּקָא אֹורָח קִלְנָא, וְעַל דָּא כְּתִיב וְעַצֵּם
לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ, אַתּוּן לֹא תִשְׁבְּרוּן, אֲבָל פְּלִבִי הוּוּ אַתְיִין וּמְתַבְּרִין לִיה.

תּוּ, מְצַרְאֵי הוּוּ אַתְיִין לְבַתְּרָ, וְהוּוּ חֶמְאן אֵינוּן גְּרָמִי דְהוּוּ נְטָלִי כְּלָבִי מֵאַתְרָ לְאַתְרָ, וּמְדַקֵּן לֹון,
וְהוּוּ מְצַרְאֵי טְמֵנִי לֹון גּוֹ עֶפְרָא, בְּגִין פְּלִבִי דְלֹא יִשְׁכַּחוּן לֹון, וְדָא אֵיהוּ בְטוּלָה דְעִבּוּדָת פּוֹכְבִים
וּמְזֻלוֹת, יְתִירָ, מְסַטְרָא דְלֵהוּן. וּבְדָא קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּוּ אֶסְתַּלַּק בִּיקְרִיָה, וְאַתְפַּפְיִין כָּל חֵילִין
אַחְרֵנִין, דְהָא כְּדִין אַתְפַּפְיִין יְתִירָ, כִּד בְטִילוֹ אֲשַׁתְּכַח מְסַטְרָא דְלֵהוּן, וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל לֹא מְבַטְלִי
לֹון, דְכְתִיב וְעַצֵּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ.

קִדְשָׁא לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רְחֵם וְגו' (שמות יג) פְּקוּדָא דָּא לְקִדְשָׁא בְּכוֹר בְּהֵמָה, וְעַם הָאָרֶץ צָרִיךְ
תְּרִין מִלִּין, חֵד דִּיהָא פְּדוּי מְתַחֲוֹת שְׁלִטְנוּתָא דִּינְצַר הָרַע, דְּאֵיהוּ אֲדוּן דִּילִיה, כְּגוּוּנָא דְאָמַר
יַעֲקֹב לְעֵשָׂו, (בראשית לג) יַעֲבֹר נָא אֲדֹנִי לִפְנֵי עֲבָדוֹ. בְּהַאי עֲלָמָא. אֲדוּן מְצַד חוּבִין דְנִפְיִשִׁין עַל
גּוּפָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ, חֵיבָא, יַעֲר הָרַע שׁוּפְטוּ. וְכָפָה, יַעֲר הַטּוֹב שׁוּפְטוּ. בִּינוּנִי זֶה וְזֶה שׁוּפְטוּ.
בִּינוּנִי, הֵינּוּ אֶח דִּינְצַר הָרַע, וְאֶח דִּינְצַר הַטּוֹב, אֶחֱי יְהִי לָךְ אֲשֶׁר לָךְ.

וְכִד זְכוּוֹן נִפְיִשִׁין, רוּחָא תְּבַר תְּרִין מְשֻׁמְרוֹת, דְחַמּוֹר נוֹעֵר, כְּלָבִים צוּעֻקִים, וְסָלִיק לְמִשְׁמֶרֶת
דְשַׁחַר, דְבִיָה אָדָם וְאַתְהֶדֶר בְּר נֶשׁ אֲדוּן, הָדָא הוּוּ דְכְתִיב, (בראשית לב) וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחַמּוֹר צֹאן
וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה, וְסָלִיק לְדִרְגָא דְאָדָם, דְאֶתְמַר בִּיה, (בראשית א) וַרְדּוֹ בְדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגו',
(בראשית ט) וּמִזֵּרְעֵכֶם וּחְתָּכֶם וְגו'.

וְכִד זְכוּוֹן בִּינוּנִים, (בראשית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ, זְכוּוֹן וְחוּבִין מְתַתְּבָקֵן לְאַנְחָא קִרְבָּא. מְסַטְרָא
דְזְכוּוֹן, (בראשית לב) וַיֵּרָא כִי לֹא יָכוֹל לוֹ. מְסַטְרָא דְחוּבִין, וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ בְּגִיד הַנְּשִׂא. נְשִׂא: לְשׁוֹן
(בראשית מא) כִּי נִשְׁנִי אֱלֹהִים אֶת כָּל עֲמָלִי וְאֵיהוּ לְשׁוֹן נְשִׂא. חֵד מְדוּרָא מֵאֵינוּן שְׁבַעָה אֶרְעָאן,
מֵאן דְנַחֲתַת תְּמָן אַתְנָשִׁי מִנִּיה אֹורִיתָא.

וְקִדְם דִּיִּתִי בְר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא וַיְפּוֹק מִרְחֵם אִמִּיה, וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ, דָּא גְבַרְיָאֵל, בְּהַחֲוֹא אָבָק
דְעֶפְרָ, דְאֶתְמַר (בראשית ב) וַיִּיצֹר יי' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְר מִן הָאָדָמָה, וְאוּלִיף לִיה שְׁבַעִים לְשׁוֹן.
וּבְגִין דָּא, וַיִּיצֹר: חֵד יַעֲר הַטּוֹב, דְאוּלִיף לִיה שְׁבַעִים לְשׁוֹן. וְחֵד, יַעֲר הָרַע דְאָבִיק עִמִּיה. דְאֶתְמַר,
כִּי נִגַע בְּכַף יָרְךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשִׂא, וְאַשְׁכַּח מִנִּיה שְׁבַעִין לְשׁוֹן, דְאוּלִיף לִיה יַעֲר הַטּוֹב.

וְקִדְם כָּל דָּא, נַחֲתִין עִמִּיה אֶרְבַּעָה מִלְאָכִין, דְאֶתְמַר בְּהוּן (תהלים צא) כִּי מִלְאָכִיו יַעֲזוּדָה לָךְ. אִי אֵית
לִיה זְכוּת אָבוֹת, חֵד מִיכָאֵל, בְּזְכוּת אֲבִרְהֵם. וְתַנְיָנָא גְבַרְיָאֵל, בְּזְכוּת יַצְחָק. וְתַלְיָתָא דְנַחֲתַת
עִמִּיה נּוּרִיאֵל, בְּזְכוּתָא דִיעֻקֵּב. וְרַבִּיעָאָה רְפָאֵל, בְּזְכוּתָא דְאָדָם קְדָמָאָה. וַיַּעֲר הַטּוֹב לְעִילָא
מִנִּיה.

וְאִי לִית לִיה זְכוּת, אֲזִלִי עִמִּיה אֶרְבַּע, עוֹן, מְשַׁחֲתִית, אַף, וְחִימָה, וַיַּעֲר הָרַע לְעִילָא מִנִּיָהוּ, לְמִדָּן
לִיה לְעֲלָמָא דְאֵתִי. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ, רְשָׁע, יַעֲר הָרַע שׁוּפְטוּ. צְדִיק, יַעֲר הַטּוֹב שׁוּפְטוּ. בִּינוּנִי,

זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ. וּבְגִין דָּא, אִי אִיהוּ בִּינוּנִי, גְּבַרְיָאֵל דְּאִיהוּ יֵצֵר הַטּוֹב, (דף מ"ב ע"א) וְסָמָא לְ דְּאִיהוּ יֵצֵר הָרָע, זֶה וְזֶה שׁוֹפְטוֹ.

הִלְכַל בְּרַ נְשׁ דְּאִית בֵּיה אַרְבַּע יְסוּדִין, אַרְבַּע מְלָאכִים נְחִתִין עִמֵּיה מִיְמִינָא, וְאַרְבַּע מְשָׁמְאֵלָא. אַרְבַּע מִיְמִינָא: מִיכָא"ל, גְּבַרְיָא"ל, רְפָא"ל, נּוֹרִיא"ל. וְאַרְבַּע מְשָׁמְאֵלָא: עוֹן, מְשַׁחִי"ת, א"ת, וְחַמ"ה. מְסַטְרָא דְּגוּפָא, מְטַטְרוּן נְחִית עָלֶיה מִיְמִינָא, וְסָמָא לְ מְשָׁמְאֵלָא.

וְלִית בְּרַ נְשׁ דְּלִית בֵּיה אַרְבַּע יְסוּדִין, אֲבָל כְּפֹסֵם יְסוּדָא דְּאֶקְדִים בֵּיה, הִכִּי מִתְחִילִין אֵלֶין אַרְבַּע. אִי מְזַל דִּילֵיה אַרְי"ה, אֶקְדִים מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבַרְיָא"ל וְאַבְתְּרִיה נּוֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזַלֵּיה שׁוֹר, אֶקְדִים גְּבַרְיָא"ל, וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה נּוֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזַלֵּיה נְשָׁר, אֶקְדִים נּוֹרִיא"ל, וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבַרְיָא"ל, וְאַבְתְּרִיה רְפָא"ל. וְאִי מְזַלֵּיה אָד"ם. אֶקְדִים רְפָא"ל, וְאַבְתְּרִיה מִיכָא"ל, וְאַבְתְּרִיה גְּבַרְיָא"ל, וְאַבְתְּרִיה נּוֹרִיא"ל.

וְאִינוּן מְסַטְרָא דִּיְמִינָא, מְסַטְרָא דְּמִיכָאֵל, פְּלַחוּ אַנְפִין דִּילֵיה, אִינוּן רַחֲמִי, בְּעַל גְּמִילוֹת חֲסָדִים, אַנְפִין חֲנוּרִין, וְהֵאֵי בְרַ נְשׁ גְּמִיל חֲסֵד. חֲסִיד, וְחֲכָם, אִי אֲשַׁתְּדַל בְּאוּרִייתָא. וְאִי לָאו, בְּהַפְדָּא, מְסַטְרָא דִּיֵּצֵר הָרָע, גְּזַלְוֹ, טַפְשׁ, לִית בֵּיה חֲסֵד. דִּלָּא עִם הָאֶרֶץ חֲסִיד.

מְסַטְרָא דְּגְבַרְיָאֵל, אַרְבַּע אַנְפִין דִּילֵיה דִּינָא, מֵדַת הַדִּין עַל רְשִׁיעֵינָא, וּמִתְגַּרְרָה בְּהוּ, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ, מוֹתֵר לְהַתְּגַרְוֹת פְּרִשְׁעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. גְּבוּר בִּינְעֲרִיה, יֵרָא חֲטָא, דִּינִין יְהֵא, אִי יִתְעַסֵּק בְּאוּרִייתָא, וּגְבוּר בְּתַלְמוּדִיה. בְּהַפּוּקָא מְסַטְרָא דִּיֵּצֵר הָרָע, מִתְגַּרְרָה בְּעַדִּיקָא, דִּינָא קִשְׁיָא לֹזֵן, גְּבוּר בְּעַבְדִּיה, לְמַעַבְד לֵיה, לָאו דְּחִיל חֲטָאָה הוּא, וּגְוֹוִינִין דְּאַנְפִין סוּמְקִין, עֲשׂו שׁוֹפֵד דְּמִים.

מָאן דְּמְזַלֵּיה נְשׁ"ר, לָאו רַחֲמֵן סְגִי, וְלָאו מֵדַת הַדִּין סְגִי, אֲלָא בִּינוּנִי, בִּיֵּצֵר טוֹב בְּמֵדַת טְבִין דִּילֵיה, וּבִינוּנִי בִּיֵּצֵר רָע בְּמֵדוֹת בִּישׁוּן, וְלִיה אַנְפִין חֲנוּרִין וְסוּמְקִין.

מָאן דְּמְזַלֵּיה אָדָם, מְסַטְרָא דְּטוֹב, כְּלִיל מְכַל מֵדוֹת טוֹבוֹת, חֲסִיד, וְחֲכָם, וּגְבוּר בְּתוֹרָה, יֵרָא חֲטָא, מְמוּלָא בְּכַל מֵדוֹת טְבִין, וּגְוֹון אַנְפִין אוּפְמִין. וּמְסַטְרָא דִּיֵּצֵר הָרָע, מְמוּלָא מְכַל מֵדוֹת בִּישׁוּן.

וְאִי חוּבוֹי דְּבַר נְשׁ נְפִישׁוּן, שְׁלִטִין עָלֶיה כָּל מְשַׁרְיִין דִּיֵּצֵר הָרָע, עַד דִּיִּסְתַּלְקוּ מִגִּיה פְּלַחוּ מְשַׁרְיִין דִּיֵּצֵר טוֹב, וְאַמְלִיד עַל אַבְרִין דִּילֵיה, סָמָא"ל וְכַל מְשַׁרְיִיתֵיה.

וְאִי נְפִישׁוּן זְכוּוֹי, שְׁלִטִין מְשַׁרְיִין דִּיֵּצֵר הַטּוֹב, עַד דִּיִּסְתַּלְקוּ מִגִּיה כָּל מְשַׁרְיִין דִּיֵּצֵר הָרָע. וְאַמְלִיד עַל כָּל אַבְרִין דִּילֵיה, מְשַׁרְיִין דִּיֵּצֵר הַטּוֹב, בְּהַהוּא זְמַנָּא, שְׁלִיט עָלֶיה שֵׁם יְהו"ה.

וְאִם הוּא בִּינוּנִי, צָבָא הַשְּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִיְמִינוּ וּמְשָׁמְאֵלוּ, אֵלִין מִיְמִינִים לְזִכּוֹת, וְאַלִין מְשָׁמְאֵלִים לְחוּבָה, וּמָאן דְּאֵלִים גְּבַר. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאִרִי מִתְנִיתִין, לְעוֹלָם יֵרָאָה אָדָם עֲצִמוּ כְּאִילוּ כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוּ תַלּוּי בּוּ.

וּמְסַטְרָא דְּמִיכָאֵל, אֲתַקְרִי כְבוֹר, דְּהַרְגִיָּה כְּסָף חֲנוּרוּ, וּבְגִין דָּא, פְּדִיוֹן הַכְּכוּר כְּסָף, ה' סְלָעִים, כְּחוּשְׁבָן ה' דְּאַבְרָהָם, דְּאִי יְחַפִּים בְּתוֹרָה יִתּוּסַף עָלֶיה י', דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ, דְּבִיה צְרִיד לְקַדֵּשׁ כְּכוּר

בְּהִמָּה, דִּהְיִינוּ (ירמיה ב) קִדְּשׁ יִשְׂרָאֵל לַיְי. וּבִיהַ צְרִיף לְעֶשֶׂר וְלָדוֹת, דְּכָל וְלָד אִיהוּ מִסְטָרָא דְּבִן י"ה, וְאִיהוּ ו'.

דְּכָל חֵינן דְּאִינוּן חֵינן תְּקוּדֵשׁ, בְּאַתְוֹן דְּשִׁמְא קְדִישָׁא אֲתַקְרִיאוּ, תְּדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה מג) כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאֲתִיו. אֲפִילוּ כָּל בְּרִיין דְּאַתְּבְּרִיאוּ בְּהוּן, וְלִית בְּרִיאָה דְּלֹא אֲתַרְשִׁים בְּהַאי שְׁמָא, בְּגִין לְאַשְׁתַּמוּדְעָא לְמַאן דְּבְרָא לִיהַ, וְהַאי יו"ה, אִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְּרִישָׁא דְּכָל בְּרִיין. ה' ה': דִּיּוֹקְנָא דְּה' אֲצַבְּעָאן דִּיּוֹקְנָא, וְה' דְּשִׁמְאֵלָא. ו' דִּיּוֹקְנָא דְּגוּפָא.

וּבְגִין דָּא אָמַר, (ישעיה מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאַשְׁוֶה יֹאמֵר קְדוֹשׁ. לִית בְּכָל בְּרִיָּה דְּאַשְׁוֶה כְּוֹנִתִי, וְאַף עַל גַּב דְּבְרָאֲתִי לָהּ בְּדַמוֹת אֲתְוֹן דִּילִי, דְּאַנָּא יְכִיל לְמַחָאָה תְּהִיא צוּרָה, וְלִמְעַבְד לָהּ כְּפִיָּה וּמְנִין, וְלִית אֱלוֹהֵי אַחְרָא עָלֵי דְּיְכִיל לְמַחָחִי (דף מ"ב ע"ב) דִּיּוֹקְנִי וּבְגִין דָּא (דברים לב) כִּי לֹא כְּצוּרֵנוּ צוּרִים וְאוֹיְבֵינוּ פְּלִלִים.

וְאִי יִקְשָׁה בְּר נָשׁ, דִּהָא כְּתִיב (דברים ד) כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה. אִיהוּ יִתְרִץ לִיהַ, הַאי תְּמוּנָה חֲזִינָא, דִּהָא כְּתִיב (במדבר יב) וְתִמוּנֹת ה' יִבִּט. וְלֹא בְּכָל תְּמוּנָה אַחְרָא (ס"א דְּבְרָא וַיִּצַר בְּאַתְוִי), דְּבַר נָשׁ דִּיּוֹקְנָא בְּאַתְוִי וּבְגִין דָּא אָמַר, (ישעיה מ) וְאֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאַשְׁוֶה וְאֵל מִי תְדַמְיוּן אֵל וּמַה דְּמוֹת תַּעֲרֹכוּ לוֹ.

וְאַפִּילוּ הַאי תְּמוּנָה, לִית לִיהַ בְּאַתְרֵיהַ, אֲלֵא כַּד נְחִית לְאַמְלָכָא עַל בְּרִיין, וְיִתְפָּשֵׁט עֲלֵיהוּ, יִתְחַזֵּי לִוְן לְכָל חַד, כְּפִיּוֹם מְרָאָה וְחֲזִיּוֹן וְדַמְיוֹן דִּלְהוּן, וְהַאי אִיהוּ (הושע יב) וּבְיַד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

וּבְגִין דָּא יִימָא אִיהוּ, אַף עַל גַּב דְּאַנָּא אֲדַמָּה לְכוּ בְּדִיּוֹקְנֵיכוּ, אֵל מִי תְדַמְיוּנִי וְאַשְׁוֶה, דִּהָא קְדָם דְּבְרָא קְדִישָׁא בְּרִיָּה הוּא דִּיּוֹקְנָא בְּעֲלָמָא, וְצִיִּיר צוּרָה, תְּוָה הוּא יְחִידָאי בְּלֹא צוּרָה וְדַמְיוֹן, וּמַאן (נ"א וְאִת) דְּאַשְׁתַּמוּדְעָ לִיהַ, קְדָם בְּרִיאָה, דְּאִיהוּ לְבַר מְדִיּוֹקְנָא, אֲסוּר לְמַעַבְד לִיהַ צוּרָה וְדִיּוֹקְנָא בְּעֲלָמָא, לֹא בְּאוֹת ה', וְלֹא בְּאוֹת י' וְאַפִּילוּ בְּשִׁמְא קְדִישָׁא, וְלֹא בְּשׁוּם אוֹת וּנְקוּדָה בְּעֲלָמָא, וְהַאי אִיהוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה, מִכָּל דְּבַר דְּאִית בֵּיהַ תְּמוּנָה וְדַמְיוֹן לֹא רְאִיתֶם.

אֲבָל בְּתַר דְּעַבְד הַאי דִּיּוֹקְנָא דְּמְרַכְבָּה דְּאַדָּם עֲלָאָה, נְחִית תְּמִין, וְאַתְקְרִי בְּהוּא דִּיּוֹקְנָא יְהו"ה, בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיהַ בְּמַדוֹת דִּילִיהַ, בְּכָל מְדָה וּמְדָה, וְקָרָא: אֵל, אֱלֹהִים, שְׂדֵי, צְבָאוֹת, אֱהִי"ה. בְּגִין דִּישְׁתַּמוּדְעוֹן לִיהַ, בְּכָל מְדָה וּמְדָה, אִיף יִתְנַהֵג עֲלָמָא, בְּחֶסֶד וּבְדִינָא, כְּפִיּוֹם עוֹבְדֵיהוּן דְּבְנֵי נָשָׂא, דְּאִי לֹא יִתְפָּשֵׁט נְהוּרִיהַ עַל כָּל בְּרִיין, אִיף יִשְׁתַּמוּדְעוֹן לִיהַ, וְאִיף יִתְקַיֵּים, (ישעיה ו) מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ.

וְוִי לִיהַ, מָאן דִּישְׁוֶה לִיהַ, לְשׁוּם מְדָה, וְאַפִּילוּ מֵאֲלִין מְדוֹת דִּילִיהַ, כָּל שְׂפָן לְבְנֵי הָאָדָם, (איוב ד) אֲנִשֵּׁר בְּעַפְר יְסוּדָם, דְּכָלִים וְנַפְסָדִים. אֲלֵא דְּמִיּוֹנָא דִּילִיהַ, כְּפִיּוֹם שְׁלֻטְנוּתִיהַ עַל הַהִיא מְדָה, וְאַפִּילוּ עַל כָּל בְּרִיין. וְלַעֲיָלָא מַהֲהִיא מְדָה. וְכַד אֲסַתְּלִיק מִינָהּ, לִית לִיהַ מְדָה, וְלֹא דְּמִיּוֹן, וְלֹא צוּרָה.

בְּגוֹנוֹא דִּימָא, דְּלִית בְּמִיָּא דִּימָא דְּנַפְקֵי מִינֵיהּ, תְּפִיסוּ כָּלָל וְלֹא צוּרָה, אֶלָּא בְּאַתְפְּשְׁטוּתָא דִּימָא
דִּימָא עַל מְאָנָא, דְּאִיהוּ אֶרְעָא, אֶתְעֵבִיד דְּמִיּוֹן, וְיִכְלִינָא לְמַעְבַּד חוֹשְׁבֵן תַּמָּן, כְּגוֹן הַמְקוֹר דִּימָא
הָא חַד. נְפִיק מִינֵיהּ מַעְיָן, כְּפּוּם אֶתְפְּשְׁטוּתָא דִּילֵיהּ בְּהוּוּא מְאָנָא, כְּעֵגוּלָא דְּאִיהִי י', הָא מְקוֹר
חַד, וּמַעְיָן דְּנַפְקֵי מִינֵיהּ הָא תְּרִין.

לְבַתֵּר עֵבֵד מְאָנָא רַבְרָבָא כְּגוֹן מָאן דְּעֵבֵד (נ"א דְּחַפְר) חֲפִירָא רַבְרָבָא וְאַתְמַלֵּי מִן מִיָּא, דְּנַפְקֵי מִן
מַעְיָן. הֵהִיא מְאָנָא אֶתְקָרִי יָם, וְהוּא מְאָנָא תְּלִיתָאָה, וְהוּוּא מְאָנָא רַבְרָבָא, וְאַתְפְּלִיג לְשַׁבְעָה
נְחָלִין, (נ"א מְאָנִין) כְּפּוּם מְאָנִין אֶרִיכִין, הֵכִי אֶתְפְּשֵׁט מִיָּא מִן יָמָא, לְשַׁבְעָה נְחָלִין וְהָא מְקוֹר, וּמַעְיָן,
וְיָמָא, וְשַׁבְעָה נְחָלִין, אֵינּוֹן עֲשָׂרָה וְאִי יְתֵבֵר אױמָנָא אֶלִין מְאָנִין דְּתַקִּין, יְהִדְרוּן מִיָּא לְמְקוֹר,
וְיִשְׁתְּאָרוּ מְאָנִין תְּבִירִין יְבִשִׁין כְּלֵא מִיָּא.

הֵכִי עֵלַת הַעֲלוֹת, עֵבֵד עֲשֵׂר סְפִירוֹת, וְקָרָא לְבַתֵּר מְקוֹר, וְבִיהּ לִית סוּף לְנַבְיָעוּ דְּנִהוּרִיהּ. וּבְגִין
דְּא קָרָא לְגַרְמִיָּה אֵין סוּף, וְלִית לִיהּ דְּמוֹת וְצוּרָה, וְתַמָּן לִית מְאָנָא לְמַתְפֵּס לִיהּ, לְמַנְדַּע בִּיהּ
יְדִיעָא כָּלָל. וּבְגִין דְּא אָמְרוּ בִּיהּ, בְּמוֹפְלָא מְמַדָּא אֶל תְּדְרוּשׁ, וּבְמַכּוּסָה מְמַדָּא אֶל תְּחַקוֹר.

לְבַתֵּר עֵבֵד מְאָנָא זְעִירָא, וְדָא י', וְאַתְמַלֵּיא מִינֵיהּ, וְקָרָא לִיהּ מַעְיָן נוֹבַע חֲכָמָה, וְקָרָא גְרַמִּיָּה בְּה
חֲכָם, וְלִהּ הוּוּא מְאָנָא קָרָא לִיהּ חֲכָמָ"ה. וְלְבַתֵּר עֵבֵד מְאָנָא רַבְרָבָא, וְקָרָא לִיהּ יָם, וְקָרָא לִיהּ
בִּינָה, וְהוּוּא קָרָא לְגַרְמִיָּה מִבִּין בְּה.

חֲכָם מַעְצָמוֹ, וּמִבִּין מַעְצָמוֹ, כִּי חֲכָמָה אִיהִי לָא אֶתְקָרִיאַת חֲכָמָה מְגַרְמָה, אֶלָּא בְּגִין תְּהוּוּא חֲכָם
דְּאַמְלִי לָהּ מְנַבְיָעוּ דִּילִיהּ. וְאִיהִי לָא אֶתְקָרִיאַת בִּינָה מְגַרְמָה, אֶלָּא עַל שֵׁם (נ"א בְּגִין) תְּהוּוּא מִבִּין
דְּאַמְלִי לָהּ מִינֵיהּ. דְּאִי הָוָה מְסַתְּלַק מְנָה, אֶשְׁתְּאַרַת יְבִשָּׁה. הָדָא הוּוּא דְּכַתִּיב, (אִיּוֹב יד) אֶזְלוּ מִיָּם
מִנִּי יָם וְנִהַר יַחֲרַב וְיִבֶשׁ.

לְבַתֵּר וְהַפְּהוּ לְשַׁבְעָה נְחָלִים. וְעֵבֵד לִיהּ לְשַׁבְעָה מְאָנִין יְקִירִין, וְקָרָא לוֹן: גְּדוּלָ"ה. גְּבוּרָ"ה.
תְּפִאָרַת. נַצְ"ח. הוֹ"ה. יִסוּ"ה. מְלָכוּ"ת. וְקָרָא גְרַמִּיָּה גְּדוּל בְּגְדוּלָ"ה וְחַסִּי"ה. גְּבוּרָה בְּגְבוּרָ"ה.
מְפִאָרָה בְּתְפִאָרַת. מְאָרִי נַצְחֵן קְרָבִין, בְּנַצְ"ח נַצְחִים. וּבְהוֹ"ד קָרָא שְׁמִיָּה, הוֹד יוֹצְרֵנוּ. וּבִיִּסוּ"ד
קָרָא שְׁמִיָּה צְדִיק. וְיִסוּ"ה, כְּלֵא סְמִידָּ בִּיהּ, כָּל מְאָנִין וְכָל עֲלָמִין. (דף מ"ג ע"א) וּבְמַלְכוּת, קָרָא שְׁמִיָּה
מְלָךְ. וְלוֹ הַגְּדוּלָ"ה וְהַגְּבוּרָ"ה וְהַתְּפִאָרַת וְהַנַּצְ"ח וְהַהוֹ"ד כִּי כ"ל בְּשָׁמַיִם, דְּאִיהוּ צְדִיק. וְלוֹ
הַמְּלָכָה דְּאִיהוּ מְלָכוּ"ת.

כְּלֵא בְּרִשׁוּתִיָּה, לְמַחְסַר בְּמְאָנִין, וְלֹאֲוֹסְפָא בְּהוֹן נְבִיעוּ, וְלְמַחְסַר כְּפּוּם רְעוּתִיָּה (ס"א בְּהוֹן) וְלִית
עֲלֵיהּ אֶלְהָא, דְּיוֹסִיף בִּיהּ, אוּ יִגְרַע בִּיהּ.

לְבַתֵּר עֵבֵד מְשֻׁמְשִׁין, לְאֶלִין מְאָנִין, בְּרַסְיָא בְּאַרְבַּע סְמִכִין. וְשִׁית דְּרָגִין לְבְּרַסְיָא. הָא עֲשֵׂר. וְכָלָא
אִיהוּ בְּרַסְיָא. כְּגוֹן כּוּם דְּבְרָכָה, דְּתַקִּינוּ בּוּ עֲשָׂרָה דְּבְרִים, כְּגוֹן תּוֹרָה דְּאַתְיָהִיבַת בְּעֲשָׂרָה דְּבָרִין.
כְּגוֹן עֲלָמָא דְּאִיהוּ מַעְשָׂה בְּרִאשִׁית, דְּאַתְבְּרִי בְּעֲשָׂרָה מְאָמְרוֹת.

וְתִקְוֶינָה לְכַרְסֵי־אֵל כַּתּוֹת לְשִׁמְשָׁא לִיהִי, דְּאֵינּוּן מְלָאכִים. אֲרָאִים שְׂרָפִים. חֵיוֹת. אוֹפְנִים. חֲשִׁמְלִים. אֱלִים. אֱלֹהִים. בְּנֵי אֱלֹהִים. אִישֵׁי. וְלֹאֲלִין עֶבֶד שְׁמַשִּׁין, סְמָא"ל, וְכָל כַּתּוֹת דִּילִיהִ, דְּאֵינּוּן פְּעֻנְנִים לְמַרְכָּב בְּהוֹן לְנַחְתָּא בְּאַרְעָא, וְאֵינּוּן פְּסוּסִין לוֹן.

וּמְנַלְן דְּעֻנְנִים אֲקָרוּן מְרַכָּב. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה יט) הִנֵּה יְיָ רוֹכֵב עַל עָב קָל וּבָא מִצְרַיִם. וְדָא מְמַנָּא דְּמִצְרַיִם, וּמִיָּד דְּחִזּוּ (מְמַנָּא) דְּאֶלְהָא דִּי הוּא אֱלֹהָא מְמַנָּא דְּלַהוֹן, חִזּוּ לִיהִ פְּסוּסֵי־אֵל, תַּחְתּוֹת מְרַכְבְּתֵיהִי דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, מִיָּד וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו, וְלִבָּב מִצְרַיִם יָמַס, נָעוּ מֵאֲמוּנָה דְּלַהוֹן, וְלִב דְּלַהוֹן נָמַס פְּדוּנְגָא, מִתְּהֵיא אֲמוּנָה, וְאִמְרִי, וְכִי עַד פְּעֻן אֲמוּנָה מְמַנָּא דִּילָן פְּסוּסֵי־אֵל, הָוָה נָע לְבַהוֹן מֵאֲמוּנָה דְּלַהוֹן, וְנָמַס פְּדוּנְגָא. וּמְנַלְן דִּימַס לְשׁוֹן נָמַס פְּדוּנְגָא אִיהוּ כְּמָה דְּאֵת אִמְרָא, (תהלים כב) הִזְיָה לְבִי פְּדוּנְגָא נָמַס בְּתוֹךְ מַעִי.

וְכָל פְּטָר חֲמוּר תַּפְּדָה בְּשָׂה וְגו' (שמות יג) (פְּקוּדָא לְהִבְיָא קְרַבָּן וְכו') פְּקוּדָא דָּא לְפְדוּת פְּטָר חֲמוּר, וְלַעְרוּף פְּטָר חֲמוּר, אִם לֹא יִפְדָּה לִיהִי. הֲדָא הוּא דְכַתִּיב וְאִם לֹא תִפְדֶּה וְעֵרְפְתּוּ. וְרָזָא דָּא יִצְרָא הָרַע, יָכוֹל לְאַחֲזֵרָא בְּתִיּוּבְתָא, (ס"א וְלִבְתֵּר יִצְרָא הַטּוֹב וְכו') וְלִבְתֵּר לְאַחֲזֵרָא יִצְרָא הַטּוֹב, כְּמָה דְּאִוְקְמוּהָ, אִם זָכָה עֲזָר, אִם לֹא זָכָה כְּנַגְדּוֹ. בְּגִין דְּאֵינּוּן דִּיּוּקְנָא, חַד דְּשָׂה, וְחַד דְּחֲמוּר, וְאִי זָכָה לְאַחֲזֵרָא בְּתִיּוּבְתָא, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ חֲמוּר עִם הָאָרְצִין, תַּפְּדָה מִן גְּלוּתָא בְּשָׂה, דְּאִיהוּ (ירמיה נ) שָׂה פְּזוּרָה יִשְׂרָאֵל. וְאִי לֹא הֲדַר בְּתִיּוּבְתָא, וְעֵרְפְתּוּ, שְׂוִי לִיהִ עִם קְשָׁה קְדָל, דְּעֵתִידִין לְאַתְמַחָא מִן סַפְּרָא חַיִּים, דְּעַלְיֵיהוּ אֲתַמַּר, (שמות לב) מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֶמְחַנּוּ מִסַּפְּרִי.

וְהִזְיָה לְאוֹת עַל יְדְכָה וְלְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֵיךָ וְגו' (שמות יג) פְּקוּדָא דָּא, פְּקוּדָא דְּאִקְרִי בְּגוּוּנָא אַחְרָא, דְּלֹא אִקְרִי מִצְוָה, אֶלְא קְדוּשָׁה, וְאֶלִּין אֵינּוּן תַּפְּלִינִין. תַּפְּלָה שְׁל יָד, וְתַפְּלָה שְׁל רֵאשִׁי. תַּקּוּנָא פְּאָרָא שְׁפִירוֹ דְּגוּוּנִין עֲלֵאִין. וְעַל דָּא אֲקָרוּן טוֹטְפוֹת, כְּמָה דְּאֵת אִמְרָא, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְּאֵר.

וְכַתִּיב (הושע יא) כִּי נָעַר יִשְׂרָאֵל וְאַחֲבַהּוּ, יִשְׂרָאֵל זוּטָא. שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סְבָא, שְׁפִירוֹ דְּגוּוּנִין, עֵילָא וְתַתָּא. יוֹסֵף סְלִיק וְאַתְעֵטֵר בְּתַרְיִין גּוּוּנִין (נ"א בְּרַגְיִין) בְּקַדְמֵיתָא נַע"ר, וּבְסוּפָא צַדִּיק. כְּמָה יָאן בִּיהִ גּוּוּנִין לְמַחְזִי, וְרָזָא דָּא (בראשית לט) וַיְהִי יוֹסֵף יָפֵה תֹאֵר וַיִּפֶּה מֵרְאָה. שְׁפִירָא בְּתַרְיִין סְטְרִין, בְּתַרְיִין בְּרַגְיִין, בְּתַרְיִין גּוּוּנִין, עֵילָא וְתַתָּא.

כְּתִיב (דברים ו) וְעֲשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר וְהַטּוֹב. הַיֵּשֶׁר: דָּא תַּפְּלָה שְׁל יָד, לְאַמְשָׁכָא (ס"א לְאַסְמְכָא) לִיהִ בְּתַפְּלִין שְׁל רֵאשִׁי, לְאַתְיַחְדָּא כַּחְדָּא. וְתַפְּלָה שְׁל יָד, אֲקָדִים לְשֵׁל רֵאשִׁי. וְאַצְטְרִידָא דְּלֹא הָוִי פְּרוּדָא בִּינֵיהוּ כְּלָל.

מֵאן דְּמַתְעַטְרָא בְּתַפְּלִין, קָאִים בְּרָזָא דְּגוּוּנָא עֲלָאָה וְקָאִים בְּאֵינּוּן תַּרְיִין רִזִּין דְּקַאמְרָן פִּיּוֹסָרָא, דְּאִקְרִי נַעַר, וְאִקְרִי צַדִּיק, בְּרָזָא דְּעֶבֶד נְאֻמָּן, בְּרָזָא דְּבִן יַחֲדָאִי. וְאֶלִּין אֵינּוּן תַּפְּלָה שְׁל יָד, וְתַפְּלָה שְׁל רֵאשִׁי, וְאֵינּוּן כְּלָלָא חֲדָא בְּלֹא פְּרוּדָא.

ארבע פרשיות דתפלין בארבעה בתים, באינן תפלין של ראש. ובמה דאינן ארבעה פרשיות באינן תפלין של ראש, אוף הכי בלהו בתפלין של יד בבית אחד. דהא בתפלה של יד, לית לה מגרמה כלום, אלא מה דנקטא מלעיילא. ורזא דא, (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים. ומגו דנקטא לון מלעיילא, אקרי תפלה, ואתקדשת בקדושתהון (וכלא) אקרי קדושה. ואקרי תפלה וכדין אקרי מלכות, מלכות שמים שלמה.

ארבעה פרשיות, הא אוקימנא רזא דלהון, בכמה דוכתי. אבל פרשה קדמאה, קדש לי כל בכור, דא איהו רזא (דף מ"ג ע"ב) עלאה, דכליל כל ארבעה בתים, ברזא דנהירו עלאה, דנפקא מאין.

וכל אינן ארבעה אתרמיזו הכא, קדש: דא קדושה עלאה. רזא דחכמתא עלאה, דמתמן פלא אתקדש, ברזא דגניזו עלאה, דאתקרי קדש. לי: דא בינה, רזא דעלמא עלאה, היכלא פנימאה. (ורזא דא (ויקרא כ"ה) פי לי בני ישראל עבדים (במדבר ג) פי לי כל בכור (שמות י"ט) והייתם לי סגלה) כ"ל: רזא דחסה, בכל דוכתא, בין לעילא בין לתתא. בכור: דא בן בכור, דכתוב, (שמות ד) בני בכורי ישראל, והאי בן בכור, כליל כל סטרין, וכל גוונין. ובגין כה, קרא כליל בלהו ארבע, ברזא דחכמתא עלאה. אבל דא באורח כלל, למנדע דכלא כליל כהאי, אבל באורח פרט, כל חד בלחודי, דא איהו פרשתא קדמאה, דכליל כל שאר פרשיות.

פרשה תננינא, והיה כי יביאך וגו', דא בינה, דהא בפרשתא דא, איהו יציאת מצרים, דהנה מסטרא דיובלא. ועל דא שירותא דילה והי"ה, דהא מלה דא איהו ביובלא. ובגין כה שמה דילה והי"ה, דלית והיה (נ"א הויה) אלא באתר דא, דאיהו זמין לאתמשכא לתתא, ולאנהרא בונינן, ולאשתפחא בדרגא תתאה, (נ"א והיה כמאן דאמר על מלכא דאיהו הוי (נ"א דיהו) זמין לאתמשכא לתתא ולאנהרא בונינן) וכלא ברזא חדא. ובגין דאיהו באורח טמיר, לא אקרי באתגלייא בשמה דא, אלא אתמסר לחפימין למנדע. ועל דא אתרשים בשמה קדישא, במלה דא.

פרשה תליתאה, שמע, דא איהו רזא דימינא, דאקרי חסד עלאה. דאיהו קא מייחד יחודא דכלא לארבעה סטרין, וקודשא בריה הוא מסדר ביה, סהורא דכל עלמא, ודא איהו דקא מתפשט בכל סטרין, אפילו גו תהומי תתאי. בדא קדשא בריה הוא ברזא עלמא, כד אתעטף קדשא בריה הוא בעטופא דזהרא, ודא דקא מייחד יחודא, ובגין כה, שמע סמיה לזהי"ה.

יחודא דכל יומא, איהו, יחודא למנדע ולשואה רעונתא. יחודא דא הא אמרן בכמה דוכתי, יחודא דכל יומא, איהו יחודא דקרא, (דברים ו) שמע ישראל יי' אלהינו יי' הא בלהו חד, ועל דא אקרי אחד. הא תלת שמיהן אינן, היך אינן חד, ואף על גב דקרינן אחד, היך אינן חד.

אלא, בחזיונא דרוח קדשא אתיידע, ואינן בחיזיו דעינא סתימא, למנדע דתלתא אלין אחד. ודא איהו רזא דקול דאשתמע, קול איהו חד, ואיהו תלתא גוונין, אשא ורוחא ומיא, וכלהו חד, ברזא דקול. (ולאו אינן אלא חד) אוף הכא: יי' אלהינו יי' אינן חד. תלתא גוונין, ואינן חד.

וְדָא אִיהוּ קוּל דְּעֵבִיד בַּר נָשׁ בְּיַחְוּדָא, וְלִשְׁוֹאָה רַעוּתִיהָ בְּיַחְוּדָא דְּכָלָא, מֵאִין סוּף עַד סוּפָא
דְּכָלָא, בְּהֵא קוּל דְּקָא עֵבִיד בְּהֵי תִלְתָּא דְּאֵינוּן חַד. וְדָא אִיהוּ יַחְוּדָא דְּכָל יוֹמָא, דְּאֵתְגַלִּי בְּרִזָּא
דְּרוּחַ קְדֻשָּׁא.

וּכְמָה גְּוֹנִין דְּיַחְוּדָא אֲתַעְרוּ, וּבְלָהוּ קְשׁוּט. מָאן דְּעֵבִיד הָאִי עֵבִיד. וּמָאן דְּעֵבִיד הָאִי עֵבִיד. אֲבָל
הָאִי יַחְוּדָא דְּקָא אֵינוּן מִתְעַרְי מִתְתָּא, בְּרִזָּא דְּקוּל דְּאִיהוּ חַד, דָּא הוּא בְּרִזָּא דְּמִלְכָה, הָאִי בְּכָלָלָא,
לְבַתֵּר פְּרִט, בְּדִקְאֵמְרוּן.

פְּרִשְׁתָּה רְבִיעָאָה, הוּא רִזָּא וְדִינָא קְשִׁיָּא, (דברים יא) הַשְּׁמֵרוּ לָכֶם. אֵלֶיךָ אֵינוּן תְּפִלִּין דְּרִישָׁא. וְתְּפִלִּין
דְּדְרוּעָא, פְּגוּנָא דָּא בְּחַד בִּיתָא, וְהָא אֲתַעְרָנָא בְּהוּ, וּבְלָהוּ רִזָּא חֲדָא.

קְשִׁיָּא דְּתְּפִלִּין דְּרִישָׁא, אִיהוּ דְּל"ת, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות לג) וְרָאִיתָ אֶת אַחֲזָרִי. וְעַל דָּא אִיהוּ
לְאַחֲזָרָא, וְתַמָּן אֲתַקְשֵׁר כְּלָא בְּקְשִׁיָּא חֲדָא.

וְאִיהוּ, כַּד מְנַחֵת אֵלֶיךָ תְּפִלִּין דְּדְרוּעָא לְאַתְקְשִׁיָּא, (ס"א אית קשׁרא) אַחֲרָא, רִזָּא דְּבְרִית קְדִישָׁא, רִזָּא
דָּא, כְּמָה דְּאֲתַעַר בְּכְמָה דִּיכְתִּי, וּכְלָא רִזָּא חֲדָא. וְפִאִין אֵינוּן יִשְׂרָאֵל דִּידְעִין רִזָּא דָּא, וְאַנְטְרִיד
בַּר נָשׁ לְאַנְחָא לִזְן כָּל יוֹמָא, לְמַהוּי בְּדִיּוּקְנָא עֲלָאָה, וְעֲלִיָּה כְּתִיב, (דברים כח) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ
כִּי שֵׁם יְיָ נִקְרָא עֲלֶיהָ וְיָרְאוּ מִמֶּנָּה. (ע"כ רעיא מהימנא) בִּילְאוּ"א. (דף מ"ד ע"א)

פְּרִשְׁת בְּשִׁלַּח

וַיְהִי בְּשִׁלַּח פְּרַעַה אֶת הָעָם וְלֹא נָחַם אֱלֹהִים דְּרַךְ אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (חבקוק
א) תְּפִלָּה לְחַבְּקוֹק הַנְּבִיא עַל שְׁגִיזוֹנוֹת. הָאִי קְרָא קְשִׁיָּא, וְאִית לְאַסְתְּפִלָּא בֵּיהּ, מָאִי שְׁנָא תְּפִלָּה
לְחַבְּקוֹק הַנְּבִיא, יִתִּיר מִכָּל שְׁאָר נְבִיאֵי עֲלָמָא, דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ תְּפִלָּה לִישְׁעָהּ הַנְּבִיא, אוֹ לִיְרַמְיָהּ,
אוֹ לִיחִזְקֵאל, אוֹ לְהוֹשֵׁעַ, אוֹ לְשְׁאָר נְבִיאֵי עֲלָמָא.

אֲלָא הָכִי תַנִּינוּ, אֲלִישְׁעַ זְכָה בְּהֵא עֲלָמָא מַה דְּלֹא זְכָה נְבִיאָה אַחֲרָא, בַּר מַמְשָׁה. (ועם פל דא לא
בְּעָא לְאַטְרָחָא לְמַרְיָה) תָּא חֲזִי, מָאִי כְּתִיב, (מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישֶׁעַ אֶל שׁוֹנֵם וְשֵׁם אִשָּׁה
גְּדוּלָּה. מָאִי אִשָּׁה גְּדוּלָּה. אֲלָא גְּדוּלָּה בְּעוֹבְדָהָא, דְּכָל בְּנֵי (ס"א דָּרָא) בִּיתָא, מִשְׁתַּבְּחִין בְּהּ, וְהִיא
עַקְרָא דְּבִיתָא, וּבְגִין דְּבַעֲלָהּ לֹא הָוּה שְׂכִיחַ בְּבִיתָא, לְמַהוּי עַקְרָא, לֹא הָוּה אֲדַכְּרָא הוּא, אֲלָא הִיא.
וְתוּ, וְשֵׁם אִשָּׁה גְּדוּלָּה: גְּדוּלָּה עַל כָּל שְׁאָר נְשֵׁי עֲלָמָא, דְּהָא שְׁאָר נְשֵׁי עֲלָמָא, כַּד חֲמָאן אוֹשְׁפִיזָא
בְּבִיתָא, מְצַטְעָרן בֵּיהּ, וְדַחְקוּן בֵּיהּ כָּל שְׁכֵן לְאַפְקָא עֲלֵיהּ מְמוּנָא, וְהִיא חֲדַת בֵּיהּ בְּאוֹשְׁפִיזָא,
וְלֹא־אֲפָקָא עֲלֵיהּ מְמוּנָא, כָּל שְׁכֵן פִּינוּן דְּחַמַּת לִיהּ לְאַלִּישְׁעַ חֲדַת בֵּיהּ לְחֲדָא. וְעַל דָּא, שְׂבַחָא דְּכָלָא
דְּאֲתַתָּא הִיא, דְּהָא אוֹשְׁפִיזָא דְּבִיתָא דְּאֲתַתָּא הִיא. וּבְגִין כַּד וְשֵׁם אִשָּׁה גְּדוּלָּה, גְּדוּלָּה עַל שְׁאָר
נְשִׁין. וְתַאמַר אֶל אִשָּׁה הִנֵּה נָא יַדְעִיתִי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא, בְּמָה יַדְעָה. אֲלָא הָא אוֹקְמוּנָהּ
חֲבַרְיָא, דְּשׁוֹשִׁיפָּא חוּרָא וְרִיקַת לִיהּ בְּעַרְסִיָּה. וְלֹא חֲמַת בֵּיהּ קְרִי מְעוּלָם, וְלֹא אַעֲפֹר זְבוּבָא
בְּפִתְוִרִיָּה.

הֲנִי מִיְלֵי קִשְׁיִין, אִי תִימָא דְלָא חֲמַת בֵּיהּ קָרִי, הָא סְגִיִּין אֵינֻן בְּנֵי נָשָׂא חֲכִי בְּעֵלְמָא, מַה שְׁנִינָא חֲכָא. וְאִי תִימָא דְלָא עֵבֶר זְבוּבָא בְּפִתּוּרִיהּ. אֲמַאי כְּתִיב, הִנֵּה נָא יִדְעָתִי, וְכִי הִיא יִדְעַת, וְלָא אַחֲרָא, וְהָא כָּל אֵינֻן דִּחְמוּ לֵיהּ אֲכִיל בְּפִתּוּרִיהּ הוּוּ יִדְעִי.

אֲלָא שְׁפִיר קְאָמְרַת, אֲבָל הִנֵּה נָא יִדְעָתִי, הִיא יִדְעָה, וְלָא אַחֲרָא, בְּגִין דְּהִיא מִתְקַנַּת עֲרִסְיָה, בְּשַׁעְתָּא דְשָׁכִיב בְּלִילְיָא, וּבְשַׁעְתָּא דְקָאִים בְּעַפְרָא. וְהִיא דְקָאִמְרִי דְשׁוֹשִׁיפָּא חוּרָא זְרִיקַת לֵיהּ בְּעֲרִסְיָה, חֲכִי הוּוּ, וְכִי יִדְעָה, דְאַרְחָא דְעֵלְמָא, בִּינון דְקָאִים בַּר נָשׁ מְעֲרִסְיָה, סְלִיק שׁוֹשִׁיפָּא דְנָאִים בָּהּ, רִיחָא מְנוּנָלָא. וְהִיא, בְּשַׁעְתָּא דְסִלְקַת הַהוּא שׁוֹשִׁיפָּא מְעֲרִסְיָה, הוּוּ סְלִיק רִיחִין, כְּרִיחִין דְגִנְתָּא דְעָרֵן. אֲמַרְהָ אִי לָאו דְקִדִּישָׁא הוּא, וְקִדְוִשָׁה דְמַרְיָה עָלֶיהּ, לָא סְלִיק רִיחָא קִדִּישָׁא חֲכִי.

בְּגִינֵי כּוּ, בְּעִי לְאִתְפְּרָשָׁא מִן בֵּיתָא, דְלָא אֲזִדְחַר בַּר נָשׁ כָּל כּוּ בְּבֵיתָא. אֲבָל אֲמַרְתָּ, (מלכים ב ד) נַעֲשֶׂה נָא עֲלִית קִיר קַטְנָה וְנָשִׁים לֹא שָׁם מִטָּה וְשִׁלְחֵן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה, אַרְבַּע אֵלֶיךָ לָמָּה. אֲלָא בְּגִין דְאֵינֻן תְּקוּנָא דְכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְאִתְקַרִיאת עֲלִיית קִיר, וְהֲכִי אִתְקַרִיא, כְּמָה דְכְּתִיב, (ישעיה לח) וַיִּסַּב חִזְקִיָּה פָּנָיו אֶל הַקִּיר.

מִטָּה וְשִׁלְחֵן וְכֶסֶף וּמְנוּרָה, לָאו אֵינֻן כְּתִיקוֹן דְשִׁמּוּשָׁא, דְהָא כֶּסֶף קָא בְּעִי בְּקַדְמֵיתָא, וְלִבְתַּר שִׁלְחֵן, לִבְתַּר מְנוּרָה, לִבְתַּר מִטָּה, אֲמַאי אֲקַדְמֵית מִטָּה. בְּגִין דְהִיא חֲבִיבָה עָלֶיהּ יִתִּיר מִכָּל, וְאֲקַדְמֵים בַּר נָשׁ מַה דְחֲבִיב עָלֶיהּ.

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ שָׁמָּה. (מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם, מָאן הוּא יוֹמָא דָּא. אֲלָא כְּמָה דְאֲוִקְמוּהָ. וְתָא חֲזִי. הַהוּא יוֹמָא, יוֹמָא טַבָּא דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הַזֹּה, דְאִתְפְּקְדוּ בֵּיהּ עֲקָרוֹת דְעֵלְמָא, וְאִתְפְּקְדוּן בֵּיהּ בְּנֵי עֵלְמָא. קָרָא לְשׁוֹנְמֵית וְאָמַר, (מלכים ב ד) הִנֵּה חֲרָדַת אֵלֵינוּ אֵת כָּל הַחֲרָדָה הַזֹּאת. בְּגִינֵי כּוּ, אֲעֻטְרִיכְנָא לְעֵינָא יוֹמָא דָּא בְּדִינֵי דְעֵלְמָא, דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּאִין בְּיוֹמָא דָּא (דף מ"ד ע"ב) לְעֵלְמָא, וּבְגִין דְאִתְפְּרָשָׁא בְּלַחוּד בְּאַתְרָא דָּא, אֲעֻטְרִיכְנָא לְאִסְתַּפְּלָא בְּרִגְזוֹ דְעֵלְמָא.

וְמַה לַעֲשׂוֹת לָךְ הַיּוֹם לְדַבֵּר לָךְ אֶל הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל שַׂר הַצָּבָא. (מלכים ב ד) וְכִי מִלָּה דָּא לָמָּה אֲעֻטְרִיכָא לְגַפִּי אֶתְתָּא, דְלָא נִפְקַת וְלָא אֲזַלַת וְלָא עֲאֲלַת בְּהִיכְלָא דְמִלְפָּא. אֲלָא, יוֹמָא דָּא הוּוּ גְרַיִם, דְכָל בְּנֵי עֵלְמָא יִתְבִּין (נ"א קְיִימִין) בְּדִינָא, וּבְהַהוּא יוֹמָא אֲקַרִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִלָּה. הַמֶּלֶךְ הַמְשַׁפֵּט. אָמַר לָהּ, אִי אֵת אֲעֻטְרִיךְ לָךְ לְגַפִּי מִלְפָּא עֲלָאָה, עַל עוֹבְדֵין דִּי בִידָךְ.

וְתֵאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי יִשְׁבֶּת. מָאִי קְאָמְרַת. אֲלָא בְּשַׁעְתָּא (נ"א בּוּמְנָא) דְדִינָא תְלִיא בְּעֵלְמָא, לָא יִתְפְּרֵשׁ בַּר נָשׁ בְּלַחוּדוֹ, וְלָא יִתְרָשִׁים לְעֵילָא, וְלָא יִשְׁתַּמּוּדְעוּן בֵּיהּ בְּלַחוּדוֹ, דְהָא בּוּמְנָא (אַחֲרָא) דְדִינָא תְלִיא בְּעֵלְמָא, אֵינֻן דְאִשְׁתַּמּוּדְעוּן וְרָשִׁימוּן בְּלַחוּדֵיהוּ, אֵת עַל גַּב דְּזֻבְאִין אֵינֻן, אֵינֻן אִתְפְּסוּן בְּקַדְמֵיתָא. וְעַל דָּא, לָא לְבַעִי לִיהּ לְאִינִישׁ, לְאִתְפְּרָשָׁא מִבִּין עַמָּא לְעֵלָם, דְכָּל זְמָנָא רַחֲמֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עַמָּא בְּלַחוּד בְּחַד. (ולא לְבַעִי לִיהּ לְאִינִישׁ לְאִתְפְּרָשָׁא מִן עַמָּא לְעֵלָם) וּבְגִינֵי כּוּ אֲמַרְהָ, בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנֹכִי יִשְׁבֶּת, וְלָא בְּעֵינָא לְאִתְפְּרָשָׁא מְנִיחָהּ, כְּמָה דְעֵבְדְנָא עַד יוֹמָא דִּין.

וַיֹּאמֶר גַּחְזִי אֲבָל בֶּן אִיִן לָהּ וְגו'. אָמַר לָהּ אֱלִישֶׁע. הָא וְדַאי שְׁעַתָּא קְיָמָא, דְּהָא יוֹמָא גָרִים.
וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה כְּעַת חַיָּה אֶת חוֹבְקַת בֶּן. וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כְּעַת חַיָּה אֲשֶׁר
דְּבַר אֱלִיָּה אֱלִישֶׁע. לְמוֹעֵד וְדַאי. לְבַתָּר מִית. מָאִי טַעְמָא מִית. אֲלָא בְּגִין דְּאִתְיַהֵב לָהּ, וְלֹא
לְבַעְלָהּ. וּמֵאַתָּר דְּנוֹקְבָא אֲתַקְשָׁר, וּמֵאֵן דְּאֲתַקְשָׁר בְּנוֹקְבָא, מוֹתָא אֲזַדְמַנַּת קַמִּיהָ. מֵנָּא לֵן דְּלָה
אֲתִיְהִיב, דְּכַתִּיב אֶת חוֹבְקַת בֶּן.

תָּא חֲזִי, פְּאַבְרָהָם פְּתִיב (בראשית יח) שׁוּב אֲשׁוּב אֵלֶיךָ, וְלֹא אֵלֶיךָ, אֵלֶיךָ וְדַאי, בְּדָ אֲתַקְשָׁר, וְלֹא
בְּנוֹקְבָא. מָאֵן דְּאִתִּי מִסְטָרָא דְּנוֹקְבָא, מוֹתָא אֲקָדִים לְרַגְלוֹי. וַתַּעַל וַתִּשְׁפִּיבָהּ: עַל מִשַׁת אִישׁ
הָאֱלֹהִים, בְּגִין דְּתַמְן חֲמַת קְדוּשָׁה עֲלָאָה מִכְּלָא.

וַיֹּאמֶר לָהּ הַשְּׁלוֹם לְךָ הַשְּׁלוֹם לְאִישֶׁךָ הַשְּׁלוֹם לִילָדָה. מִכְּאֵן, דְּהִיא עֲקָרָא דְּבִיתָא, וְלֹא עוֹד אֲלָא
דְּאִתִּי אֲזַלַּת אֲבַתְרִיָּה, וְלֹא בְּעַלָּהּ. וַיִּגַּשׁ גַּחְזִי לְהַדְפָּה הָא אוֹקְמוּהָ.

וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הִרְפָּה לָהּ. מָאִי שְׁנָא הָכָא דְּאָמַר אִישׁ הָאֱלֹהִים, וְכַד הָוָה בְּמַתָּא אֱלִישֶׁע.
אֲלָא הָכָא וְדַאי אִישׁ הָאֱלֹהִים, דְּהָכָא (ס"א הוּא) חֲזָא דוֹכְתִיָּה, וְלֹא בְּמַתָּא, וְלֹא בְּשַׁעַתָּא דְּהוּוּ בְּנִי
נְבִיאִי קַמִּיהָ.

וַיְיָ הָעֲלִים מִמֶּנִּי וְגו', כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (בראשית יט) וַיְיָ הַמְטִיר עַל סְדוֹם וְעַל עַמּוֹרָה, דָּא בִּי דִּינָא
דְּלַתְתָּא. וְלֹא הִגִּיד לִי, מָאִי טַעְמָא לֹא יָדַע אֱלִישֶׁע. אֲלָא אָמַר קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא, וּמָה אָנָּא קְטִיל
לְהָאִי, אִי אִימָא לִיָּה, לֹא יְמוּנָת, דְּהָא נְבִזְבָּזָא דִּילִיָּה הוּא. וְדַאי אִית לִיָּה לְמִימָת, דְּהָא אֲתַמַּר,
דְּכַתִּיב אֶת חוֹבְקַת בֶּן, וּמֵאַתָּר דְּנוֹקְבָא גָרִים מוֹתָא, וּבְגִינִי כִּד לֹא אָמַר לִיָּה.

וַיֹּאמֶר לְגַחְזִי חֲגוּר מִתְנִיָּה וְקַח מִשְׁעֵנִתִּי בְיָדְךָ וְלָהּ. וְהָא אוֹקְמוּהָ וְאַסְתַּלַּק נִיסָא מִנִּיהָ. חִי יְיָ וְחִי
נִפְשֶׁךָ אִם אֲעֻזְבָּךָ, אֲמַאי כִּיִן דְּגִיחְזִי תוּה אֲזִיל. אֲלָא הִיא יָדַעַת אֲרַחֲוִי דְּהָהוּא רָשָׁע דְּגִיחְזִי, דְּלֹא
אִיהוּ כְּדַאי דִּישְׁתַּבַּח נִיסָא עַל יָדוֹי.

וַיִּשָּׂם פִּיּו עַל פִּיּו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו וְגו'. אֲמַאי, אֲלָא דְּאֲשַׁבַּח אֱלִישֶׁע וַיָּדַע דְּאֲתָרָא (דְּאֲתָרָא הוּא) דָּא
הוּא דְּגָרִים, דְּאֲתַקְשָׁר בִּיהַּ הַשְּׁתָּא. וַיִּשָּׂם פִּיּו עַל פִּיּו וְעֵינָיו עַל עֵינָיו, לְקַשְׂרָא לִיָּה פְּאַתְרָא אַחְרָא
עֲלָאָה, אֲתָר דְּחִיִּין אֲשַׁתְּכַחוּ בִּיהַּ.

וְלֹא יָכִיל לְאַעְקָרָא לִיָּה מֵאַתָּר דְּאֲתַקְשָׁר בִּיהַּ בְּקַדְמִיתָא, אֲלָא אֲתַעַר רַחֲמָא חֲדָא מְלַעֲיָלָא,
וְאֲתַקְשָׁר בְּהָא אֲתָר, וְאַתִּיב לִיָּה נִפְשִׁיָּה. דָּאִי לֹא הָכִי לֹא תוּה קָאִים לְעַלְמִין. וַיִּזְוֹרר הַנְּעַר עַד
שֶׁבַע פְּעָמִים, וְלֹא סָלִיק יַתִּיר, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר (תהלים ז) יָמִי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שֶׁבַעִים שָׁנָה.

וְדָא הוּא חֲבִקוּק נְבִיאָה, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר אֶת חוֹבְקַת בֶּן. אִי הָכִי חֲבִקוּק מִיבְעִי לִיָּה, אֲמַאי חֲבִקוּק
תְּרִי. אֲלָא, חֲדָ (דף מ"ה ע"א) דְּאִמִּיָּה, וְחֲדָ דְּאֱלִישֶׁע, דְּאֲתַחֲבַק עִמִּיהָ. דְּבַר אַחַר תְּרִי חֲבִקוּקִין הוּוּ בִּיהַּ,
כִּיִן לְהָאִי סְטָרָא בִּין לְהָאִי סְטָרָא. חֲבִקוּקָא חֲדָא, תְּהוּוּ אֲתָר דְּהָוָה תְּלִי בִּיהַּ בְּקַדְמִיתָא. חֲבִקוּקָא
אַחְרִינָא דְּסָלִיק לִיָּה לְדַרְגִין עֲלָאִין יַתִּיר, וּבְגִין כִּד חֲבִקוּק תְּרִי.

תְּפִלָּה לַחֲבִקוּק הַנְּבִיא, (חֲבִקוּק א) מָאִי תְּפִלָּה. אֵלֶּא דָא הוּא אַתָּה, דִּהְוָה קְשִׁיר בֵּיהּ בְּקַדְמִיתָא, וְדָא הוּא תְּפִלָּה שְׁל יְד. עַל שְׂגִיזוֹנוֹת. דִּהְוָה יוֹמָא דְאַתְקַשְׁר בֵּיהּ, שְׂגִיזוֹנוֹת דְּעֵלְמָא הוּוּ תְּלִיזִין קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּגְבוּרָה הָוָה שְׁלִיט, וְעַל דָּא אַתְקַשְׁר בֵּיהּ הָאִי תְּפִלָּה. (נ"א בְּהָאִי תְּפִלָּה)

דְּבַר אַחַר תְּפִלָּה לַחֲבִקוּק הַנְּבִיא, תְּפִלָּה לַחֲבִקוּק: בְּגִין חֲבִקוּק, דְּאִיהוּ עֶבֶד בְּגִינִיהּ. י"י שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּה יְרֵאתִי וְגו', תָּא חֲזִי, כִּד הָוָה אַתְעַר עֲלֵיהּ רוּחָא דְנְבוּאָה עַל אַתְר דָּא דְהוּא תְּפִלָּה, הָוָה אֲתִי וְהָוָה דְּחִיל וּמְזִדְעוּע. מִתְּלָא אֲמַרִי, מָאֵן דְּנִשְׁיָד מִכְּלָבָא, מְקַלִּיה אֲזִדְעוּע.

י"י פְּעֻלָּה בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיִּיהוּ, מָאֵן פְּעֻלָּה. אֵלֶּא, עֲלֵיהּ קְאָמַר, דְּאִיהוּ פְּעַל דִּילֵיהּ. בְּקֶרֶב שָׁנִים חַיִּיהוּ. הֵב לִיהּ חַיִּין לְהָאִי פְּעֻלָּה, בְּקֶרֶב שָׁנִין עֲלָאִין. דְּבַר אַחַר, חַיִּיהוּ דְלָא יָמוֹת כִּד בְּקַדְמִיתָא.

עַל שְׂגִיזוֹנוֹת, מָאִי עַל שְׂגִיזוֹנוֹת, עַל שְׂגִיזוֹנוֹת מִיבְעִי לִיהּ. כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים ט) שְׂגִיזוֹנוֹת מִי יָבִין. אֵלֶּא (כְּלָא הוּא אָבֵל) שְׂגִיזוֹנוֹת, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (תהלים ז) שְׂגִיזוֹן לְדוֹד. זִינִי תִשְׁבְּחֶן הוּוּ קְמִיִּיהוּ דְנְבִיאִי, לְמִישְׁרֵי עֲלִיִּיהוּ רוּחַ נְבוּאָה, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (שמואל א י) וּפְגַעְתָּ חֶבֶל נְבִיאִים יִרְדִים מִהַבְּמָה וְלִפְנֵיהֶם נָבֵל וְתָהּ וְגו', וּכְתִיב (מלכים ב ג) וְעָתָה קְחוּ לִי מִנְגִן וְגו'. וְכַל שְׁכֵן חֲבִקוּק, דְאַצְטְרִיךְ לִיהּ יְתִיר מִכְּלָהוֹן, לְנִיחָא דְרוּחָא, וְלְבִסְמָא לְהָוָה אַתָּה, לְאַמְשָׁכָא עֲלֵיהּ רוּחַ נְבוּאָה. וְכֵן כְּלָהוּ נְבִיאִי כְּהָאִי גְוֹנָא, בַּר מִמְשָׁה דְסָלִיק עַל כָּל שְׂאָר נְבִיאִי דְעֵלְמָא, זְכָאָה חוּלְקִיהּ.

תָּא חֲזִי, כִּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, רוּחִיהוֹן הָוָה תְּבִיר בְּגִוּוִיִּיהוּ, וְהוּוּ שְׁמַעִין אֵינּוֹן תִּשְׁבְּחֶן, וְלָא יְכַלִּין לְמַחְדִּי, וּבְשַׁעְתָּא דְכְּלָהוּ אוּכְלָסִין וְרִתִּיכִין נִפְקוּ בְּשִׁכְנֵתָא, כְּלָהוּ אָרִימוּ תִשְׁבְּחֶן וְשִׁירִין קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְעַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רוּחִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְהוּוּ שְׁמַעִין אֵינּוֹן תִּשְׁבְּחֶן, וְקָאִים רוּחִיהוֹן בְּגִוּוִיִּיהוּ דְלָא פִּרְחוּ.

בַּר נֶשׁ כִּד אִיהוּ שְׁבִיק פּוּלְחָנָא, כְּדִין יַדַּע תְּבִירוּ דְגִרְמוֹי, תְּבִירוּ דְרוּחִיהּ. כִּד יִשְׂרָאֵל, כִּד נִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, כְּדִין טְעִימוּ טְעֻמָּא דְמוֹתָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲסִי לֹזֵן, דְכְּתִיב, (שמות יג) וַיִּי הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וְגו'. וְכַל אוּרְחִין, הוּוּ סְלִקִין רִיחִין דְאַסוּתָא, וְעָאֲלִין לְגוּפֵיהוּ וְאַתְסִין, וְכַל תִּשְׁבְּחֶן דִּהְוּוּ שְׁמַעִין, הוּוּ חֲדָאֵן וְנִיחִין בְּרוּחִיהוֹן.

וּפְרַעָה וְכַל אֵינּוֹן אוּכְלוּסִין דִּילֵיהּ, הוּוּ אֲזִלִי בְתַרְיִיהוּ, לְאוּזָפָא לֹזֵן, עַד דְנִפְקוּ מֵאַרְעָא דְמִצְרַיִם. וְכֵן כָּל אֵינּוֹן רַבְרַבִּין דְמִמְנֵן עֲלִיהוֹן, וְעַל שְׂאָר עַמִּין, אוּזִיפוּ לָהּ לְשִׁכְנֵתָא וְלִישְׂרָאֵל כְּלָהוּ, עַד דְשָׂארוּ בְּאִיתָם בְּקִצָּה תְּמַדְבַּר, תְּדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיְהִי בְשֵׁלַח פְּרַעָה אֶת הָעָם וְגו'. כִּי קְרוֹב הוּא, כִּי קְרוֹב הוּא. תְּהוּא אוּמָאָה דְאוּמִי אֲבִימְלָךְ לְאַבְחָן, עַל תְּהוּא טִיבוּ דְעֶבְדוּ פְּלִשְׁתִּים לְאַבְחָן, דְכְּתִיב (בראשית כא) כְּחֶסֶד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעַם הָאָרֶץ אֲשֶׁר גָּרְתָה בָּהּ.

וַיְהִי בְשֵׁלַח פְּרַעָה אֶת הָעָם, מַה כְּתִיב לְעִילָא, וַיִּקַּם פְּרַעָה לִילָה הוּא וְכַל עֶבְדֵּיו. תָּא חֲזִי, נִיחְמָא עֲלָאָה דְעֶבֶד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִצְרַיִם. תְּלַת מוֹתָנִי הוּוּ. חַה דְעֶבְדוּ בּוּכְרִין בְּמִצְרַיִם, דְקָטִילוּ כָּל אֵינּוֹן דְאַשְׁפְּחוּ. וְחַה, דְקָטִיל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוֹת לִילָא. וְחַה, כִּד תְּמָא פְּרַעָה מוֹתָנָא בְּבִיתֵיהּ בְּבִנּוּי וּבְעֶבְדוּי, קָם וְזָרִיו גְּרַמִּיהּ, וְקָטִיל אֲפֻרְכִין וְסֻרְכִין, וְכַל דְאַמְלִיכוּ לִיהּ לְסֻרְבָּא בְּעַמָּא

כהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בנימו שמואלי שליט"א

עַד דְּאֹרִייתָא אֶסְהִידת עָלֶיהָ דְּאִיהוּ קָם בְּלִילְיָא מְמָשׁ. כְּמָה (דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּפִלְגוּת) דְּלִילְיָא קָטַל
בוֹכְרִין וְעֶבֶד נֹקְמִין, הָכִי קָם פְּרַעַה בְּאַרְעָא דְּמַצְרַיִם, וְקָטַל וְעֶבֶד נֹקְמִין בְּסַרְכּוּי, וְאַפְרָכּוּי,
וְאַמְרָפְלוּי, וּבְכָל אֵינּוּן רַבְרַבִּין (דף מ"ה ע"ב) הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שמות יב) וַיִּקָּם פְּרַעַה לִילְיָה (לִילְיָה מְמָשׁ),
דְּקָם לְקָטְלָא וּלְשִׁינְאַתָּה.

אוֹרְחוּי דְּכַלְבָּא, כַּד מַחְיִין לִיה בְּאַבְנָא, אִיהוּ אֲתִי וְנִשְׁיָה לְחַבְרִיה, כַּד פְּרַעַה, לְבַתָּר אִיהוּ הָוָה
אֲזִיל בְּשׁוֹקִי, וְהָוָה מְכַרִּין וְאָמַר, קוּמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי, אַתּוּן קָטַלְתּוּן לְכָל בְּנֵי מִתְא, אַתּוּן קָטַלְתּוּן
סַרְכֵי וְאַפְרָכֵי וְכָל בְּנֵי בֵיתִי, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לֵילְיָה. כַּיּוֹן דְּבִידְכוּן הָוָה
כְּלָא, וּבִרְכַתְּם גַּם אוֹתִי, דְּלָא תְקַטְלוּן לִי. לְבַתָּר אִיהוּ בְּגַרְמִיָּה אוֹזִיף לוֹן, וְאַפִּיק לוֹן מְאַרְעָא, הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב וַיְהִי בְשֵׁלַח פְּרַעַה אֶת הָעָם וּגְזוּ'.

וַיִּסַּב אֱלֹהִים אֶת הָעָם דְּרַךְ הַמְדַבֵּר יָם סוּף. (שמות יג) לְתַקְנָא אֲרַחָא לְאַתְרִיה. ר' יְהוּדָה אָמַר, מָאִי
שָׁנָא כַּד הוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַצְרַיִם, דְּכַתִּיב, (שמות ה) שִׁלַּח אֶת עַמִּי, (שמות ט) כִּי אִם מָאֵן אַתָּה לְשִׁלַּח
אֶת עַמִּי, (שמות ד) בְּנֵי בְכוּרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא לָא הוּוּ גְזִירִין, וְלָא אַתְקַשְׁרוּ בֵּיה בְּדָקָא יְאוּת.
וְהָכָא דְּהוּוּ גְזִירִין, וְעַבְדוּ פְּסָחָא, וְאַתְקַשְׁרוּ בֵּיה, קָרִי לוֹן אֶת הָעָם.

אָלָא בְּגִין תְּהוּא עַרְב רַב, דְּאַתְדַבְּקוּ בְּהוּ, וְאַתְעַרְבוּ בְּהַדְיָיהוּ, קָרִי לוֹן אֶת הָעָם סַתְּם. כְּמָה דְּאַתְ
אָמַר, (שמות לב) וַיִּגְוַף יי' אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הַעֲגֹל. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אַהֲרֹן. וַיֵּרָא הָעָם כִּי
בָשַׂשׁ מֹשֶׁה. וְכֵן כְּלָהוּ.

רַבִּי יִצְחָק ור' יְהוּדָה הוּוּ אֲזִילִי מְאוּשָׁא לְלוּדָה, וְהָוָה עֲמָהוּן יוֹסִי טַיִיעָא, בְּקַטְרָא דְּגַמְלֵי עֲטוּפִירָא
בְּכַתְפֵיהוּ. עַד דְּהוּוּ אֲזִילִי, אֲשַׁכַּח הֵהוּא יוֹסִי טַיִיעָא אֲנַתּוּ חָדָא דְּשָׂאר עַמִּין, דְּקַטְרָא בִירוֹקִי
חַקְלָא, אֲשַׁתְּמִיט מַנְיָהוּ וְאַתְקִיף בֵּיה, וְאַתָּא עָלָה. תּוּוּהוּ ר' יִצְחָק ור' יְהוּדָה, אָמְרוּ נִיתוּב מְאַרְחָא
דָּא, דְּהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא לְאַחֲזָאָה לוֹן, דְּלָא נִתְחַפֵּר בְּתַדִּיה. תְּבוּ מְאַרְחָא, בְּדָקוּ בְּתַרִּיה,
וְאַשְׁפַּחוּ דְּבַרִּיה דְּבַת אֵל נִכְר הָוָה, וְאַבּוּהָ פְּסִיל זְרַעָא הָוָה. אָמְרוּ, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּשׁוֹיב לוֹן.

פְּתַח ר' יִצְחָק וְאָמַר (תהלים לו) אֵל תִּתְחַר בְּמַרְעִים. מָאֵן אֵינּוּן מַרְעִים, דְּלָא כְּתִיב חֲטָאִים, אוֹ
רְשָׁעִים. אָלָא מַרְעִים, דְּאַבְאִישִׁין לְגַרְמִיָּהוּ, וְלִהְיֵי דְּמַתְחַבְּרָן בְּתַדִּיהוּ. ר' יְהוּדָה אָמַר, מַרְעִים:
אַרְחִיק גְּרַמְךָ מְמַרְעִים דְּלָא תַהוּוּן רַעִים וְחַבְרִים בְּחָדָא, דְּלָא יִבְאִישׁוּ לְךָ עוֹבְדוֹי, וְתַתְּפִס בְּחֲטָאוֹי.
תָּא חֲזִי, אִי לָא הוּוּ אֵינּוּן עַרְב רַב דְּאַתְחַפְּרוּ בְּהוּן בִּישְׂרָאֵל, לָא אַתְעַבִּיד תְּהוּא עוֹבְדָא, וְלָא מִיתוּ
מִישְׂרָאֵל, כָּל אֵינּוּן דְּמִיתוּ, וְלָא גָרִים לוֹן לְיִשְׂרָאֵל כָּל מַה דְּגָרִים. וְתָא חֲזִי, תְּהוּא עוֹבְדָא, וְתְּהוּא
חֻבָּה מְמָשׁ, גָּרִים גְּלוּתְהוּן דִּישְׂרָאֵל.

דְּתַנִּינוּ, בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּישְׁתַּפְּחוּן יִשְׂרָאֵל בְּהֵהוּא שַׁעְתָּא כְּמִלְאֲכֵי עֲלָא, וְלִמְעַבְד לוֹן
חִירִין מְכַלָּא, חִירִין מְמוּתָא, וְלִמְהוּי חִירִין מִן שַׁעְבּוּדָא דְּשָׂאר עַמִּין, כְּמָה דְּאַתָּא אָמַר, (שמות לב)
חֲרוּת עַל הַלְּוָחֹת, אֵל תִּקְרִי חֲרוּת, אָלָא חִירוּת.

בֵּינָן דְּאִתְעָבִיד הֵהוּא עוֹבְדָא, גְּרִימוּ בְלָא. גְּרִימוּ מוֹתָא, גְּרִימוּ שְׁעָבוּד מַלְפֻזֵּן, גְּרִימוּ דְּאִתְפְּרוּ
אֵינֻן לִיחֵי קַדְמָאֵי, גְּרִימוּ דְּמִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל, כְּמָה אֶלְפִין מְנִייהוּ. וְכָל דָּא, בְּגִין אִתְחַפְּרוּתָא דְּאֵינֻן
עָרַב רַב, דְּאִתְחַפְּרוּ בְּהוּ.

אוּף הֵבֵא, בְּגִינֵיהוֹן, לָא אִתְקִרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלָא יִשְׂרָאֵל, וְלָא עַמִּי, אֶלָּא הָעָם סָתָם. וְאֵי תִימָא
וְחַמּוּשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. כִּד הוּוּ סְלִיקוּן מִמְצָרִים, וְלָא אִתְחַפְּרוּ בְּהַדְיָהוּ אֵינֻן עָרַב רַב, קָרִי לֹון
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בֵּינָן דְּאִתְחַפְּרוּ בְּהַדְיָהוּ, דְּכַתִּיב וְגַם עָרַב רַב עָלָה אִתְּמַם, קָרִי לֹון הָעָם.

רַבִּי יוֹסִי אֶקְשִׁי וְאָמַר, כְּתִיב כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תוֹסִיפוּ לְרְאוֹתֶם עוֹד עַד עוֹלָם.
אֵי הֲכִי, כָּל יוֹמָא הוּוּ חֲמָאן לְהֵהוּא עָרַב רַב. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, עָרַב רַב כְּתִיב, וְלָא מִצְרַיִם, דְּהָא
כְּמָה שְׂאָר עַמִּין הוּוּ דִּיִּירִי בְּמִצְרַיִם. וְלָא עוֹד אֶלָּא דְּכֻלְהוּ אִתְגְּזְרוּ, וּבֵינָן דְּאִתְגְּזְרוּ, לָא אִקְרוּן
מִצְרָאֵי.

וְעַל פּוּמָא דְּמִשָּׁה קְבִילוּ לֹון. וְהֵינֵנוּ מַה (דף מ"ז ע"א) דְּאָמַר הַכְּתוּב, (שמות לב) לָךְ יָרַד כִּי שָׁחַת עַמֶּךָ
סְרוּ מִהַר מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוִּיתֶם. צִוִּיתֶם כְּתִיב. וְחַמּוּשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, חַד
מִחַמּוּשָׁה הוּוּ. וְר' יוֹסִי אֹמַר חַמּוּשָׁה מִיִּשְׂרָאֵל, וְחַד מְנִייהוּ. רַבִּי יְהוּדָה אֹמַר, וְחַמּוּשִׁים: אֶחָד
מִחַמּוּשִׁים.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּגִין דְּהֵהוּא יוֹבְלָא סְלִיק לֹון מִמְצָרִים, בְּגִין כְּדֵּי וְחַמּוּשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם. וְאֵי לָאוּ, לָא סְלִיקוּ, וְעַל דָּא אִתְעַכְּבוּ חַמּוּשִׁין יוֹמִין לְקַבְלָא אוֹרִייתָא. וּמֵהֵהוּא אֶתְרַ נְפַקַת
אוֹרִייתָא, וְאִתְהִיבַת, וְעַל דָּא וְחַמּוּשִׁים חֲסֵר. דְּבִגִין דָּא עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף וְגו' (שמות יג) אֲמַאי סְלִיק גְּרַמוּי. אֶלָּא, בְּגִין דְּהוּוּ רִישָׁא לְנַחֲתָא
לְגַלּוּתָא. וְלָא עוֹד, אֶלָּא דְּאֵיהוּ סִימְנָא דְּגֵאוּלָּה הוּוּ לִיהּ וְאוּמִי לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל עַל דָּא, הֲדָא הוּוּ
דְּכַתִּיב כִּי הִשְׁבַּע הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהָא אִתְמַר.

זַכָּאָה חוּלְקָא דְּמִשָּׁה, דִּיִּשְׂרָאֵל הוּוּ עַסְקִי לְמִשְׁאֵל מְמוּנָא מִמְצָרָאֵי, וּמִשָּׁה הוּוּ עַסְקִי בְּאוּמָאָה
דִּיִּוֹסְף. וְאִית דְּאֶמְרֵי אֶרוּנָא בְּנִילוּס הוּוּ, וּבְשִׁמָּא קְדִישָׁא סְלִיק לִיהּ, וְעוֹד אָמַר מִשָּׁה, יוֹסֵף, הִגִּיעַ
זְמַן פּוּרְקָנָא דִּיִּשְׂרָאֵל, וְאָמַר עָלָה שׁוּר. וְסְלִיק. וְאִית דְּאֶמְרֵי, בֵּין מַלְכֵי מִצְרָאֵי הוּוּ, וּמִתְמָן סְלִיק
(ס"א ליה). וְאִית דְּאֶמְרֵי, בְּגִין דְּלָא יַעֲבֹדוּן לִיהּ עֲבוּדָה זָרָה, שׁוּן בְּנִילוּס וְסִרְחַ בַּת אֲשֶׁר חוּיָאֵת לִיהּ
לְמִשָּׁה.

וַיְי' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. (שמות יג) רַבִּי יוֹסִי פִתַח, (תהלים כב) לְמִנְצַחַת עַל אֵילַת הַשַּׁחַר מְזֻמּוֹר לְדוֹד.
כְּמָה חֲבִיבָא אוֹרִייתָא קָמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּוּ, דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִייתָא, רַחִים הוּוּ
לְעִילָא, רַחִים הוּוּ לְתַתָּא, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּוּ אֶצִּית לִיהּ לְמַלּוּלֵי, לָא שְׂבִיב לִיהּ בְּהֵאֵי עֲלֵמָא וְלָא
שְׂבִיב לִיהּ בְּעֲלֵמָא דְּאִתִּי.

וְאוֹרִייתָא בְּעֵי לְמַלְעֵי בְּהּ בִּימָמָא וּבְלִילָא, דְּכַתִּיב, (יהושע א) וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה. וּבְכַתִּיב (ירמיה
לג) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְגו'. תִּינַח בִּימָמָא, בְּלִילָא אֲמַאי. בְּגִין דִּיהֵא שְׂבִיב לְגַבֵּי שְׂמָא

קדישא שלימ. כְּמָה דְלִית יוֹמָם בְּלֵא לִילְיָא, וְלֵאן אִיהוּ שְׁלִים, אָלֵא דָא עִם דָּא, כְּדָּ בְעִי אֲוֵרִייתָא,
לְאַשְׁתַּבְּחָא עֲמִיה דְּבֵר נֶשׁ יוֹמָא וְלִילְיָא, לְמַהוּי שְׁלִימוּתָא לְגַבֵּי דְּבֵר נֶשׁ יוֹמָם וְלִילְיָא.

וְהָא אֲתַמַּר, דְּעֻקְרָא דְלִילְיָא, מִפְּלִגוּתָא וְאִילָּהּ. וְאִף עַל גַּב דְּפִלְגוּ קַדְמִיתָא בְּכָלֵלָא דְלִילְיָא הוּא,
אָבֵל בְּפִלְגוּת לִילְיָא, קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָאֵל בְּגִנְתָּא דְעֵדוֹן, לְאַשְׁתַּעֲשַׂעָא עִם צְדִיקָיָא, וְכַדִּין, בְּעִי
לִיה לְבֵר נֶשׁ לְמִיקָם, וְלְמַלְעֵי בְּאוֹרִייתָא.

וְהָא אֲתַמַּר, דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וְכָל צְדִיקָיָא דְבְּגִנְתָּא דְעֵדוֹן, כְּלָהוּ צִיִּיתִין לְקָלִיָּה, הָדָא הוּא
דְכַתִּיב, (שיר השירים ח) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים חֲבֵרִים מְקוֹשִׁיבִים לְקוֹלֶךָ הַשְּׂמִיעֵנִי, וְהָא אוּקְמוּהָ, הַיּוֹשֶׁבֶת
בְּגַנִּים: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּשַׁבְּחָא דְאוֹרִייתָא, בְּלִילְיָא.
זְכָאָה חוּלְקִיָּה, מָאן דְּאַשְׁתַּתַּף בְּהַדְּהָא, לְשַׁבְּחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּשַׁבְּחָא דְאוֹרִייתָא.

וְכַד אֲתִי צְפָרָא, בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתִיָּא וּמְשַׁתַּעֲשַׂעָא בִּיה בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאוֹשִׁיט לָהּ לְגַפָּה
שְׂרָבִיטָא דְחֶסֶד, וְלֵא עֲלָה בְּלַחֲוֹדְהָא, אָלֵא עֲלָה, וְעַל אֵינוֹן דְּמְשַׁתַּתַּפִּין בְּהַדְּהָא, וְהָא אֲתַמַּר דְכַתִּיב,
(תהלים מב) יוֹמָם יַצְוֶה יְיָ חֶסֶדוֹ וּבְלִילָהּ וְגו' וְעַל דָּא אֵילַת הַשֶּׁחַר אֲקָרִי.

וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּשַׁעֲתָא דְבְּעִי לְאַתְנַהֲרָא צְפָרָא, אֲתַחֲשֹׁד וְאַתְקַדֵּר נְהוֹרָא, וְקַדְוֹתָא אֲשַׁתְּכַח.
כַּדִּין אֲתַחֲבַרַת אֲתַתָּא בְּבַעֲלָהּ, דְתַנִּינֹן, אֲשֶׁה מְסַפְּרַת עִם בְּעֲלָהּ, לְמַשְׁתַּעֲי בְּהַדְּהָא, וְעָאֵלַת
לְהִיכְלִיָּהּ.

לְבַתָּר פַּד בְּעִי שְׁמַשָּׂא לְמַיעַל, אֲתַנְהִיר וְאַתַּת לִילְיָא, וְנָטִיל לִיה. כַּדִּין כָּל תַּרְעִין סְתִימִין, וְחַמְרִין
נַעֲרִין, וְכַלְבִּין נְבַחִין, פַּד אֲתַפְּלַג לִילְיָא, שְׂאֵרֵי מַלְכָּא (לְמַקְרִי) לְמִיקָם, וּמְטַרְוֹנִיתָא לְזַמְרָא, וְאַתִּי
מַלְכָּא וְאַקִּישׁ לְתַרְעָא דְהִיכְלָא, וְאָמַר (שיר השירים ה) פֶּתַחִי לִי אַחֲתִי רַעֲיִתִי וְגו'. וְכַדִּין מְשַׁתַּעֲשַׂעָא
בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצְדִיקָיָא.

זְכָאָה חוּלְקִיָּה דְהַהוּא, דְּאַתְעַר הַהוּא זְמַנָּא בְּמַלְי דְאוֹרִייתָא, בְּגִין דָּא, כָּל אֵינוֹן דְבְּנֵי הִיכְלָא
דְמְטַרְוֹנִיתָא, כְּלָהוּ בְּעִיִּין לְמִיקָם בְּהַהוּא זְמַנָּא, לְשַׁבְּחָא לְמַלְכָּא וְכַלְהוּ מְשַׁבְּחֵן קָמִיָּה, וְשַׁבְּחָא
דְסָלִיק מְהַאי עָלְמָא, דָּא דְאִיהוּ רַחִיק, (תמ"ד) דָּא נִיחָא לִיה לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מַכְּלָא.

פַּד אֲסַתְלִיק לִילְיָא, וְאַתִּי צְפָרָא, (נ"א וְאִתְחַשִּׁיד) וְאַתְקַדֵּר, כַּדִּין מַלְכָּא וּמְטַרְוֹנִיתָא כְּרָזָא בְּהַדְּהָא,
וְיַהִיב לָהּ מַתְנֹן, וְלְכָל בְּנֵי הִיכְלָהּ. זְכָאָה חוּלְקִיָּה מָאן דְּאִיהוּ בְּמַנְיָנָא.

וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבֵית דִּינִיָּה. (דף מ"ו ע"ב) אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַיֵּינוּ דְתַנִּינֹן,
שְׂכִינְתָא בְּאַבְהָתָא נְטָלָא. הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם: דָּא אַבְרָהָם. בְּעַמּוּד עֲנָן: דָּא יִצְחָק. לְנַחֲוֹתָם
הַדְּרָה: דָּא יַעֲקֹב. דְכַתִּיב בִּיה (בראשית לב) וַיַּעֲקֹב הָלַךְ לְדֶרֶכּוֹ. וְלִילְיָהּ בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם: דָּא
דָּוִד מַלְכָּא.

וְכַלְהוּ רַתִּיכָא עֲלָאָה קַדִּישָׁא, לְמַתְדָּ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלִימוּתָא דְכַלָּא, בְּגִין דִּיחֻזוֹן אַבְהָן פּוֹרְקָנָא דְלָהוֹן,
דְכַתִּיב, (בראשית מו) וְאַנְכִי אֶעֱלֶךָ גַם עֲלָה, עִם הַמְּרַכְבֶּה. וְכַתִּיב וַיְיָ הוֹלֵךְ וְגו', לְלַכַּת יוֹמָם וְלִילְיָהּ.
וְכִי אָמַאי הוּוּ אֲזִלִּי יוֹמָם וְלִילְיָהּ, יַהֲכוֹן בִּימְמָא, וְלֵא יַהֲכוֹן בְּלִילְיָא, כְּבַנֵּי אַנְשָׁא דְעַרְקִין, כִּיּוֹן

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לֹון, אַמַּאי אַזְלִין בִּימְמָא וּבְלִילְיָא. אֵלֵא, לְאַשְׁתַּבְּחָא בְּהוּ שְׁלִימוּתָא דְּכַלְא, דְּלִית שְׁלִימוּ אֵלֵא יוֹמָם וְלַילָה.

אָמַר רַבִּי אַבְא, הָכִי אוֹקִימְנָא, וַיֵּי הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן: דָּא אַבְרָהָם. וְלַילָה בְּעַמּוּד אֵשׁ: דָּא יִצְחָק. וְאֵי הָכִי יַעֲקֹב אֵן הוּא. אֵלֵא בְּמִלָּה קַדְמָאָה אַתְמָר, וְתַמְן שְׂאֵרִי, כְּמָה דְּכַתִּיב וַיֵּי. וְלַילָה בְּעַמּוּד אֵשׁ, הָוָה נִהִיר, בְּסִטְרָא דָּא וּבְדָא. בְּגִין דִּירְדִּפּוֹן מַצְרָאֵי בְּתַרְיָהוֹן, לְאַתְיִיקְרָא שְׂמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּרַתִּיכוּי וּפְרָשׁוּי. בְּגִין לְמִיזַל יַמְמָא וְלִילְיָא, אִסְפְּקִלְרִיא דְּנִהָרָא, וְדִלָּא נִהָרָא. וְתוּ, בְּגִין לְאַטְעָאָה לְמַצְרָאֵי דִּימְרוֹן מְקַרְהָ הוּא, דְּכַתִּיב, (ישעיה ט) נוֹאֲלוּ: שְׂרִי צוּעֵן, וּכְתִיב (ישעיה מד) מְנַשִּׁיב חֲכָמִים אַחֲזֹר, וְעַל דָּא אַזְלִי בִּימְמָא וּבְלִילְיָא.

רַבִּי אַבְא אָמַר, זַפְּאָה הוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִפִּיק לֹון מִמַּצְרַיִם, לְמַהוּי הוֹלְקִיָּה וְאַחֲסִנְתִּיהָ. וְתָא חֲזִי, בְּסִטְרָא דִּיּוֹבְלָא, אֲשַׁתְּכַח חִירוֹ לְיִשְׂרָאֵל. וְכֵן לְזַמְנָא דְּאַתִּי, דְּכַתִּיב, (ישעיה כז) וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וְגו'.

וּבְגִין הַהוּא יוֹבְלָא עֲלָאָה, אַתְעַבְּבוּ חַמְשִׁין יוֹמִין, לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא, וְלַמְקַרְב לְטוֹרָא דְּסִינֵי. וּכְיִן דְּאַזְלִי בִּימְמָא, אַזְלִי בְּלִילְיָא, לְמַהוּי כְּלָא חַד יוֹמָא, בֵּין יַמְמָא וְלִילְיָא, וְלָא אֲשַׁתְּכַח פְּרִישׁוּ.

וְלָא עוֹד, אֵלֵא דְּכַלְהוּ בְּנֵי־חָא אַזְלִין, לְרַעוּתָא דְּנַפְשֵׁיהוּ, בִּיּוֹמָא דְּקַבִּילוּ אוֹרֵייתָא, הוּוּ חַמְשִׁין יוֹמִין שְׁלֵמִין, יוֹמֵי וְלִילֵי כְּדָקָא יָאוּת, דְּלִית יוֹם בְּלָא לִילָה, וְלִית לִילָה בְּלָא יוֹם, וְלַילָה וַיּוֹם אַקְרִי יוֹם אַחֲרָה. וּכְיִן דְּאַזְלוּ חַמְשִׁין יוֹמִין שְׁלֵמִין, כְּדִין (לְקַבֵּל חַמְשִׁין דִּיּוֹבְלָא וּכְמוֹ) שְׂאֵרוּ עַלְיָהוּ אֵינּוֹן חַמְשִׁין יוֹמִין דִּיּוֹבְלָא, וּמִסְטְרָא דִּיּוֹבְלָא אַתְיִיהִיב לְהוּ אוֹרֵייתָא, וּבְגִין כֵּן אַזְלִין יוֹמָא וְלִילְיָא.

וְאָמַר רַבִּי אַבְא, כְּתִיב (בראשית כז) וַיְהִי כִי זָקֵן יִצְחָק וַתִּבְחֶינּוּ עֵינָיו, אַמַּאי. הָא אוֹקִימְנָא, מָאן דְּרַחִים לְחַיִּיבָא, הָכִי הוּא. וְתָא חֲזִי, בִּיִצְחָק אַתְפְּלִיל לִילְיָא, וְלִילְיָא לָא כְּהִיר, וְעַל דָּא וַתִּבְחֶינּוּ עֵינָיו, וּכְלָא חַד.

רַבִּי יִצְחָק פָּתַח וְאָמַר, (שמות יד) וַיִּגַּד לְמִלְךְּ מִצְרַיִם כִּי בְּרַח הָעָם, וַיִּגַּד, מָאן קָאָמַר לִיה. אֵלֵא, הָא אוֹקִימוּהָ. אֲבָל חַכְמוּי וְחַרְשׁוּי אַתְפְּנָשׁוּ לְגַבְיָה, וְאוֹדְעוּהוּ כִּי בְּרַח הָעָם. וְאַמַּאי קָאָמְרוּ דָּא. אֵלֵא חֲמוּ בְּחַכְמָתָא דְּלָהוֹן, דְּהוּוּ אַזְלִי יַמְמָא וְלִילְיָא, אַמְרוּ וְדָאֵי עַרְקִין אֵינּוֹן. וְלָא עוֹד אֵלֵא דְּחֲמוּ דְּלָא הוּוּ אַזְלִי בְּאוֹרַח מִישְׁרָה, כְּמָה דְּכַתִּיב וַיִּשׁוּבוּ וַיַּחֲנוּ לְפָנַי פִּי הַחִירוֹת.

וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת וָגו'. (שמות יד) שֵׁשׁ מֵאוֹת אַמַּאי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְקַבֵּל מִנְיָנָא דִּישְׂרָאֵל, דְּכַתִּיב כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רְגָלִי. בְּחֹזֵר: לְקַבֵּל הַגְּבָרִים דְּאֵינּוֹן עַקְרָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל. וְכָל רַכֵּב מִצְרַיִם: שְׂאֵר רַתִּיכוּי, דְּאֵינּוֹן טְפָלִין לְאַחֲזֹרִי, (נ"א לְאַחֲרֵינוּ) לְקַבֵּל הַטָּף דְּכַתִּיב לְבַד מִטָּף. וּכְלָא עֶבֶד בְּעִיטָא דְּחַרְשׁוּי וְחַכְמוּי. וְשְׁלֹשׁ עַל פְּלוּ, כְּלָא בְּחַכְמָתָא, לְקַבֵּל דְּרַגְזִין עַלְאִין, תְּרִין וְחָד. ר' יִצְחָק אָמַר, כְּתַרְגוּמוֹ, וּמְזַרְזִין. זְרִיזִין הוּוּ בְּכַלְא.

וַיִּקַּח שֵׁשׁ מֵאוֹת רַכֵּב בְּחֹזֵר. ר' חֵיָא אָמַר, כְּתִיב (ישעיה כד) יִפְקוּד יְי' עַל עַבְדֵי הַמְרוֹם בְּמְרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל הָאֲדָמָה. בְּזַמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב שְׁלִטְנוּתָא לְרַבְרַבֵי עַמִּין לְעִילָא,

יְהִיב לְהוֹן לְעַמָּא דְלַהוֹן לְתַתָּא. וּבְשַׁעְתָּא דְנַחֲתִית לֹוֹן מִדְרַגְיָהוֹן דְלַעֲיָלָא, נְחִית לֹוֹן לְעַמָּא לְתַתָּא, וַיִּקַּח שֵׁשׁ מְאוֹת רֶכֶב בַּחוּר, הָא מִמְנָא דְלַהוֹן, וְאוּקְמוּהָ, וַדְבַר רְתִיבִין דְשָׂאָר עַמִּין, וּבְלַהוֹן נִפְלוּ בְמִשְׁרִיתָא דְסִיסְרָא לְבַתָּר וְהִינֵנוּ בַּחוּר (נ"א וּלְבַתָּר) וְכָל רֶכֶב מִצְרַיִם.

כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים א) לְסַסְתִּי בְרַכְבִּי פְרַעָה דְמִיתִיךָ רַעֲיָתִי. תָּא חֲזִי, כְּדוּגְמַת סוּסֵיָא נּוּקְבָא, אֶתְחַזִּי לַהוֹן לְסוּסֵיהוֹן דְפְרַעָה, וְאוּקְמוּהָ. אֵלָא לְסוּסֵיָא בְרַכְבִּי פְרַעָה, (ד ד' מ"ז ע"א) תָּא חֲזִי, פְרַעָה בְשַׁעְתָּא דְהוּהוּ רְדִיף אֲבַתְרִייהוּ דִישְׂרָאֵל, מַה עָבַד, נְטַל סוּסוֹן נּוּקְבָו, וְכַפַּת לֹוֹן בְּרַתִּיכוֹי בְּקַדְמִיתָא, וְסוּסִין דְיוּבְרָאֵי כַפַּת לֹוֹן לְאַחֲרֵיהוֹן, וְהוּוּ מְזִינִין דְיוּבְרָי לְקַבֵּל נּוּקְבֵי, וְנוּקְבֵי לָא בְעָאוּ, וְאוּחֹן לְמִיזָל. פִּינֹן דְקָרִיב (נ"א וְכַד אֲדָבִיק) לְגַבִּייהוּ דִישְׂרָאֵל, נְטַל נּוּקְבֵי וְשׁוּי לֹוֹן לְאַחֲרֵי, וְסוּסוֹן דְיוּבְרִין לְקַדְמִין, לְאַבְאָשָׁא לִישְׂרָאֵל, וְלֶאגְחָא בְּהוּ קַרְבָּא.

כְּגוֹנוּנָא דָּא, וַיְיָ הוֹלִיךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, וּבַתָּר חֲזָרָה שְׂכִינְתָא לְאַחֲרֵיהוֹן דִישְׂרָאֵל, וְכַתִּיב וַיִּסַּע מִלֶּאדָּה הָאֱלֹהִים וְגו'. בְּגִינֵי כֹךָ דְמִיתִיךָ רַעֲיָתִי.

וְהֵאֵי קָרָא הָא אוּקְמוּהָ. דְאֶקְרִיב לְכָל חִילוֹי וְרַתִּיכוֹי, לְאַגְחָא קַרְבָּא. וְתוּ וּפְרַעָה הַקָּרִיב. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, הָא אֶתְמַר דְקָרִיב לֹוֹן לְתַשׁוּבָה. וּפְרַעָה הַקָּרִיב.

כְּתִיב (ישעיה כו) יִי בַצֵּר פְּקַדוֹךָ צָקוֹן לַחֵשׁ וְגו'. בַּצֵּר פְּקַדוֹךָ: לָא פְקַדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְשַׁעְתָּא דְנִיחָא, אֵלָא בְשַׁעְתָּא דְעַקִּין לַהוֹן, וּבְדִין פְּלַהוּ פְקַדִין לִיה. צָקוֹן לַחֵשׁ: וּבְלַהוֹן צָלָאן בְּצִלּוֹתֵין וּבְבַעֲוֵיתֵין, וְאָרִיקוּ קַמִּיהָ צִלּוֹתֵין. אִימַתִּי. (ישעיה כו) מוּסְרָךְ לְמוֹ, בְשַׁעְתָּא דְפְקִיד לֹוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְרַצְוֵעוּי. כְּדִין קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָאִים עֲלֵיהוּ בְרַחֲמֵי, וְנִיחָא קַמִּיהָ הַהוּא קָלָא דְלַהוֹן, בְּגִין לְאַתְפְּרַעָא מִן שְׁנֵאֵיהוֹן, וְאַתְמַלִּי עֲלֵיהוּ בְרַחֲמֵי.

כְּמַה דְאוּקְמוּנָא, מְתַל לִיוֹנָה עִם הַיָּץ וְכו', כֹּךָ יִשְׂרָאֵל הוּוּ קָרִיבִין לְיִמָּא, וְתוּ חֲמָאן לְיִמָּא קַמִּייהוּ, אֲזִיל וְסַעֵר וְגַלְגַּלוּהִי וְזַכְּפִין לְעֵינָא, הוּוּ דְחִילִין. זְכָפּוּ עֵינֵיהוּ וְחֲמוּ לְפְרַעָה וְלְמִשְׁרִייתֵיה, וְאַבְנֵי גִירִין וּבְלִסְטְרָאִין, כְּדִין וַיִּירָאוּ מְאֹד. מַה עָבַדוּ, וַיַּעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵן גָּרִים הֵאֵי דְקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְגַבִּי אֲבוּהוֹן דְלַעֲיָלָא, פְרַעָה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב וּפְרַעָה הַקָּרִיב וְהֵא אֶתְמַר.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָעָם אַל תִּירְאוּ הַתִּיַצְבוּ וַיִּירָאוּ אֶת יְשׁוּעַת יְיָ. (שמות יד) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן זְכָאָה חוֹלְקֵיהוֹן דִישְׂרָאֵל, דְהָא רַעֲיָא כְּמֹשֶׁה אֲזִיל בְּגוֹוִייהוּ. כְּתִיב (ישעיה ג) וַיִּזְכּוּר יְמֵי עוֹלָם מֹשֶׁה עַמּוֹ. וַיִּזְכּוּר יְמֵי עוֹלָם: דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. מֹשֶׁה עַמּוֹ (מִכָּאן אוּלִיפְנָא) שְׁקִיל הָוּה מֹשֶׁה כְּכָל יִשְׂרָאֵל. וְאוּלִיפְנָא מְהָא, כִּי רַעֲיָא דְעַמָּא הוּא מִמֶּשׁ עַמָּא כְּלַהוּ, אִי אִיהוּ זְכִי, עַמָּא כְּלַהוּ זְכָאן. וְאִי אִיהוּ לָא זְכִי, עַמָּא כְּלַהוּ לָא זְכָאן וְאַתְעַנְשׁוּ בְּגִינֵיה, וְהֵא אוּקְמוּהָ.

הַתִּיַצְבוּ וַיִּירָאוּ, לִית לְכוּ לְאַגְחָא קַרְבָּא, דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יְגִיחַ קַרְבָּא בְּגִינִיכוֹן, כְּמַה דְאֶתְ אָמַר, יְיָ יִלְחַם לְכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִישׁוּן. תָּא חֲזִי, הַהוּא לִילָא, כְּנִשׁ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְפַמְלִיא דִילֵיה, וְדָאִין דִּינִיגִייהוּ דִישְׂרָאֵל, וְאַלְמָלָא דְאֶקְדִימוּ אֲבָהוֹן עֲלֵיהוּ דִישְׂרָאֵל, לָא אֲשַׁתְּזִיבוּ מִן דִּינָא.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זְכוּתָא דַּיַּעֲקֹב אֲגִינן עַלֵּיהוּ דַּיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (תהלים קכד) לֹאֲלִי יְיָ שְׁתַּחֲוֶה לָנוּ יֵאמֹר נָא יִשְׂרָאֵל, יִשְׂרָאֵל סָבָא.

יְיָ יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחְרִישוּן. (שמות יד) רַבִּי אַבְבָּא פְּתַח (ישעיה נח) אִם תִּשְׁבַּת רַגְלֶיךָ עֲשׂוֹת חֲפְצֶיךָ בַּיּוֹם קִדְשִׁי, וְפִאִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַתְרַעֵי בְּהוֹן, לְאַתְדַּבְּקָא בְּהוֹן, מִפְּלִ שְׂאֵר עַמִּין דְּעַלְמָא, וּמַגּוֹ רַחֲמֵימוֹתָא דְּלַהוֹן, קָרִיב לֹון לְגַבִּיהַ, וְיַהֲב לֹון אֹרִייתָא, וְיַהֲב לֹון שַׁבַּת, דַּאִיְהוּ קִדְשָׁא מִפְּלִ שְׂאֵר יוֹמִין, וְנִיחָא מִכְּלָא, וְחֻדְוָה דְּכְלָא, וְשִׁקִּיל שַׁבַּת, לְקַבֵּל אֹרִייתָא כְּלָא, וּמֵאֵן דְּנָטִיר שַׁבַּת, כְּאִילוּ נָטִיר אֹרִייתָא כְּלָא.

וְקִרְאֵת לְשַׁבַּת עוֹנָג, עוֹנָגָא דְּכְלָא, עוֹנָגָא דְּנַפְשָׁא וּגּוּפָא עוֹנָגָא דְּעַלְאִין וְתַתְּאִין. וְקִרְאֵת לְשַׁבַּת, מָאִי וְקִרְאֵת. דַּיִזְמִין לֵיהּ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ויקרא כג) מִקְרָאֵי קִדְשׁ, כְּלוּמַר, זְמִינִין, כְּמָה דְּמִזְמִין אֹשְׁפִיזָא לְבִיתֵיהּ. וְעַל דָּא וְקִרְאֵת לְשַׁבַּת עוֹנָג, דַּיִזְמִין לֵיהּ, כְּמָה דְּמִזְמִין אֹשְׁפִיזָא, בְּפִתְרָא מִתְקַנָּא, בְּבִיתָא מִתְקַנָּא כְּדָקָא יְאוּת, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּיָא כְּדָקָא יְאוּת, יִתִּיר עַל שְׂאֵר יוֹמִין. וְקִרְאֵת לְשַׁבַּת מִכְּעוּד יוֹם. לְקִדּוּשׁ יְיָ מְכּוּבָד: דָּא יוֹם כְּפּוּרִים. תְּרִי דַּאִינּוּן חַד. וְכַפְדָּתוּ מַעֲשׂוֹת (דף מ"ז ע"ב) דְּרַבִּי, כְּמָה דְּאוּקִימָנָא.

מִמְצוּא חֲפְצֶיךָ וְדַבֵּר דְּבַר, וְהָא אַתְמַר, בְּגִין דְּהָיָא מְלָה סְלֵקָא, וְאַתְעַר מְלָה דְּחוּל לְעִילָא. מָאֵן דְּמִזְמִין אֹשְׁפִיזָא, בֵּיהּ בְּעֵי לְאַשְׁתַּדְּלָא, וְלָא בְּאַחְרָא.

תָּא חֲזִי הָהוּא מְלָה דְּנַפְיָא מִפּוּמֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, סְלֵקָא וְאַתְעַר אַתְעָרוּתָא לְעִילָא, אִי לְטַב, אִי לְבִישׁ. וּמֵאֵן דַּיִתִּיב בְּעוֹנָגָא דְּשַׁבַּתָא, אֲסִיר לֵיהּ לְאַתְעָרָא מְלָה דְּחוּל, דְּהָא פְּגִימוּ בִּיּוֹמָא קִדְשָׁא. מָאֵן דַּיִתִּיב בְּהִילּוּלָא דְּמִלְכָא, לָא יִתְחַזֵּי לְמִשְׁבַּק לְמִלְכָא, וְיִתְעַסַּק בְּאַחְרָא.

וּבְכָל יוֹמָא בְּעֵי לְאַחְזָאָה עוֹבְדָא, וְלְאַתְעָרָא אַתְעָרוּתָא מְמָה דְּאַצְטְרִיךְ. וּבְשַׁבַּת, בְּמִלֵּי דְּשִׁמְיָא, וּבְקִדּוּשָׁה דְּיוֹמָא בְּעֵי לְאַתְעָרָא, וְלָא בְּמִלְה אַחְרָא.

תָּא חֲזִי, הֲכָא כַּד אַתְקָרִיב פְּרַעָה לְאַנְחָא קַרְבָּא בְּהוּ בִּישְׂרָאֵל, בְּהָהוּא זְמָנָא, לָא בְּעֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דַּיִתְעָרוּן יִשְׂרָאֵל אַתְעָרוּתָא לְתַתָּא כְּלָל, דְּהָא אַתְעָרוּתָא לְעִילָא הוּא, דְּהָא אַבְהָן אַקְדִּימוּ וְאַתְעָרוּ אַתְעָרוּתָא דָּא לְעִילָא, וְזְכוּתָא דְּלַהוֹן קָאִים קָמֵיהּ, (אַתְעָרוּ אַתְעָרוּתָא דָּא) וְלָא בְּעָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּישְׂרָאֵל יִתְעָרוּן לְתַתָּא כְּלָל. (דְּהָא בְּאַתְרָה לְעִילָא תוּחַ) הָדָא הוּא דְּכָתִיב יְיָ יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחְרִישוּן. תַּחְרִישוּן וְדָא, וְלָא תַתְעָרוּן מְלָה, דְּלָא אַצְטְרִיךְ לְכוּ, וְהֲכָא אַתְפְּלִיל שְׁמָא קִדְשָׁא בְּאַתְוּוֹן רְשִׁימוֹן, וְהָא אַתְעָרוּ בֵּיהּ חֲבַרְיָא.

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה הוּוּ אֲזִילֵי בְּאַרְתָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי יְהוּדָה, וְדָאִי תְנִינָא, יְיָ, בְּכָל אַתְרַ רַחֲמֵי, וְאַף עַל גַּב דְּאַנְחָא קַרְבָּא, וְעָבִיד דִּינָא, תְּהוּא דִּינָא בְּרַחֲמֵימוֹתָא הוּא. וְהֲכָא חֲמִינָא, דְּכָתִיב יְיָ יִלְחֶם לָכֶם, וְלָא אַתְחַזֵּי בְּהָהוּא דִּינָא רַחֲמֵי כְּלָל, דְּהָא כָּתִיב לָא נִשְׂאֵר בְּהֶם עַד אַחַד.

אָמַר לֵיהּ, מְלָה דָּא שְׁמַעְנָא מִרַבִּי שְׁמַעוֹן דְּאַמַר, דְּאַפִּילוּ הֲכָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי תוּחַ, דְּחַפָּא עַלֵּיהוֹן יִמָּא וּמִיתוּ, וְלְבַתֵּר אֲפִיק לֹון יִמָּא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעָא בִּיקְרִיָּהוֹן, וְאַתְקַבְּרוּ בְּאַרְעָא, וְלָא

כהוראת מו"ר שר בית הזוהר המקובל האלוכי
ר' בניהו שמואלי שליט"א

בַּעֲצַת אֲרָעָא לְקַבְּלָא לֹון, עַד דְּאוֹשִׁיט לָהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְמִינֵיהּ, וְקַבִּילַת לֹון, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב, (שמות טו) נְטִיט יְמִינָהּ תִּבְלַעְמוּ אֶרֶץ. וּבְגִין דָּא, (הוה) הָאִי דִּינָא בְּרַחֲמֵי הָוָה.

וְעַל דָּא, לֹא בָּעָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְעַרוּן יִשְׂרָאֵל מְלָה בְּעַלְמָא, דָּאִי יִתְעַרוּן יִשְׂרָאֵל מְלָה, לֹא יִתְעַרוּן שְׂמָא דְרַחֲמֵי, וְלֹא יִתְעַבֵּיד דִּינָא בְּרַחֲמֵי, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב יי' יִלְחַם לָכֶם וְאִתְּם תִּתְּרִישׁוּן, דִּלָּא תִתְעַרוּן מִיְדֵי. דִּהָא שְׂמָא דְרַחֲמֵי בְּעֵי לֹא תִעְרָא עֲלֵיהּוֹ, לְמַעַבְד דִּינָא בְּרַחֲמֵי. וְעַל דָּא בְּעֵי, דִּלָּא תִעְבְּדוּן פְּגִימוֹ, וְתִתְעַרוּן מְלָה אַחְרָא.

אָמַר לֵיהּ, וְהָא כְּתִיב, (זכריה יד) וַיָּצֵא יי' וְנִלְחַם בְּגוֹיִם הָהֵם. אִי הָכִי דָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי הָוָה. אָמַר לֵיהּ, הָכִי הָוָה וְדָאִי, דִּינָא בְּרַחֲמֵי הָוָה, דִּמּוֹתָא דְלָהוֹן לֹא אֲשַׁתְּכַח פְּמוֹתְנָא דְשָׂאֵר בְּנֵי עַלְמָא, אֲלֵא חָס עֲלֵיהּוֹ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דִּלָּא יְהוֹן פְּמוֹתְנָא דְשָׂאֵר בְּנֵי עַלְמָא, דְקַטִּילוּ לֹון, אֲלֵא בְּנַחַת פְּלֵא צַעְרָא, הָא דִּינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ.

וּבְכָל אַתְרָא, שְׂמָא דָּא, דִּינָא בְּרַחֲמֵי אִיהוּ, בַּר אַתְרָא חַד, דְכַתִּיב, (ישעיה מב) יי' פְּגַבּוֹר יִצְא וְגו'. וְכִי כְּגַבּוֹר וְלֹא גְבוֹר. אֲלֵא יִשְׁנֵי לְבוּשׁוֹי, וְיִלְבַּשׁ לְבוּשֵׁין אַחְרָנִין. פְּאִישׁ מְלַחְמוֹת, יִשְׁנֵי זִינֵיהּ.

וְעַם כָּל דָּא, דִּינָא הוּא יְתִיר, אֲבָל רַחֲמֵי בֵיהּ, פְּמָה דְכַתִּיב, כְּגַבּוֹר, וְלֹא גְבוֹר. פְּאִישׁ מְלַחְמוֹת, וְלֹא אִישׁ מְלַחְמוֹת. דְּוְדָאִי אַף עַל גַּב דְעַבֵּיד דִּינָא, חָס עַל עוֹבְדוֹי, וְעַל דָּא, יי' יִלְחַם לָכֶם וְדָאִי וְאִתְּם תִּתְּרִישׁוּן. וְפָאֵה חוֹלְקֵיהוֹן דִּיִּשְׂרָאֵל, דְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּרִיר לֹון לְחוֹלְקֵיהּ וְאִתְּסַנְתֵּיהּ, דְכַתִּיב, (דברים לב) כִּי חִלַּק יי' עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵי נַחֲלָתוֹ.

וַיֹּאמֶר יי' אֵל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעֲק אֵלַי. (שמות יד) מְלָה דָּא הָא אוֹקְמוּהָ בְּסַפְרָא דְצְנִיעוּתָא, וְתַמְן הוּא רְזָא דִּילֵיהּ, וַיֹּאמֶר יי' אֵל מֹשֶׁה. ר' יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (יונה ב) וַיִּתְּפַלֵּל יוֹנָה אֵל יי' אֶלְהֵיוּ מִמְעֵי הַדְּגָה, מַה כְּתִיב לְעִילָא, וַיִּמַּן יי' דְּגַג גְּדוֹל. וַיִּמַּן: פְּמָה דְאֵתְּ אָמַר (דניאל א) וַיִּמַּן לָהֶם הַמְּלָךְ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. אֲשֶׁר מָנָה אֶת מַאֲכָלָכֶם.

אֲבָל הָאִי קָרָא הָכִי (דף מ"ח ע"א) מִיבְּעֵי לֵיהּ, וַיִּמַּן יי' אֶת יוֹנָה לְדָג, דִּהוּא מָנָה הוּא דְמִשְׁדֵּר לֵיהּ. אֲלֵא וְדָאִי, דִּהוּא דָּג הוּא הָוָה מָנָה לְיוֹנָה, לְנִטְרָא לֵיהּ מִן שָׂאֵר נוֹנֵי יַמָּא, וַיְהִי גְנִיזוּ בְּגִינֵיהּ. וְכִיּוֹן דִּיאֲעִלֵּיהּ בְּגִינֵיהּ, חָמָא יוֹנָה בְּמַעוֹי, פּוֹתֵיָא דְאֵתְּרָא יַמָּא (ב"א פּוֹתֵיָא דְאֵתְּרָא דְמַעוֹי) פְּמוֹ הִיכְלָא רַבְרָבָא, וְתַרְיִן עִינּוֹי דִּיהוּא נוֹנָא, דְנִתְרִין כְּשִׁמְשָׁא, וְאֲבָן טָבָא הָוָה בְּמַעוֹי, דְנִתְהִיר לֵיהּ, וְהוּא חָמֵי כָּל מַה דִּי בִימָא וּבִתְהוּמוֹי.

וְאִי תִימָא, אִי הָכִי, מָאִי דְכַתִּיב, (יונה ב) קָרָאתִי מִצְרָה לִי, הָא לֹא אִתְּחַזֵּי, דְכָּל הָאִי רוּחָא הָוָה לֵיהּ. אֲלֵא וְדָאִי, כִּיּוֹן דִּיאֲחֲמֵי לֵיהּ דִּיהוּא נוֹנָא, כָּל מַה דִּי בִימָא וּבִתְהוּמוֹי, מִית, דִּלָּא יְכִיל תַּלְתָּא יוֹמִין לְמַסְבַּל. כְּדִין עָקַת לֵיהּ לְיוֹנָה.

דִּיאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כִּיּוֹן דִּחָמָא יוֹנָה כָּל דִּיהוּא רוּחָא, הָוָה חֲדָי. אָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמַה תְּבַעֵי יְתִיר, לְהָא אֲעִילָנָא לָךְ הָבָא. מַה עֲבַד, קָטַל לְהוּא נוֹנָא וּמִית, וְכָּל שָׂאֵר נוֹנֵי יַמָּא, הוּוּ סַחְרֵי

סְתַרְנִיָּה דְּהֵהוּא נִנְנָא, דָּא נְשִׂיךְ לִיָּה מִהֵאֵי גִיסָא, וְדָא נְשִׂיךְ לִיָּה מִהֵאֵי גִיסָא. כְּדִין חָמָא יוֹנָה
גְּרַמְזֵי בְּעַאקוֹ, מִיַּד וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ.

בְּקַדְמֵיתָא דְּגַ, וְהִשְׁתָּא דְּגַה. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שמות ז) וְהִדְגָה אֲשֶׁר בִּיאֹר מִתָּה. וּכְדִין כְּתִיב,
קָרָאתִי מִצְרָה לִי. וְלֹא כְתִיב הִיִּתִי בְּצָרָה, אוֹ יִשְׁבַּתִּי בְּצָרָה, אֲלֵא קָרָאתִי, מִהֵהוּא עָקוֹ דְּעַאקִּין לִי
נִוְיָ יִמָּא. מִכְּפִטָּן שְׂאוּל שְׂוֹעֵתִי, דְּהָא מִיַּת. וְלֹא כְתִיב מִכְּפִטָּן חֵי, אוֹ מִכְּפִטָּן דְּגַ, אֲלֵא דְּוִדְאֵי חָוָה מִיַּת.
כִּינֵן דְּצִלֵּי צְלוֹתֶיהָ, כְּבִיל לִיָּה קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַחֲוִיָּה לִיָּה לְהֵאֵי נִנְנָא, וְאַפִּיק לִיָּה לְיִבְשָׁתָא
לְעִינֵיהוֹן דְּכָלָא. דְּכְתִיב, וַיֹּאמֶר יְיָ לְדָג וַיִּקַּא אֶת יוֹנָה. וְחָמוּ כְּלָהוּ, עֲבִידְתָּא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
מַה כְּתִיב, וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יְיָ אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדְּגָה, לֵאמֹר דְּהָוָה קָשִׁיר בֵּיהָ, מִשְׁמַע דְּכְתִיב יְיָ
אֱלֹהָיו, וְלֹא כְתִיב וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יְיָ וְלֹא יִתִּיר, אֲלֵא יְיָ אֱלֹהָיו. אוֹף חָכָא, וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה מַה
תַּצַּעַק אֵלַי. אֵלַי דִּיִּיקָא.

דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ. וַיִּסְעוּ מִלֵּא סַנְאָה מְלִין, לֹא עִידְנָא דְּצְלוֹתָא הִשְׁתָּא. וַיִּסְעוּ, וְכִי לֹאן
אֲתָר פְּקִיד לֹון דִּינְטְלוֹן, דְּהָא עַל יִמָּא הוּוּ שְׂרָאן. אֲלֵא אֲהַדְרֵר לְעִילָא, דְּכְתִיב מַה תַּצַּעַק אֵלַי, דְּהָא
כְּלָהוּ בְּאֲתָר דָּא קְיָיִמִי. וְעַל דָּא וַיִּסְעוּ, יִנְטְלוֹן מִן דָּא, דְּלֹא עִדְנָא הוּא. (ס"א אֲלֵא בְּעִתִּיקָא תְּלִיָּא מְלֵתָא).
וְאַתָּה תֵּרַם אֶת מִטְּהָ וְגו'. (שמות יד) תֵּרַם אֶת מִטְּהָ, דִּי בֵּיהָ רְשִׁים שְׂמָא קְדִישָׁא, אַרְפִּין יְדָהּ בְּסִטְרָא
דְּשְׂמָא קְדִישָׁא, וְכִינֵן דִּיחֲמוֹן מִיָּא שְׂמָא קְדִישָׁא, יַעֲרִקוֹן מִנִּיהָ. וּמְקַמִּיהָ (נ"א קַמִּיהָ) וְעַל דָּא, וְנִטְהָ
אֶת יְדָהּ, לְסִטְרָא חֲדָא, דְּסִטְרִין אַחֲרָנִין דְּהֵהוּא מִטְּהָ, אַצְטְרִיךְ לָהּ לְמִיָּין (נ"א לְמִלִּין) אַחֲרָנִין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, חֲמִינָא, דְּזִמְנִין אֲתַקְרִי הָאֵי מִטְּהָ, מִטְּהָ הָאֶלְהִים, וְלִזְמִנִּין אֲתַקְרִי מִטְּהָ דְּמֹשֶׁה.
אָמַר ר' שְׁמַעוֹן (תְּרִי הוּוּ וְחֵכִי אוֹקִימָנָא) בְּסִפְרָא דְּרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, שְׁפִיר קָאמַר, דְּכְלָהוּ חַד, בֵּין תִּימָא
דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵין תִּימָא דְּמֹשֶׁה, וְהָאֵי מִטְּהָ, לְאַתְעָרָא סִטְרָא דְּגִבּוּרָה. וְעַל דָּא, וְנִטְהָ אֶת
יְדָהּ, יְדָא דְּשְׂמָאֲלָא, דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא דְּגִבּוּרָה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְוִי לְאִינֹן דְּלֹא חָמָאן, וְלֹא מִסְתַּכְּלִין בְּאוֹרֵיָתָא, וְאוֹרֵיָתָא קְאָרִי קְמִיָּהוּ בְּכָל
יוֹמָא, (ס"א וְלֹא יְדַעִין) וְלֹא מִשְׁגִּיחִין. תָּא חֲוִי, בְּסִטְרָא דְּגִבּוּרָה מִתְעָרִי מִיָּא בְּעִלְמָא, וְנִפְקִי מִיָּא,
וְהִשְׁתָּא בְּעִי קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִנְבָא מִיָּא, אִמָּאֵי וְנִטְהָ אֶת יְדָהּ, דְּאִיהוּ שְׂמָאֲלָא.

אֲלֵא תֵּרַם אֶת מִטְּהָ, לְנִנְבָא מִיָּא. וְנִטְהָ אֶת יְדָהּ, לְאַתְבָּא מִיָּא, לְאַתְעָרָא סִטְרָא דְּגִבּוּרָה, וְלְאַתְבָּא
מִיָּא עַל מִצְרַיִם. וּבְגִין כְּדֵּ, תְרִין מְלִין חָכָא, דְּכְתִיב תֵּרַם אֶת מִטְּהָ, וְנִטְהָ אֶת יְדָהּ עַל הַיָּם וּבְקַעֲהוּ.
וְהָא תְּהוּמֵי הוּוּ. אֲלֵא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבַד נִיסָא גוֹ נִיסָא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמות טו) קָפְאוּ
תְּהוּמוֹת בְּלִבָּב יָם. וְהוּוּ אֲזִלִּין בִּיבְשָׁתָא בְּגוֹ יִמָּא, דְּהָא הוּא דְּכְתִיב וַיִּבְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם
בִּיבְשָׁה. (דף מ"ח ע"ב)

וַיִּסַּר אֶת אוֹפְן מִרְכַּבְתּוֹ. (שמות יד) רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתַח, (יחזקאל א) וַאֲרָא חַחִיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפְן אֶחָד בְּאֶרֶץ אֶצֶל חַחִיּוֹת. הַאי קָרָא אוֹקְמוּנָה וְאַתְמַר, אֲבָל תָּא חֲזִי, קַדְשָׁא בְרִידָה הוּא בְּכוּלָּא אֲתַחֲזִי שְׁלֻטְנוּתָא דִּילֵיהּ, וְשְׁלֻטְנִיהּ דִּי לֹא תַעֲדִי לְעַלְמֵי וְלַעֲלָמִי עֲלָמִין.

וְעָבִיד שׁוּלְטְנוּתָא בְּאַבְהָן, נָטַל לְאַבְרָהָם, וְקָיִים בֵּיהּ עֲלָמָא, דְּכַתִּיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, וְאוֹקְמוּנָה. נָטַל יִצְחָק, וְשִׁתִּיל בֵּיהּ עֲלָמָא, דְּאִיהוּ קָיִים לְעֲלָמִין, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (בראשית יז) וְאֵת בְּרִיתִי אָקִים אֶת יִצְחָק. נָטַל יַעֲקֹב, וְאוֹתְבִיהּ קָמִיהּ, וְאַשְׁתַּעֲשַׁע בְּהַדְרִיהּ, וְאַתְפָּאר בֵּיהּ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מט) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּהּ אֲתַפָּאר.

וְתָא חֲזִי, יַעֲקֹב אֶחִיד בְּאִילָנָא דְחַיִּי, דְּלִית בֵּיהּ מוֹתָא לְעֲלָמִין, דְּכָל חַיִּין בְּהַהוּא אִילָנָא אֲשַׁתְּכַלְלוּ, וְיַהֲב חַיִּין לְכָל אֵינֻן דְּאֲחִידָן בֵּיהּ. וּבְגִין בָּהּ, יַעֲקֹב לֹא מִית. וְאִמְתִּי מִית, בְּשַׁעֲתָא דְכַתִּיב, (בראשית מט) וַיַּאֲסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה. הַמָּטָה, כְּמָה דְאֵת אָמֵר (שיר השירים ג) הִנֵּה מַטְתּוֹ שְׁלֻשְׁלֹמָה, בְּגִין דְּבַהֲאֵי מָטָה כְּתִיב, (משלי ה) רַגְלֶיהָ יִזְרְדוֹת מוֹת, וּבְגִין בָּהּ וַיַּאֲסֹף רַגְלָיו אֶל הַמָּטָה כְּתִיב, כְּדִין וַיִּגַּע וַיַּאֲסֹף אֶל עַמּוּיוֹ. וְעָבֵד קַדְשָׁא בְרִידָה הוּא לְיַעֲקֹב שְׁלִימוֹ דְאַבְהָן, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (ישעיה מ"א) יַעֲקֹב אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיהָ.

תָּא חֲזִי, כָּל מִשְׁרַיִין דְּלַעֲיָלָא, וְכָל אֵינֻן רְתִיבִין, כְּלָהוּ אֲחִידָן אֵלִין בְּאֵלִין, בְּרַגְיָן בְּדַרְגָּיו, אֵלִין עֲלָאִין וְאֵלִין תַּתְּאִין. וְחִינוּתָא קַדִּישָׁא עֲלֵיהּ, וְכָלְהוּ אוֹכְלוּסִין וּמִשְׁרַיִין, כְּלָהוּ נְטִלִין תְּחוֹת יְדֵהָא, עַל מִמְרָהָא נְטִלִין, וְעַל מִמְרָהָא שָׂרְאן.

וְדָא הוּא חִינוּתָא, (ס"א עֲלָאָה קַדִּישָׁא) דְּכָל שָׂאר חִינוּתָא, אֲחִידָן בָּהּ וְאַשְׁתַּלְשְׁלוּ (ס"א וְאַשְׁתַּכְּלְלוּ) בְּגִינָה כְּמָה חִינּוֹן לְחִינוֹן (ס"א אֵלִין סֻלְקִין וְאֵלִין נְחִתִּין) וְאַתְאֲחִידָן בְּרַגְיָן בְּדַרְגָּיו, וְכָלְהוּ עֲלָאִין וְתַתְּאִין אֵלִין וְשִׂאטִּין בְּיַמָּא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב יַדַּיִם שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפֵּר וְגו'.

וְכַד סְלִיק יַמָּא גַלְגְּלוּ, כְּלָהוּ אַרְבִּין סֻלְקִין וְנְחִתִּין, וְזַעְפָּא אֲשַׁתְּכַח, וְרוּחָא תְּקִיפָא אֲזֵלָא עֲלֵיהּ בְּתַקִּיפּוּ. וְנוּנִי יַמָּא מִתְּבַדְרִין לְכָל סֻטָּה אֵלִין לְמוֹזְרַח, וְאֵלִין לְמַעַרְב, אֵלִין לְצַפּוֹן, וְאֵלִין לְדַרוּם. וְכָל אֵינֻן בְּנֵי עֲלָמָא, דְּחִמָּאן רְשִׁימָא עֲלֵיהּ, נְטִלִין לוֹן, וּבְלַעֲיָן לוֹן בְּקַפְטִירֵי עַפְרָא.

וְכָל אַרְבִּין לֹא נְטִלִין מֵאַתְרֵיהּ, וְלֹא סֻלְקִין וְנְחִתִּין, בַּר מַהְהוּא שַׁעֲתָא, דְּאֵתִי חַד דְּבַרָּא בְּיַמָּא, וַיִּדַע לֹאשְׁלָמָא רוּחָא דְזַעְפָּא דְיַמָּא, בִּינוֹן דְסֻלְקִיק דָּא עֲלֵיהּ דְיַמָּא, שְׂכִידָה מְרוּגָא, וְנִיחָא אֲשַׁתְּכַח, וְכַדִּין כְּלָהוּ אַרְבִּין אֵלִין בְּאַרְחַ מִישַׁר, וְלֹא סֻטָּאן לִימִינָא וּשְׂמָאלָא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (תהלים קד) שָׁם אֲנִיּוֹת יַחֲלֹכוּן לְוִיָּתָן זֶה יִצְרָתָה לְשַׁחַק בּוֹ. זֶה דְיִיקָא. וְכָל נוּנִי יַמָּא מִתְּכַנְשִׁין לְאַתְרֵיהּ. וְכָל אֵינֻן חִינוּן תְּדָאן עֲלֵיהּ, וְחִינוּן חֻקְלָא עֲלָאָה תְּדָאן, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב, (איוב מ) וְכָל חֵית הַשָּׂדֶה יִשְׁחָקוּ שָׁם.

תָּא חֲזִי, כְּגוֹנוּנָא דְלַעֲיָלָא, אֵית לְתַתָּא. כְּגוֹנוּנָא דְלַתְתָּא, אֵית בְּיַמָּא. כְּגוֹנוּנָא דְלַעֲיָלָא, אֵית לְעֵילָא. בְּיַמָּא עֲלָאָה. כְּגוֹנוּנָא דְלַעֲיָלָא אֵית לְתַתָּא. כְּגוֹנוּנָא דְלַתְתָּא, אֵית בְּיַמָּא תַתְּאָה.

גוּפָא דְהָהוּא יִמָּא, הָא אֲתַעֲרָנָא לְחַבְרָנָא, אֲזַרְכָּא וּפּוֹתְיָא, רִישָׁא וּדְרָעִין וְשַׁעֲרֵי גּוּפָא, כְּלָא כְּמָה דְאַצְטְרִיךְ, וְכְלָא בְשִׁמְיָה אֲתַקְרִי. וּבְגוּוֹנָא דָא לְתַתָּא לִימָא דְלַתְתָּא, הֲכִי נָמִי רִישָׁא דִימָא, וּדְרוּעִין דִימָא, וּגּוּפָא דִימָא.

פְּתִיב (בראשית מט) זְבוּלוֹן לְחוּף יָמִים יִשְׁכּוֹן. וְהָא יִמָּא חַד הָוָה בְּעַדְבֵיהּ אֵלָא מָאִי לְחוּף יָמִים, וְדָאִי אֲוִקְמוּהָ חַבְרָיָא בְּרִזָּא עֲלָאָה. וְיִרְכְּתוּ עַל צִידוֹן, כְּמָה דְאֵת אָמֵר (שמות א) יוֹצֵאִי יַרְדֵּי יַעֲקֹב. זְבוּלוֹן שׁוֹקָא דִימִנָּא דְגּוּפָא הָוָה, וַיִּם כְּנִרְתַּת הָוָה בְּעַדְבֵיהּ, וּמִהָכָּא אֲשַׁתְּכַח חֲלוּזוֹן לְתַבְלָתָא.

תָּא חֲזִי, כְּמָה רְתִיבִין עַל רְתִיבִין אֲשַׁתְּכַחוּ, וְגַלְגְּלוּ דְרִתִּיבָא רְהִטִין בְּבַהֲלִלוּ, וְלָא מִתְעַכְבִּי אֵינּוֹן סְמִכֵי רְתִיבָא, לְנִטְלָא עֲלֵיהוֹן. וְכֵן פְּלָהוּ. (נ"א וְהָא וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדוֹת בְּבַהֲלִילוּ) תָּא חֲזִי, רְתִיבָא דִי מְמַנָּא עַל מַצְרָאִי, (אִי תִימָא) אֲוִקְמוּהָ, רְתִיבָא שְׁלִימָתָא לָא אֲשַׁתְּכַח, דְהָא כְּתִיב וַיִּסַּר אֶת אֹפְנֵי מִרְכַּבוֹתָיו, כְּמָה רְתִיבִין הָווּ, דְהוּוּ נְטִלִין עַל חַד סְמִיךְ גַּלְגְּלָא, דְאֲתַפְקְדוּ עֲלֵיהוּ, פִּינּוֹן דְאֲתַעְבְּרוּ הָאִי מְשׁוֹלְטָנוּתָא דִילֵיהּ, פְּלָהוּ רְתִיבִין אֲתַעְבְּרוּ מְשׁוֹלְטָנֵיהוֹן, וְלָא נְטִלוּ. כְּדִין פְּלָהוּ לְתַתָּא אֲתַעְבְּרוּ מְשׁוֹלְטָנוּתָא, דְכְּתִיב, (ירמיה מו) עַל מַצְרַיִם וְעַל פְּרָעָה וְעַל הַבְּטָחִים (דף מ"ט ע"א) בּוּ.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, שְׁלִטְנוּתָא דְמַצְרַיִם שְׁלִיט עַל כָּל שְׂאָר עַמִּין, פִּינּוֹן דְאֲתַבַּר חִילָא דְמַצְרַיִם, אֲתַבַּר חִילָא דְשְׂאָר עַמִּין. מְנַלְן, דְכְּתִיב, (שמות טו) אִזְ נִבְהַלּוּ אֱלֹפִי אֲדוֹם וְגו'. וְכְּתִיב (שמות טו) שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגִּזוּן וְגו'. בְּגִין דְכְּלָהוּ הוּוּ אֲחִידִין בְּפּוֹלְחָנָא דְמַצְרַיִם, וְאֲחִידִין בְּמַצְרַיִם לְסִיּוּעָא דְלָהוֹן. וּבַהֲהוּא זְמַנָּא, פְּלָהוּ בְּעָאן לְסִיּוּעָא דְמַצְרַיִם, לְאֲתַתְקַפָּא. וְעַל דָּא, פִּינּוֹן דְשָׁמְעוּ גְבוּרִין דְעַבְדוּ קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּמַצְרַיִם, רְפוּ וְדִיהוֹן, וְלָא יְכִילוּ לְמִיקָם, וְאֲזַדְעִזְעוּ כְּלָהוּ, וְאֲתַבְּרוּ (מְשׁוֹלְטָנֵיהוֹן) מְשׁוֹלְטָנֵיהוֹן.

וְדָאִי פִּד אֲתַבַּר חִילָא דְלָהוֹן לְעֵילָא, אֲתַבַּר חִילָא דְכָל אֵינּוֹן דְאֲחִידִין בֵּיהּ, פִּינּוֹן דְאֲתַבַּר חִילָא דְכְּלָהוּ לְעֵילָא, כָּל הֲנִי דְלַתְתָּא אֲתַבְּרוּ, בְּגִין (תהו"א) הָאִי חִילָא דְאֲתַבַּר בְּקַדְמִיתָא. וּבְגִין כְּדָ וַיִּסַּר אֶת אֹפְנֵי מִרְכַּבוֹתָיו פְּתִיב. וַיִּנְהַגְהוּ בְּכַבְדוֹת, דְהָא כֵּד דָּא אֲתַבַּר, לָא הוּוּ אֲזִילִין.

תָּא חֲזִי דְהֲכִי הוּא, דְלָא כְּתִיב וַיִּסַּר אֶת אֹפְנֵי מִרְכַּבוֹתָיו, אוֹ אֹפְנֵי מִרְכַּבְתּוֹ, אֵלָא וַיִּסַּר אֶת אֹפְנֵי מִרְכַּבוֹתָיו. בְּגִין הָאִי חִילָא, דְכְּלָהוּ הוּוּ מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ. (הכי אקרוין)

וְתוּ, וַיִּסַּר אֶת אֹפְנֵי מִרְכַּבוֹתָיו, תָּא חֲזִי, (וַיִּסַּר אֶת אֹפְנֵי מִרְכַּבוֹתָיו) זְכָאָה חוּלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא אֲתַרְעֵי בָהוּ, לְאֲתַדְבַּקָא בָהוּ, וְלִמְהֵוּי לָהוּ חוּלְקָא, וְלִמְהֵוּי אֵינּוֹן חוּלְקֵיהּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (דברים יג) וְבוּ תִדְבַּקוּן. וְכְּתִיב (דברים ד) וְאַתֶּם תִּדְבַּקִים בֵּינִי אֱלֹהֵיכֶם, בֵּינִי מִמֶּשֶׁ. וְכְּתִיב (תהלים קלה) כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לֹא יֵהָ. וְכְּתִיב (דברים לב) כִּי חִלַּק יְיָ עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵי נַחְלָתוֹ. דְאֲפִיק לֹוֹן מִזְרַעָא קוּדִישָׁא, לְמַהֲוּי חוּלְקֵיהּ, וְעַל דָּא יֵהָ לֹוֹן אֲוִרִיתָא קוּדִישָׁא עֲלָאָה, גְּנִיזָא תְרֵי אֲלָפִין שְׁנִין, עַד לָא יִתְבַּרֵי עֲלָמָא, וְהָא אֲתַמַּר. וּבְגִין רְחִימוּתָא דִילֵיהּ יֵהָבָא לְיִשְׂרָאֵל, לְמַהֲוּי אֲבַתְרָהּ, וְלִאֲתַדְבַּקָא בָהּ.

תָּא חֲזִי, כָּל מְשִׁירֵין דְלְעֵילָא, וְכָל אֵינּוֹן רְתִיבִין, פְּלָהוּ אֲחִידִין אֵלִין בְּאֵלִין, דְרָגִין בְּדְרָגִין, אֵלִין עֲלָאִין, וְאֵלִין תַּתָּאִין, וְהָא אֲוִקְמוּהָ, דְכְּתִיב, (תהלים קד) זֶה הַיָּם גְּדוֹל. וְחִיּוּתָא קוּדִישָׁא עֲלֵיהּ, וְכְּלָהוּ

אוּבְלוֹסִין וּמְשֻׁרְיִין, בְּלָהוּ נְטִלִין תַּחֲוֹת יְדֵהּ, עַל מִימְרָהּ נְטִלִין, וְעַל מִימְרָהּ שָׂרָאן. בְּעַדְנָא דְהִיא
נְטִלָא, בְּלָהוּ נְטִילִין, בְּגִין דְּבִלְהוּ אֲחִידִין בֵּיהּ. (אמר ר' יצחק).

וְתָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַעֵי קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, לְאַעְבְּרָא לְאוּבְלוֹסִין דְּפִרְעָה לְתַתָּא, אַעְבַּר בְּקַדְמִיתָא
לְתַתָּא חִילָא דְלַהוֹן, כְּמָה דְאוּקְיָמָנָא. מַה עֵבֵד. אַעְבַּר וְסָלִיק הָהוּא אֶתְר קַדִּישָׁא עֲלָאָה, דְּתַנּוּ
מִדְּבַר (פ' מְנַהֵיג) לְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין, פִּינּוֹן דְּהָאֵי אֲסַתְלִיק, הִנְהוּ כְּלָהוּ מְשֻׁרְיִין לָא יְכִילוּ לְדַבְּרָא,
פִּינּוֹן דְּאֵינּוֹן לָא יְכִילוּ, הָהוּא מְמָנָא דְּמַצְרָאֵי אַעְבְּרוּ לֵיהּ מְשׁוּלְטָנִיָּה, וְאַעְבַּר בְּנוֹרָא דְדָלִיק, וּבְדִין
שְׁלֹטְנוּתָא דְּמַצְרָאֵי אַתְעָדִי. וְעַל דָּא, אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מָאֵי טַעְמָא, בְּגִין דְּחִמוּ מְמָנָא דְּמַצְרָאִים
אֲתוּקַד בְּנוֹרָא.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, בְּשַׁעְתָּא דְקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל לְיָמָא, קָרָא קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְמְמָנָא רַבְרָבָא דְעַל
יָמָא, אָמַר לֵיהּ, בְּשַׁעְתָּא דְעַבְדִּית אָנָּא עֲלָמָא, מְנִיתִי לָךְ עַל יָמָא, וְתַנַּאי אִית לִי עַל יָמָא, דִּי יְבוּע
מִמּוּי מְקָמִי בְּנִי. הַשְׁתָּא מָטָא עַדְנָא, דִּיעְבְּרוֹן בְּנֵי בְּגוּ יָמָא. לְבַתָּר מַה כְּתִיב, וַיֵּשֶׁב הָיִם לַפְּנוֹת
בְּקָר לְאִיתְנּוּ. מָאֵי לְאִיתְנּוּ, לְתַנַּאוּ דְּתַנּוּ לֵיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא כַּד בְּרָא עֲלָמָא.

וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל שָׂרָאן עַל יָמָא, וְהוּוּ יִשְׂרָאֵל חֲמָאן, גְּלַגְלִי יָמָא סְלָקִין וְנַחְתִּין, זְקָפוּ עֵינֵיהוּ, וְחִמוּ
לְפִרְעָה וְלְאוּבְלוֹסִין דִּילֵיהּ, דְּחִילוּ וְצַעְקוּ. וְהָא אֲתַמַּר. הָיִם רָאָה, מַה חֲמָא יָמָא. אַרְוָנָא דִּיוֹסְפָא קָא
חֲמָא, וְעָרַק מְקָמִיָּה. מָאֵי טַעְמָא, (בְּגִין) דְּכְתִיב, (בְּרַאשִׁית לט) וַיִּנָּס וַיֵּצֵא הַחוּצָה. וְעַל דָּא הָיִם רָאָה
וַיִּנָּס, וּכְתִיב וַיִּסַּר אֶת אוֹפֶן מִרְכָּבוֹתָיו וְגו' אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּחִמוּ אַרְעָא
דְּמַצְרָאִים, כְּאֵלוּ אֲתוּקַד בְּנוֹרָא, כְּדִין אָמְרוּ אָנוּסָה מִפְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי, הוּוּ אֲזִלִי בְּמִדְּבָרָא, אָמַר רַבִּי חֵיָא לְרַבִּי יוֹסִי, תָּא וְאֵימָא לָךְ, דְּכַד קַדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא בְּעֵי לְאַעְבְּרָא שׁוּלְטָנוּתָא דְאַרְעָא, לָא עֵבֵד, עַד דְאַעְבַּר שְׁלֹטְנוּתָא דְלַהוֹן בְּרַקִּיעָא,
וְלָא אַעְבַּר שְׁלֹטְנָא דְלַהוֹן, עַד דְמַנִּי אַחְרָא בְּאַתְרֵיהּ, בְּגִין דְלָא יִגְרַע (שׁוּלְטָנוּתָא) שְׁמוּשָׁא דְלַהוֹן
(דף מ"ט ע"ב) בְּרַקִּיעָא, בְּגִין לְקַיָּמָא מַה דְכְתִיב, (דניאל ד) וְלִמֵּן דִּי יִצְבֵּא וְתַנִּינָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדָאֵי
חֵכִי הוּא.

פְּתַח ר' יוֹסִי וְאָמַר, (תהלים ח) יִי אֲדוֹנֵינוּ מַה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ. יִי אֲדוֹנֵינוּ: כַּד בְּעֵי קַדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא לְתַבְרָא חִילָא דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת, אַתְקִיף דִּינֵיהּ עֲלֵיהוּ, וְתַבַּר לוֹן,
וְאַעְבַּר מְקָמִיָּה שׁוּלְטָנוּתָא דְלַהוֹן.

אֲשֶׁר תִּנְהַג הוֹדָה עַל הַשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר נִתְּתָ מִיבְעֵי לֵיהּ, אוֹ תִּנְהַג הוֹדָה, מַהוּ אֲשֶׁר תִּנְהַג הוֹדָה. אָלָא
דָּא הוּא רְזָא דְנַהֲרָא עֲמִיקָא דְכִלְא, וְדוּד בְּעָא בְּעוֹתֵיהּ, לְמַנְגַּד מַנִּיָּה עַל הַשָּׁמַיִם, וְדָא הוּא אֲשֶׁר.
כְּמָה דְאֵת אָמַר, (שמות א) אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה.

בְּשַׁעְתָּא דְהָאֵי נַהֲרָא עֲמִיקָא דְכִלְא, נְגִיד וְנָפִיק עַל הַשָּׁמַיִם, כְּדִין כְּלָא בְּחִידוּ, וּמְטוֹרֵנִיתָא
אַתְעַטְרַת בְּמִלְפָּא, וְכָל עֲלָמִין בְּלָהוּ בְּחִידוּ, וְשְׁלֹטְנוּתָא דְעַמִּין עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת,
אַתְעַבַּר מְקָמִי מְטוֹרֵנִיתָא, וּבְדִין זְקָפִין רִישָׁא כָּל מָאן דְאַחִידוּ בֵּיהּ.

אֲדַהְכִי חֲמוֹן חַד בַּר נָשׁ, דְּהָוָה אֶתִּי, וְחַד מְטוּלָא קָמִיָּה. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, גְּזִיל, דְּלָמָא הָאִי בַר נָשׁ
עוֹבֵד עֲבוּדַת פּוֹכְבִּים וּמְזֻלֹת הוּא, אוֹ עִם הָאֶרֶץ הוּא, וְאָסִיר לְאַשְׁתַּתְּפָא בְּהַדְּיָה בְּאַרְחָא. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, גִּיתִיב הָכָא, וְנַחֲמִי, דְּלָמָא גְּבָרָא רַבָּא הוּא.

אֲדַהְכִי, אַעֲבַר קָמִיָּהוּ, אָמַר לִיָּה, בְּדוּקְפָא דְּמַעֲבָרָא דְּקוּטִיפָא דְּהָאִי, תְּכַרְוּתָא אַבְעִי, וְאַנָּא
יִדְעָנָא אַרְחָא אַחְרָא, וְנִסְטִי מֵהָאִי, וְאַנָּא בְּעִנָּא דְּאִימָא לְכוּ, וְלֹא אֶתְחַיִּיבָנָא בְּכוּ, וְלֹא אַעֲבַר
עַל מַה דְּכָתִיב, (ויקרא יט) וְלִפְנֵי עֵינֵי לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל, וְאַתּוֹן פְּסוּמִין בְּאַרְחָא דָּא, וְלֹא תִסְתַּכְּנוּ
בְּנַפְשֵׁיכוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּרִידָא רַחֲמָנָא דְּאוּרִיכְנָא הָכָא, אֶתְחַבְּרוּ בְּהַדְּיָה. אָמַר לֹון, לֹא תִשְׁתַּעֲבוּ
מִיָּדֵי הָכָא, עַד דְּיַעֲבַר בְּהָאִי. סְטוּ בְּאַרְחָא אַחְרָא.

בְּתַר דְּנַפְקוּ מֵהָהוּא אַתְרָא, אָמַר לֹון, בְּהָהוּא אַרְחָא אַחְרָא, הוּוּ אוּלִי וְמָנָא חֲדָא, חַד פְּהוּן חָכָם,
וְחַד פְּהוּן עִם הָאֶרֶץ בְּהַדְּיָה, קָם הָהוּא עִם הָאֶרֶץ בְּהָהוּא אַתְרָא עָלִיָּה וְקִטְלִיָּה. מֵהָהוּא יוֹמָא כָּל
מָאן דְּאַעֲבַר בְּהָהוּא אַתְרָא, מִסְתַּכְּן בְּנַפְשֵׁיָּהּ. וְהָא מֵתַחֲבַרִּין תַּמָּן מְשַׁדְּדֵי טוּרָא, וְקִטְלִין וְקַפְחִין
לְבַנֵי נְשָׂא, וְאִינוּן דִּידְעֵי לֹא עֲבַרֵי תַּמָּן, וּבְעֵי קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דְּמָא דְּהָהוּא כְּהָנָא כָּל יוֹמָא.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה י) עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לְעַמּוּד וְגו' הָא אוּקְמוּהָ אֵינוּן מְאִרֵי מִתִּיבְתָא. אַבְל אָנָּא לֹא
אִמִּינָא לְכוּ חָכִי, אֱלֹא דְרָזָא דְּמִלָּה אוּלִיפְנָא. עוֹד הַיּוֹם, מָאן יוֹמָא דִּין. אֱלֹא, חָכִי כְּתִיב, (שמות
ו) וַיִּקַּח אֶתְרֵן אֶת אֱלִישֶׁבַע בַּת עֲמִינָדָב. וְרָזָא הוּא, עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאַתְרֵן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָא
דִּילָּה, לְתַקְנָא בֵּיתָהּ וּלְשִׁמְשָׁא לָּהּ, וּלְמִיעַל לָּהּ לְמַלְכָּא לְאַזְהוּוּנָא כְּחֲדָא, מִפְּאֵן וּלְהִלָּאָה, כָּל פְּהוּן
דְּמִשְׁמִשׁ בְּמַקְדְּשָׁא, בְּגוּוּנָא דְּאַתְרֵן.

אַחִימֶלֶךְ כְּהָנָא רַבָּא עֲלָאָה תְּוָה, וְכָל אֵינוּן כְּהֵנִי בְּהַדְּיָה, כְּלָהוּ הוּוּ שׁוֹשְׁבֵינִין דְּמִטְרוּנִיתָא, פִּינוּן
דְּאַתְקֻטִּילוּ, אֲשַׁתְּאַרְת מִטְרוּנִיתָא בְּלַחֲוֹדָהּ, וְאַתְאַבִּיד שׁוֹשְׁבֵינָא דִּילָּה, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח מָאן
דְּמִשְׁמִשׁ קָמָה, וְיִתְקַן בֵּיתָהּ, וְיַחֲדֵי לָּהּ לְאַזְהוּוּנָא עִם מַלְכָּא.

כְּדִין מֵהָהוּא יוֹמָא, אַתְעֲבָרָא לְשִׁמְאָלָא, וְקִימָא עַל עֲלָמָא, כְּמִין עַל פְּלָא, קִטִּיל לְשָׂאוּל וְלְבַנוּי,
אַתְאַבִּיד מִינֵיָּהוּ מַלְכוּ, מִיתוּ מִיִּשְׂרָאֵל כְּפָה אֶלְפִין וְכַמָּה רַבּוּוֹן. וְעַד כַּעַן, תְּהוּא חוֹבָה תְּוָה תְּלִי,
עַד דְּאַתָּא סְנַחְרִיב וְאַרְגִּין כְּלָא.

וְדָא הוּא עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב, דָּא הוּא יוֹמָא עֲלָאָה, וּמָאן אִיְהוּ. דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאַבְדַת שׁוֹשְׁבֵינִין
דִּילָּה, תְּהִיָּא דְּאַשְׁתְּאַרְת כְּלָא יִמִּינָא, (דְּהֵוּ לִיָּה) לְאַתְדַּבְּקָא בְּשִׁמְאָלָא. דְּכְהָנָא יִמִּינָא הוּא. (ובגין כִּד
תְּוָה לִיָּה לְאַתְדַּבְּקָא בְּשִׁמְאָלָא) וּבְגִין כִּד, עוֹד הַיּוֹם בְּנוֹב לְעַמּוּד.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב גְּבַעַת שָׂאוּל נָסָה, שָׂאוּל אִמְאֵי הָכָא. אֱלֹא בְּגִין דְּהוּא קִטִּיל לְכַהֲנֵי, וְגָרִים דְּרוּעָא
יִמִּינָא, לְאַתְעֲקָרָא מְעֲלָמָא. אוּף הָכָא, מֵהָהוּא יוֹמָא, לֹא אַעֲבַר בַּר נָשׁ בְּהָהוּא דוּכְפָא, בְּגִין דְּלֹא
אַסְתַּכְּן בְּנַפְשֵׁיָּהּ. אָמַר לִיָּה רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חֲזִיָּא, וְלֹא אִמְרִית לָּךְ דְּלָמָא גְּבָרָא רַבָּא הוּא.

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) אֲשֶׁרִי אָדָם מַצָּא חֲכָמָה. אֲשֶׁרִי אָדָם,